

Hagyjuk a politizálást!

Nincs egy hete, hogy véget ért a Wellingtonban évente megtartott EuroFest fesztivál. A csillogó, nagyszabású rendezvényen huszonöt különböző európai nép képviselte magát. A több mint ötezer ember egyike sem bánta meg, hogy a télies időjárás kellemetlenségeivel dacolva kimerészkedett, ugyanis minden résztvevő ország csupa színvonalas, jó minőségű kóstolót nyújtott országá kincseiből.

Érdekes dologra jön rá az ember az ilyenféle rendezvényen: itt a politikának abszolút nincs helye. A különböző nemzetek kizárólag arra törekednek, hogy hagyományait bemutassák: a jellegzetes ízeket, a tipikus népviseleteket, zenéket és táncokat. Lehetett például kapni finom osztrák bécsi szeletet, igazi magyar paprikát, de még gyönyörű lengyel borostyánkő ékszereket is. Az európaiak jogosan büszkélkedtek, a látogatók pedig azt sem tudták, merre forduljanak a színes kínálat bőségében.

Lenyűgöző megfigyelni a különböző népeket egymás mellett. Amikor azt fontolgatjuk, miért osztódnak meg, vagy miért húznak szét a magyarok sok helyen a világban, vagy hogy miért nem járnak el a fiatalok a közösség által szervezett rendezvényekre, akkor azt hisszük sajátos helyzetben van a csoportunk. De amikor egy fedél alá kerül az egész európai stáb, rájövünk, hogy mindnyájan hasonló gondokkal nézünk szembe.

(Folytatás az 3. oldalon)

Leave out the Politics!

It's barely a week since the annual EuroFest Festival ended in Wellington. Twenty-five European nations were represented in this grand and bustling event. The more than five thousand people who braced themselves against the wintry weather had their rewards, because all the participating countries offered the highest quality samples of their best.

Events such as this one highlight an interesting fact: politics has absolutely no place here. The various nations simply strive to showcase their treasures and traditions: the characteristics tastes, typical folk costumes, music and dance. You could buy delicious Wiener schnitzel, real Hungarian paprika, and even beautiful Polish amber jewellery. The Europeans were justly proud, and the visitors were spoilt for choice in the splendid abundance.

It's fascinating to observe the different nations beside each other. We think we're unique when we wonder why Hungarians are divided, why they pull apart in many parts of the world, or why the young people don't go to events organised by the community. But when we're all under one roof we realise all these communities all face the same issues.

(Continued on p. 17)

In this issue:

**Trianon után
After Trianon**
5-6., 9-10.old., p.7-8

**Magyar Millennium Park
Új téglák - New pavers**
3-4.old., p.4

**Parlamenti választások után
President's address**
13-16.old., p.16-17

**Marital Relationships
- Dr. Endre Maurer**
pp. 31-32

**Levél Magyarországról
Letter from Hungary**
Zsófia Hellyer
11.old., p.12

**Élő magyar hagyományok
Living Hungarian Traditions**
Szegegy Krisztina
18-19.old., p.19-21

**St Stephen in
Hungarian Poetry**
Béla Pomogáts
p.26-28

May in Hungarian History
- Paul Hellyer
pp. 29-30

Devotion (Ave Maria)

View of Nagybánya with Gutin

Market of Kecskemét in Winter

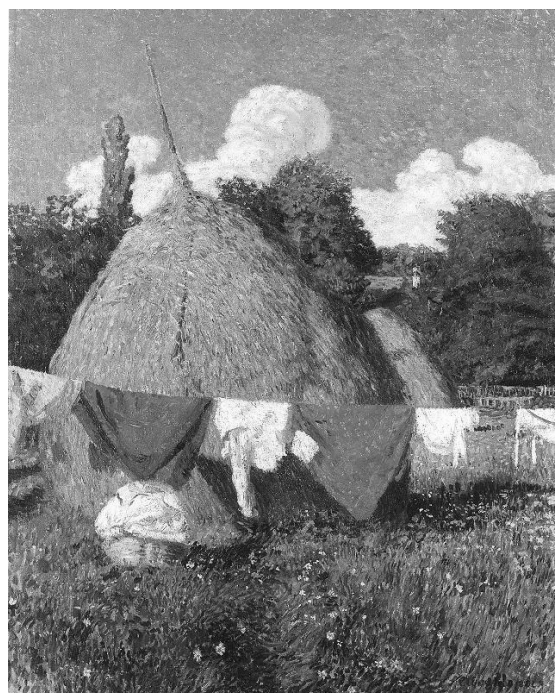

In the Valley

Béla IVÁNYI GRÜNWARD
(1867, Somogyson - 1940, Budapest)

The Tea Party (In the garden)

Drying Clothes

Hagyjuk a politizálást!

[folytatás az 1. oldalról]

Elsősorban, mindannyian messzire szakadtunk, különösen innen Új-Zélandból nézve; messzebbre nem is kerülhettünk volna, nem csak mi magyarok, hanem mindnyájan, akik Európából jöttünk. És eleve „kisebbség” lettünk. Viszont ennek egy óriási előnye is van, - és erre hamar rájön minden csoport, - nem politizálunk. Mindenki igyekszik kerülni a politikát, vagy legalábbis elnézi, ha a másikkal nem egyezik a nézete. A fennmaradásunkhoz - itt az elszakadt magányban - ez létkérdés.

És ha kivesszük a politikát a képből, mi marad? Mindaz, ami népünk értékének számít.

Így van ez például a horvátoknál is, a hollandoknál is, akárcsak a magyaroknál. Bármelyik csoporttól megkérdi az ember, mi az, ami jellegzetesen hozzájuk tartozik, nincs olyan, aki ne tudná megmondani. Ezt nevezzük identitásnak. Egyszerűen hozzátartozik ahhoz, hogy kik vagyunk. Mi „messzire szakadtak” különleges új-zélandiak vagyunk, mert bár ide kerültünk és ezért ide tartozunk e távoli földhöz, érték marad az, amit szeretettel őrzünk szívünkben, amit az óhazából hoztunk. És ez persze nem csak ránk magyarokra, hanem a többi európaire is vonatkozik.

Sokan megjegyzik Új-Zélandról, attól annyira színes és toleráns az ország, hogy oly sok nép eléledégl egymás mellett, egymás hagyományait tisztelve, saját hagyományait őrizve. De gondoljunk bele: ahhoz, hogy ezt elérhessük, a fennmaradásunk érdekében tudatosan túl kellett lépniünk az emberi, mondhatnám ösztönös különbözőségeken. Muszáj volt, különben nem ment volna; sőt vannak olyan csoportok, akik még a szabályzatukba is beleírták.

... Vajon miért kell az, hogy a távolság, illetve elszakadottság tükrében jöjjünk rá arra, hogy kik vagyunk? Miért kell, hogy valamit elveszítsünk ahhoz, hogy igazán értékeljük? És miért nem gondol rá az Óhaza, hogy tanulhatna a mi tapasztalatainkból? A népünk értékei ugyanis értékek maradnak, bármelyik oldalról nézi is az ember. És megőrzése nem a politikán múlik. Felfigyelhetnének nemzetünk vezetői arra, hogy milyen - gyakran keserves - leckéket tanult meg a diaszpóra - nem a demokráciáról, nem is a boldogulásról, hanem egyszerűen a fennmaradásról.

Szentirmay Klára □

Magyar Millennium Park (Hungarian Garden)

Molesworth és Hawkestone utca sarkán, Wellington
Postai cím: PO Box 29-039, Wellington, New Zealand 6030

Cnr Molesworth and Hawkestone Sts, Wellington
Postal address: PO Box 29-039, Wellington, New Zealand 6030

Új téglák felavatása 2006. október 23-án

Hihetetlen, hogy már lassan három éve, hogy az államfőasszony, Dame Silvia Cartwright ünnepélyesen megnyitotta a Magyar Millennium Parkot. Azóta végrehajtottunk néhány javító munkát például a székely kapun, amit erősebben kellett megvédenünk a kemény időjárás ellen. De alapjában véve mindannyian büszkévé lehettünk erre a nagyszerű teljesítményre. Akárki arra jár, legyen az céltudatos látogató, vagy véletlenül rábukkanó, mindenkinek nagyon tetszik. Magyaroknak természetesen különösen „sokat mond”, ugyanis ahogyan többen megállapították, ez a kis sarok egy „nagyon magyar hely”.

A megnyitásakor kb. 180 magyar család, illetve egyéni támogató neve került bevéssett téglára a parkban. Ezzel Új-Zéland összmagyarságának kevesebb, mint tíz százaléka van az emlékműnél jelenleg képviselve. A park megnyitását követően jelentkeztek többen, hogy szeretnének téglát, és később meg is hirdettük, hogy újabb lehetőség nyílik bevéssett téglák megrendelésre. Igen ámde a cég, aki végrehajtja a téglák elkészítését minimum száz téglára megrendelését fogad el. Így kerültünk abba a szerencsétlen helyzetbe, hogy a mai napig sem készült el a negyven valahány megrendelés, ami 2004 óta érkezett.

Az azóta megalakult Magyar Millennium Park (Hungarian Garden) Trust most meg úgy döntött, hogy a megrendelt (és kifizetett) téglákat az 1956 forradalom 50-ik évforduló alkalmából mindenféleképpen megcsináltatja, hogy október 23-án fel is avathassuk.

Közben kiderült, bár szerepel a parkban sok név az ország minden részéről, az arányok messze nem tükrözik a magyarság tényleges eloszlását. Ez különösen igaz Auckland-ra és Christchurch-re. Ezért kitaláltuk azt, hogy megkérjük, segítsenek a helyi vezetőségek. Minden klubon keresztül szerzett megrendelésért \$20-t ajánlunk fel a klubnak téglánként. Ezen felül, azok családoknak, akiknek van már téglájuk a parkban, 30% kedvezményt ajánlunk fel további rendelésekre. Továbbá, minden elhunyt honfitárs emlékére vásárolt téglát fele áron ajánlunk fel, ugyanis bár szüksége van pénzre a Magyar Millennium Park Trust-nak a további javításokra, fenntartásra, fontosnak tartjuk, hogy minél több új-zélandi magyar neve meg legyen a parkban örökítve.

Tudjuk vannak, akik azt érzik, ez az emlékmű nem Hozzájuk tartozik, mert Wellingtonban van. Meg is értjük ezt a szemléletet, mert vannak, akik sosem fognak tudni ellátogatni Wellingtonba, - ezért fényképeztük le

egyenként az összes téglát is tettük fel a Főkonzulátus honlapjára (www.hungarianconsulate.co.nz). Viszont azt meg kell jegyeznünk, nincs olyan Wellingtonon kívüli magyar, aki meglátogatta a parkot, és nem lett volna meghatódva tőle, egyben hálás, hogy az Ő neve is szerepel benne.

Kérjük tehát mindenegybes kedves olvasónkat, tekintsék ügyünket szívügyüknek. Bár legtöbbjüknek van már téglája a parkban, beszéljék rá azokat, akiknek még nincs. Megrendeléshez használják a Magyar Szó-hoz mellékelt adatlapot. Minden megrendelő személyes meghívót kap majd az október 23-ra tervezett ünnepségre és felavatásra.

Szentirmay Klára

a Magyar Millennium Park Trust elnöke

Unveiling of new pavers on 23 October 2006

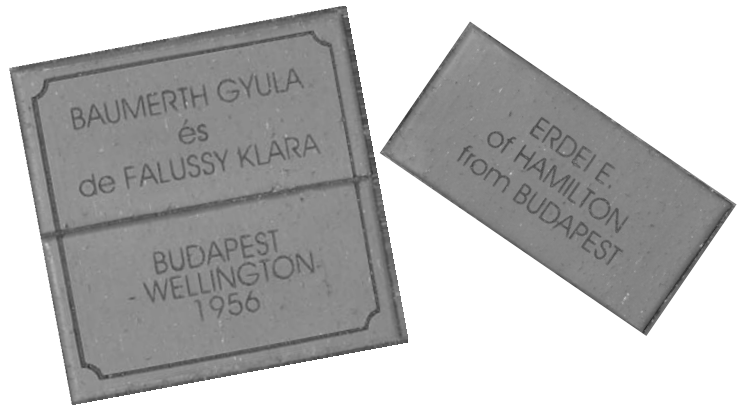
It seems unbelievable that nearly 3 years have passed since the Governor General, Dame Silvia Cartwright opened the Magyar Millennium Park. We have since implemented some improvements such as strengthening the Székely gate against the underestimated forces of Wellington's weather. But all in all we can all be proud of this great achievement. Whether it's someone who has gone out of their way to visit it, or simply a casual passer-by, everyone likes it. And for Hungarians it is especially special, as many have put it, it's a "very Hungarian place".

When it was opened there were about 180 Hungarian families and individual supporters whose names became a permanent part of the Park in the engraved pavers. This figure represents less than 10% of Hungarian New Zealanders. After the opening we had several enquiries from people who had "missed out" and who wanted to be part of it, so we arranged a further chance for people to order pavers. The only trouble was that the company producing them had specified a minimum order of 100. This is how we ended up in the most undesirable situation of not being able to follow with those forty or so orders received since 2004.

The Magyar Millennium Park (Hungarian Garden) Trust which was formed in the meantime has now decided that the pavers that have been ordered and paid for, however many we have, will be made and laid so they can be unveiled on 23 October.

It has become apparent that although there are names in the Park from all parts of the country, the proportions by no means represent the geographical distribution of Hungarians throughout the country. For this reason we are enlisting the help of the local clubs and are offering clubs \$20 per paver for orders received through the club. In addition to this, for those families who already have a paver in the Park we are offering a 30% discount on additional pavers. Furthermore pavers ordered for deceased compatriots can be purchased for 50% of the price. While the Magyar Millennium Park Trust needs money for further improvements and maintenance, these measures are being taken in recognition of the fact that we consider it important to feature as many New Zealand Hungarians' names in the Park as possible.

We know there are some who feel that because this memorial is in Wellington it is not theirs. This attitude is perfectly understandable because there are some, who will never visit Wellington; that is why we took the trouble of photographing each and every paver and everyone can see them on the

Consulate-General

website (www.hungarianconsulate.co.nz). Having said that it must be pointed out that I have not heard of a single Hungarian, who lives outside of Wellington, who was not moved by the sight of the Park upon visiting it and was not grateful their name was in it.

So we ask readers to take this message to heart. While most of you already have your names etched in stone for eternity, encourage others who don't to order a paver. Please use the paver order form enclosed with this Magyar Szó to order pavers. All those who order a paver will be sent a personal invitation to attend the unveiling on 23 October.

Klára Szentirmay

President, Magyar Millennium Park Trust

Szentirmay Pál

(Szeged, 1928. május 23 - Wellington, 2002. július 23.)
a Magyar Szó alapítójának emlékére:

Sík Sándor: Üzenet

Földön túlról üzen az úr.
A földön zúg a földi zúr.

Túlton túlról beszél a hit.
Az ember hordja átkait.

Zsong a tudomány méhkasa.
Embernek ember farkasa.

Kikből a kegyelem csorog,
Papok, poéták, piktörök,

Embernyi ember vagytok-e?
Embernyomokat hagytok-e?

Csak kérdezek, kérdezgetek,
De halvány hangom reszketeg.

Hisz én vagyok első személy,
A kérdés éle engem ér.

Nem mondhatom, mint kisgyerek:
"Nem ér a nevem, emberek."

Uram, te légy irgalmasom,
Mikor fejemre olvasom,

Mit mond nekem, s rólam neked
Az úrból hulló üzenet.

Trianon utáni generációk

Jožef Čitari reviews the implications of the Treaty of Trianon on pre-1920 Hungary and looks at some of the consequences several generations later.

A hosszú és kihívásoktól súlyos magyar történelem egyik legnagyobb vereségéről emlékezünk meg ez év június 4.-én ismét. A trianoni békeszerződés az I. világháborút Magyarország (mint az Osztrák-Magyar Monarchia egyik részét) és az Antant (Nagy-Britannia, Franciaország, Olaszország) között lezáró békeszerződés, amely többek között rendelkezik Magyarországról és Romániáról, valamint az újonnan létrejött Csehszlovákia és a Szerb-Horvát-Szlovén Királyság közötti új határokról. (Az Ausztria és Magyarország közötti határokról a St. Germain-i békeszerződés rendelkezik.)

Magyarország új határainak megállapítása mellett korlátozta a magyar hadsereg létszámát (35 000 főben), megtiltotta légierő és nehézfegyverek tartás-

sát. Tartalmazta az akkor létrejött Népszövetség alapokmányát is. 1920. június 4-én írták alá a Nagy Trianon-kastélyban, a franciaországi Versailles-ban. A szerződést a színtén az Antanthoz tartozó USA, amely akkor nem lett a tagja a Népszövetségnek, nem írta alá. Az USA és Magyarország között később Washingtonban született meg a békeszerződés, amely a Népszövetségre vonatkozó cikkelyek kivételével szó szerint megegyezik a Trianonival.

A magyar delegációt a tárgyalásokon gróf Apponyi Albert vezette. Szigorú értelemben vett tárgyalás nem folyt, az Antant képviselői fogadták a magyar küldöttséget, és egyszerűen közölték vele a feltételeket. Ezután átvették a magyar álláspontot tartalmazó dokumentumokat, majd pár nap múlva - lényegében anélkül, hogy figyelembe vették volna a magyar érveket - közölték a döntést.

Az új határokat elvileg a Woodrow Wilson amerikai elnök által megfogalmazott nemzeti elv alapján jelölték ki. Ettől azonban több esetben, stratégiai, gazdasági, közlekedési stb. szempontokra hivatkozva eltértek. Például az összes az új határral párhuzamos út és vasút a határ túloldalára került (főleg katonai okokból). Például az Arad-Nagyvárad-Szatmárnémeti út és vasút, a Csallóköz (a megmaradt, öszszekötő utak nélküli sugaras szerkezet máig a magyar közlekedés egyik gondja). Így kerültek egybefüggő magyar lakosságú tömbök is a határ túloldalára (Csallóköz a teljes dél-Felvidékkel, a Partium, Székelyföld, a Délvidék északi része - Szabadka és környéke, Zenta). Még így 80 év távlatból is, az utazó érzi mindennek hatását, hiszen a mai napig is pl. Bajáról Szegedre csak Kiskunhalasi átszállással lehet eljutni, hiszen a régi nyomvonal Bajmokon és Szabad-

kán (mai Szerbia és Montenegró) keresztül vezetett még a Magyar Királyság idején.

Az akkori magyar diplomácia kapkodását és felkészületlenségét tükrözi, hogy a stratégia nem volt kompromisszumkész: a teljes integritást célozta, ahelyett, hogy a magyar lakosságú határmenti területek megtartására törekedett volna.

Határok Trianon után

A szerződést Simonyi-Semadam Sándor kormányának küldöttei, Drasche-Lázár Alfréd rendkívüli követ és Benárd Ágoston, népjóléti miniszter írták alá (Magyarország azokról az Európán kívüli területi előjogokról is lemondott, amelyek a korábbi Osztrák-Magyar Monarchiához tartoztak). A szerződés aláírását követően a Magyar Királyság az alábbi területeket veszítette el:

- Erdély és jelentős területek Magyarország keleti részéből (úgynevezett Partium, valamint a Bánság (Vajdaság) keleti része, az Alföld egy része Romániához került;
- Szlovákok, Rutének által is lakott területek többsége, így a Felvidék, a Csallóköz és Kárpátalja Csehszlovákiához;
- Szerémség, Bácska és a Bánság (nyugati része), valamint a Muraköz az újonnan alakult Szerb-Horvát-Szlovén Királysághoz (később Jugoszlávia)

Nyugat-Magyarországon egy sáv (Felsőőrvidék) Ausztriához került, ahol később Burgenland-Felsőőrvidék néven önálló tartományt hoztak létre az új területekből a már aláírt Saint Germain-i békeszerződés alapján; Sopron és néhány környező falu az 1921-ben tartott népszavazás alapján a Magyarországhoz tartozás mellett döntött (ezzel Sopron a „leghűségesebb város” és Szentpéterfa a „leghűségesebb magyar község” elnevezést érdemelte ki).

1924-ben Somoskőnek sikerült kiharcolnia, hogy Magyarországhoz tartozzon. A határt a falu dombján levő várfal alatt húzták meg. (A Magyarországnak ítélt Salgóbanyára vezető

egyetlen járható út ugyanis a Csehszlovákiának ítélt Somoskőújfalú és Somoskőn keresztül vezet.) Vaskeresztesnek és további kilenc Vas-megyei falunak is sikerült kiharcolni a maradást.

Észak-Magyarországon a Felvidéken Szepes és Árva megyéből pár száz négyzetkilométernyi területet Lengyelország kapott meg.

A szerződéssel a Szerb-Horvát-Szlovén Királyság került az 1102 óta a magyar korona fennhatósága alá tartozó Horvátország is. A magyar korona része Fiume rövid önállóság után az Isztriával és Zarával együtt Olaszországhoz került (csak 1947-ben csatolták Jugoszláviához).

A békeszerződés eredményeképp Magyarország elveszítette területének több mint kétharmadát (az ország területe 282 000 km²-ről 93 000 km²-re csökkent), lakóinak száma 18,2 millióról 7,6 millióra esett vissza. Noha az elcsatolt területeken élők többsége nem magyar nemzetiségű volt, mintegy 3,3 millió magyar is az új állam határain kívül rekedt, egy részük egységes tömbben a határok mentén.

A fegyverkezési és egyéb korlátozásokat 1937-ben felmondta a magyar kormány, lényegében visszhang nélkül. Az elveszített területek egy részét a II. világháború előtt és alatt a Bécsi döntésekkel (1938 és 1940), illetve német szövetségben fegyveres akciókkal az ország visszaszerezte. Az I. Bécsi döntéssel a Felvidék és Kárpátalja déli többségében magyarul beszélő részeit, Csehszlovákia német elfoglalásakor Kárpátalját, a II. Bécsi döntéssel Észak-Erdélyt, Jugoszlávia német lerohanását követően pedig Muraközt, Dél-Baranyát és a Bácskát.

Az 1947-es Párizsi Béke visszaállította az 1937-es határokat, továbbá három Pozsonnyal szemben lévő falu: Oroszvár, Horvátjárfa és Dunacsúny került még Csehszlovákiához. Azóta Magyarország területe hivatalosan 93.030km², és a korábbi termőföld 61,4%-a, a faállomány 88%-a, a vasúthálózat 62,2%-a, a kiépített utak 64,5%-a, a nyersvas 83,1%-a, az ipartelepek 55,7%-a, a hitel- és bankintézetek 67%-a került a szomszédos országok birtokába. Romániának és Jugoszláviának részt kellett vállalnia Magyarország anyagi tartozásainak rendezésében a fennhatóságuk alá került területek miatt.

Természetesen mindennek komoly demográfiai hatásai is voltak, hiszen multietnikus területek el- majd visszacsatolásáról, majd a II. világháború után, végleges elvesztéséről beszélünk. 1910-ben a Magyar Királyságban élő magyar népesség az össznépesség kb. 48,1%-át tette ki. A békeszerződés során elvesztett területeken többségében nem magyarok éltek, de a magyar kisebbség is jelentős volt. A magyar nemzetiségűek lélekszáma az elcsatolt területeken az 1910-es népszámlálás alapján:

- Felvidéken (ma Szlovákia): 884 000 – 30%
- Erdélyben (ma Románia): 1 662 000 – 32%
- Vajdaságban (ma Szerbia és Montenegró): 420 000 – 28% (ma 290.207 – 2005-ös adat)
- Kárpátalján (ma Ukrajna): 183 000 – 30%
- Horvátországban: 121 000 – 3,5%
- Muraközben (ma Szlovénia): 20 800 – 1,6%
- Felsőőrvidéken (Burgenland) (ma Ausztria): 26 200 – 9%

A békeszerződés után a magyar népesség aránya mindezen a területeken csökkent, de az elcsatolt területeken ma is

Határkő 1922-ből a magyar-román határon

nagy számban élnek magyarok. A Magyar Alkotmány értelmében a mindenkor Magyar Kormány, felelősséget vállal a határon túl élő magyarokért. Az utolsó kormányciklus idején (2002-2006) nem látott mértékben csökkentette a Magyar Kormány a határon túliaknak szánt támogatásokat (oktatási, kulturális stb.), s az újonnan alakuló kormány (ami a régi kormány egyben) előre bejelentette a támogatások további drasztikus szűkítését. A támogatások megvonása magával hozza a határon túl élő magyarok körében

az asszimiláció erősödését a többségi nemzettel s az elvándorlás, nem egyetlen, de erős, ösztönzését. Főleg a fiatalok értelmiségre jellemző igen komoly mértéket a szülőföld elhagyása. Kisebbségi válaszok Magyarországot „új hazájának”, nagyobb részük távolabb nyugatra vagy tengeren túlra költözik. Bármennyire is kerüli az ember, Trianon hibáját felvetve, önkénytelenül is szembesülünk az újkori magyar történelem másik szégyenfoltjával, 2004. december 5-ével. Talán egy soha vissza nem térő alkalom volt a trianoni hiba részbeni kiküszöbölésére. A határon túliaknak adandó ketős állampolgársággal a magyar nemzet újra egyesítése volt a tét (amit oly sok európai nemzet már évekkel vagy évtizedekkel előbb sikeresen véghez vitt, lebegjen itt előttünk az angol, görög, német, spanyol, horvát, szerb stb. példa).

Magyarországi kormányon lévő hatalmak, bizonyos fajta közömbösség (határon túli nemzettársaink iránt, határozottan kiemelem: tisztelet és köszönet a kivételnek) s a magyar nemzetre jellemző széthúzásnak köszönhetően a December 5-i népszavazás kudarcos vereséget szenvedett, s az ország (a határon túllal együtt) egy újabb trianoni megosztottsággal szembesült. Jómagam is határon túli (vajdasági) származású vagyok, s tapasztalatból mondom, hogy a határon túl élő magyarok, kitörölték mindennapi szóhasználatukból az „anyaország” szót, hiszen milyen ország vagy anya az, aki ilyen módon eltaszítja magától (önhibáján kívül határon túlra szakadt) saját nemzettársát vagy gyermekét?

Mindezek után elgondolkodtató hova sodródott nemzetünk az utóbbi nyolcvan évben a történelem háborgó és hullámozó tengerén. Van mit csiszolnunk nemzeti összetartozásunkon, és legyen számunkra Trianon és December 5.-e intő példa, tanuljunk hibáinkból, hogy soha többet ne fordulhasson elő, hogy ha országunk, nemzetünk és nemzettársaink jövőjéről kell döntenünk, ne legyünk gyengék, ne legyünk közömbösek és ne fordítsunk hátat egymásnak, még ha a másik éppen határon túli is, de magyar!

Čitari Jožef

(Az asszimiláció első foka, ha valaki a nevét hivatalosan (a fent említett tények miatt, határon túlra szakadva) már nem magyarul használhatja. Trianon is, de főleg 2004. december 5-e megoldást nyújtott volna, hogy nevem ismét CSITÁRI-ként használhassam, pont úgy mind dédnagyapám és nagyapám, akik mindketten a Magyar Királyi Hadsereg tisztjei voltak, két világháborút végigharcolva a Magyar ösztönzést, aminek én már egy kirekesztett, eltaszított tagja lettem)

Források: Trianon.hu - Trianonnal kapcsolatos anyagok, archív dokumentumok, plakátok; A Trianoni Szerződés angol verziója; Trianon árnyai – linkgyűjtemény; www.ungarisches-institut.de/mitarbeiter/goellner/goe21-11-03.htm; <http://www.taz.de/pt/2005/05/13.1/mondeText.artikel,a0055.idx,16;www.ff.uni-lj.si/slovjez/sds/lendavskizbornik20sept.pdf> □

Trianon Two Generations After (a case study on Trianon) - by George Schöpflin

The Grand Trianon Castle where the Treaty was signed
was built in 1678

Two generations after the Treaty of Trianon, Hungarian society continues to be haunted by its provisions. In a very real sense, Hungary has yet to come to terms with the loss of empire. The establishment of an independent state of Hungary, achieved at the Paris Peace Settlement, has not proved sufficient compensation for the loss of people and territory at Trianon. The loss of empire was the first of the three caesuras of 20th century Hungarian history and despite the enormous changes resulting from all three - the other two having been the collapse of 1944-45 and the revolution of 1956 - the effects of Trianon continue to influence Hungarian perceptions in a variety of ways, above all where Hungary's neighbours are concerned.

The specificity of the Hungarian problem lies in the fact that it was not merely territory that was lost, but a substantial proportion of the ethnically Hungarian population. Territorial losses, where the territory concerned does not involve the loss of co-nationals, can be comparatively easily absorbed, but where the territory in question remains inhabited by co-nationals, the problem lives on the consciousness of the nation that has suffered. In the case of Hungarian national consciousness, the matter has been exacerbated by the loss of Transylvania, because Transylvania has been perceived as having made the vital contribution to the continuity of Hungarian statehood and the survival of the Hungarian nation. Thus at some level, Transylvania has come to form an integral part of the area perceived by the nation as its ideal homeland, without which the nation state is felt to be truncated. This complex of factors has weighed heavily on Hungarian political consciousness and on political behaviour. It has contributed significantly to what István Bibó diagnosed as the 'cul-de-sac of Hungarian history.'

The second caesura brought with it one major change. The myth of the Crownlands of St Stephen was effectively destroyed with the destruction of the political class that had deployed it as an instrument of legitimization in the interwar period. The experience of 1938-45, the re-annexation of Hungarian-inhabited territories from the successor states, was regarded after the end of World War II as closing this particular chapter. The re-annexations had been purchased at too high a price - the involvement of Hungary in the Second World War and the physical and human losses that resulted. This change in perceptions did not, however, mean that the sense of community with the Hungarian minorities had evaporated; rather, the concept of integral revisionism was jettisoned, especially after the vain attempts to salvage a minimum at the 1947 peace negotiations had failed.

The second caesura brought with it another important political innovation - a strengthening of the Danubian component in Hungarian national consciousness. The impulse towards the establishment of a Danubian confederation, which, its protagonists hoped, would resolve most or all of the intertwined question of minorities and irredenta, had had some antecedents in Hungarian thinking. Indeed, Kossuth had favoured it, albeit only after he had lost political power. But after 1945, an influential section of the intelligentsia hoped to

be able to create new bonds with Hungary's neighbours, to effect a nation-to-nation reconciliation, and in this way, to outflank the provisions of Trianon. Ideally, a Danubian confederation would have provided a framework within which the minorities in the successor states could retain sufficient links with the Hungarian state to unite them into a relatively heterogeneous cultural community, while safeguarding their separate political loyalties, i.e. to the successor states.

The Danubian idea resurfaced in 1956, at the next caesura when it was put forward as a means of reassuring the successor states that Hungary had no irredentist demands to make. There was a fairly clear undercurrent of thought in Czechoslovakia and Romania that the Hungarian revolution would rapidly turn to nationalism and that demands for territorial revision would not be far away thereafter; even the Yugoslavs were influenced by this equation. It was to settle this complex of doubts, presumably, that the radio station controlled by the Borsod county workers' council proclaimed: 'Our country should be a member of the Danubian confederation as planned by Lajos Kossuth,' an idea Imre Nagy advocated prior to the revolution. The general mood in 1956, according to the various statements made at the time, was that Hungary sought friendly relations with its neighbours and that territorial revision was not on the agenda.

The Danubian idea made another appearance in the 1960's, when Kádár's government began to float the idea of Danubian cooperation. Four states would be involved - Hungary, Yugoslavia, Austria and Czechoslovakia - and the Hungarians envisaged a very loose form of cooperation, not much more than regular consultation on matters of mutual interest, but under the symbolic umbrella of the Danubian idea. The plan came to nothing. The Austrians were enthusiastic, the Yugoslav and Czechoslovak governments ignored it. But as far as Hungary was concerned, the project was intended to serve two longer term purposes. First, it would help to place Hungary on the international map and might even produce solid economic benefits. Over and above that one could sense in the proposal the reactivation of the circumventing of Trianon, of finding a way to establish links with the minorities without offending the sensibilities of the successor states. The plan suffered from defects - neither of the two relevant successor states (Czechoslovakia and Yugoslavia) had any interest in it and it sought patently to isolate Romania, which by this stage was already embarked on its strategy of substituting Romanian nationalism for Marxism as the ideology of the state.

In the 1970's, the Hungarian government tried another tack. If multilateral cooperation was a non-starter, then bilateral means might work. This was the principle behind the series of agreements signed between Hungary, Czechoslovakia, Yugoslavia and Romania, respectively, to the effect that the minorities in Hungary and the Hungarian minorities in the other states formed bridges. By creating an internationally recognized framework, the Hungarian state presumably hoped to establish a locus standi for itself vis-à-vis the minorities. It was not a great success, though it did represent a step forward. As far as Yugoslavia was concerned, the agreement worked adequately but then the position of the Hungarian minority there was incomparably better than in the other two countries. Romania had to be dragged kicking and screaming to the conference table and in practice, there is precious little reality to the minorities forming a bridge between the two states. Indeed, on closer examination, the idea that a Romanian minority of 25,000 in Hungary was in any way comparable to a Hungarian minority of 2 million in Romania was absurd.

At the popular level, perceptions of the successor states in Hungary were very largely dependent on how they were thought to be treating their Hungarian minority. This resulted in one of the most remarkable distortions of political evaluation that Eastern Europe had witnessed since 1945. Whereas for world opinion, the Dubček reform program in Czechoslovakia was viewed in terms of democratization, institutional change, ideological renewal and the like, Hungarian opinion concentrated exclusively - though obviously there were some individual exceptions to this - on how the minority in Slovakia would fare. Hungarian history had once again gone down a cul-de-sac. It is fair to say, however, that the equipment taken there was lighter. Despite the legacy of Trianon, there was no particular enthusiasm in Hungary that Hungarian military units had participated in the occupation of Slovakia and were for the most part stationed in the areas inhabited by Hungarians. Rather, the response was to ignore the entire event.

Perceptions of Romania, however, did not rest quite so lightly on Hungarian consciousness. Even in the 1960's, there was mounting concern at every level of Hungarian opinion at what it suspected was happening to the Hungarians of Transylvania. For a variety of reasons, it would seem, the loss of Transylvania left much deeper scars than the loss of the Hungarian-inhabited parts of Slovakia or Yugoslavia. The myth value of Transylvania, its symbolic function as the ideal homeland, has already been mentioned. The purely demographic factor of there being two million Hungarians in Romania as against 600,000 in Slovakia was another. The Czechoslovak government likewise contributed to this complex of perceptions, in that access to Slovakia was generally open to Hungarians, and there was no attempt made to prevent Hungarians travelling there. The Romanian authorities, on the other hand, made it evident that they greatly disliked the attention paid by Hungarians to Transylvania and the decision to ban foreign travellers from staying in private houses was widely seen by Hungarians as directed specifically at them. That view was only reinforced by the requirement imposed in the summer of 1979 that foreign tourists would have to pay for petrol in hard currency.

The popular attitude towards Romanians was further demonstrated by two attitude surveys. The first of these was carried out by Radio Free Europe's Audience Research Department and was devoted to a measurement of Hungarian autostereotypes and heterostereotypes; Romanians were included among the latter. This survey suggested the existence of very deep-seated feelings of antagonism and cultural superiority vis-à-vis Romanians. The Romanians

scored next to nothing on attributes like 'courage', 'generosity', 'love of peace' and 'hard work', while they scored high on 'cruelty', 'conceit', 'laziness', 'backwardness' and 'a tendency to dominate'. This remarkably negative heterostereotype was directly attributable to the failure of Hungarian society to come to terms with the loss of Transylvania, a process made much more difficult by the policies of the Romanian government and, equally, of the Hungarian government.

This last refers to the policy of the Hungarian authorities for much of the 1960's and 1970's, of pretending that Transylvania was not an issue as far as Hungarian opinion was concerned. It led to the state of affairs where over one-fifth of secondary pupils could fail to give an adequate answer to the question, 'What language is spoken by the Székelys?' As Gyula Illyés pointed out, that answer should have been automatic. In essence, because of the tergiversations of official policy - for example, on whether the capital of Transylvania should be referred to as 'Cluj' or 'Kolozsvár' - a sense of uneasiness has arisen on this topic, with the result that distorted perceptions continue to be reproduced in each generation. In the late 1970's, there was an appreciable change in this connection, and Transylvania ceased to be quite the taboo topic that it had been. This was partly attributable to the bilateral declaration of 1977; it also derived from the official policy of increasing reliance on an unstated Hungarian nationalism as a source of legitimacy. The speech made at the Helsinki summit by János Kádár was an important milestone here, for he referred in overtly rhetorical terms to the losses of people and territory suffered by the Hungarian nation after 1918, something which was automatically interpreted as a hint about Transylvania. In the second half of the decade, the silence about Transylvania ended, although this did not signify an open debate. Rather it was the customary method of allusive, tangential debates and articles, in which the polemics with Romanian historians about Daco-Roman continuity were probably the most pointed. Confusion in this area was demonstrated by an audience survey in Hungary carried out under the aegis of the Mass Communications Institute. This survey returned a fairly high number of respondents who believed that Romania had been on the victorious side in the Second World War (which was technically correct, of course, as far as the end of the war was concerned). The results of this survey were made all the more remarkable by the fact that it had been carried out immediately after Hungarian television had shown a documentary series on World War II. To be sure, some of the confusion must be attributed to ignorance, but the deeper perceptions about the Transylvanian question must also have played a role.

In all, Trianon and its results continue to haunt Hungarian opinion, both the intelligentsia and through the mediation of the intelligentsia, the broader public too. The most obvious explanation for this is the continued existence of a very significant number of Hungarians in the successor states and the perception in Hungary that these co-nationals, by reason of having been detached from the Hungarian state, suffer various disabilities in consequence. Thus in this way, the romantic integralist view of Hungarian nationhood has become fused with questions of minority rights and it has become next to impossible for the two to be disentangled. By the same token, Hungarian society has been unable to adjust to the 'loss of empire' suffered after 1918 and the sense of loss has changed but not diminished over time. Here again this is self-evidently attributable to the continued existence of an ethnically, culturally and, in the eyes of the Hungarians of Hungary, politically Hungarian population in the successor states. Short of radical changes in the policies of the latter, there seemed little likelihood of Hungarian percep-

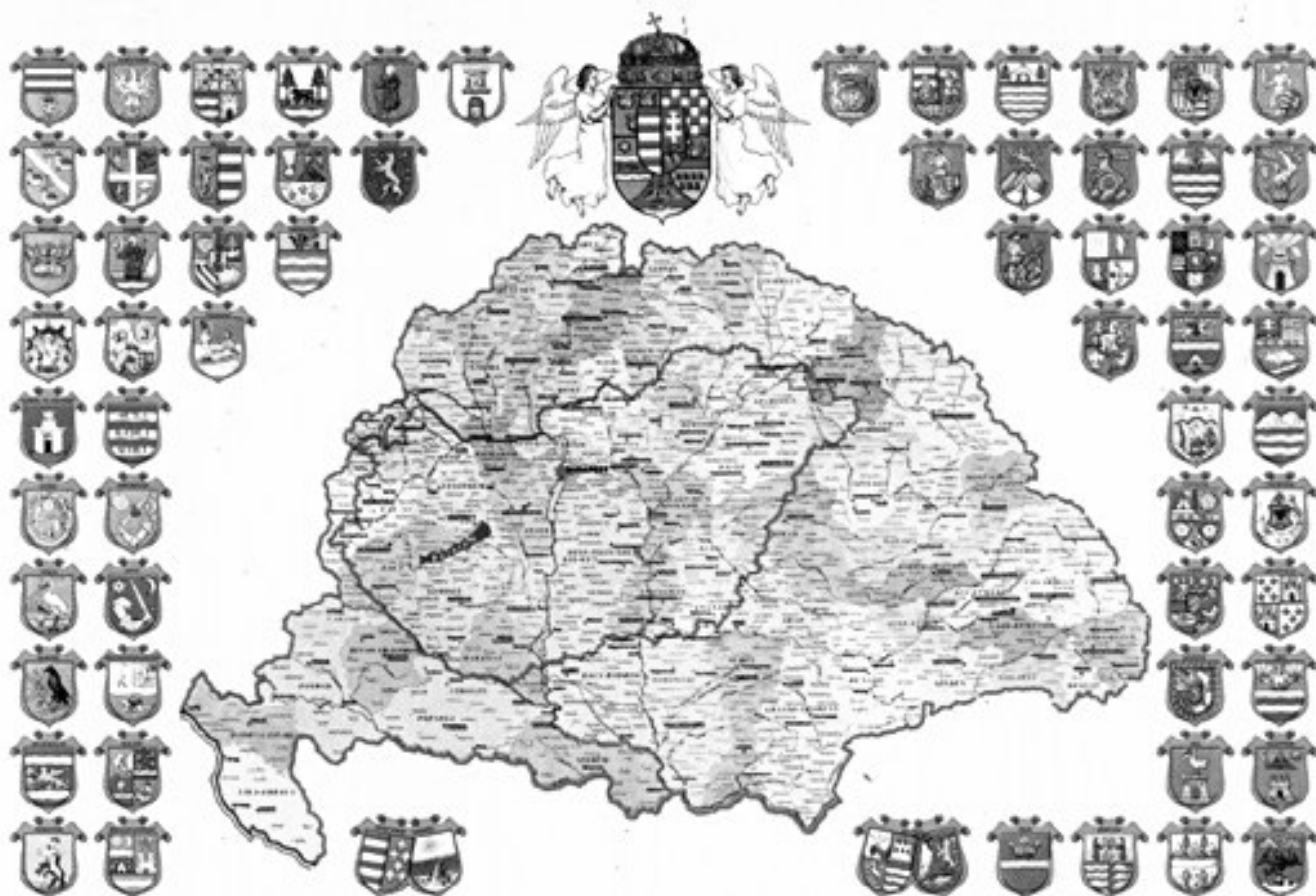

Visszaemlékezés – „gyerekkori nosztalgia”

1933-ban, vagy -34-ben, apai nagymamánál nyaraltam Kistarcsán. (Ez Budapesthez 18 km-re van Cinkota és Ke-repes között). Egyik esős napon nagymamám hálószobája egyik fiókjából egy kb. 75x40 cm-es kanavász dobozt vett elő, s így szólt: „Palikám, mikor édesapád 6-7 éves volt, kapta ezt a tanulságos játékot (ennek ma már 100 éve!), s gondolom, hogy téged is el fog szórakoztatni”. A veranda asztalán kinyitottam, s világos színű lakkozott, háromsoros, furnérlemez volt benne Nagy-Magyarországot ábrázolva. Felfordítottam, s sok apró különböző alakú fadarabok po-tyogtak az asztalra. De egy szabályos keret benn maradt, s az 1000 éves Magyarország 70 vármegyéje volt berajzolva.

Minden kis furnérdarab egy-egy vármegyét képviselt, s eze-
ket kellett mozaikszerűen berakni.

Kedves olvasó! Nagyképű, hetye legény lennék, ha 77 éves fejemmel felsorolnám a 70 vármegyét, ami Trianon után, 1920-ban, 19-re csökkent. Nagyon kevesen élnek ma, akik esetleg emlékeznének eredeti, szép hazánkra. De ez az újság megörökítheti a fiatalabb generációnak, hogy Ár-pád apánk ősi földjét milyen nevekkal osztották fel az első világháború végéig. Nos e bevezető sorok után, írom le Dr. Garami László Rejtvényfejtők új nagy lexikonjából a múltat és jelent.

Óvármegyék székhelyükkel a századfordulón:

Ung	Ungvár	Sáros	Eperjes
Vas	Szombathely	Temes	Temesvár
Arad	Arad	Tolna	Szekszárd
Árva	Alsókubin	Turóc	Turócszentmárton
Bars	Aranyosmarót	Borsod	Miskolc
Csík	Csíkszereda	Brassó	Brassó
Győr	Győr	Csanád	Makó
Hont	Ipolyság	Hunyad	Déva
Zala	Zalaegerszeg	Kolozs	Kolozsvár
Békés	Gyula	Nógrád	Balassagyarmat
Bereg	Beregszász	Nyitra	Nyitra
Bihar	Nagyvárad	Somogy	Kaposvár
Fejér	Székesfehérvár	Sopron	Sopron
Gömör	Rimaszombat	Szeben	Nagyszeben
Hajdu	Debrecen	Szepes	Lőcse
Heves	Eger	Szerém	Vukovár
Liptó	Liptószentmárton	Ugocsa	Nagyszöllős
Moson	Magyaróvár	Varasd	Varasd
		Verőce	Eszék
		Zágráb	Zágráb

Zólyom	Besztercebánya
Baranya	Pécs
Fogarás	Fogarás
Komárom	Komárom
Pozsega	Pozsega
Pozsony	Pozsony
Szatmár	Nagykároly
Szilágy	Zilah
Zemplén	Sátoraljaújhely
Csongrád	Szentes
Szabolcs	Nyíregyháza
Torontál	Nagybecskerek
Trencsén	Trencsén
Veszprém	Veszprém
Alsófehér	Gyulafehérvár
Esztergom	Esztergom
Háromszék	Sepsiszentgyörgy
Máramaros	Máramarossziget
Abaujtona	Kassa
Bácsbodrog	Zombor
Kisküküllő	Dicsőszentmárton
Likakbava	Gospic
Marostorda	Marosvásárhely
Modrusfiume	Ogulin
Nagyküküllő	Segesvár
Belovárkörös	Belovár
Tordaaranyos	Torda
Krassószőrény	Lugos
Szolnokdoboka	Dés
Besztercenaszód	Beszterce
Jásznagykunszolnok	Szolnok
Pestpilissoltkiskun	Budapest

A mai diákoknak könnyebb, mert – sajnos – csak 19-et kell megtanulniuk!

Vas	Szombathely
Pest	Budapest
Zala	Zalaegerszeg
Békés	Békéscsaba
Fejér	Székesfehérvár
Heves	Eger
Tolna	Szekszárd
Nógrád	Salgótarján
Somogy	Kaposvár
Baranya	Pécs
Csongrád	Szeged
Veszprém	Veszprém
Bácskiskun	Kecskemét
Hajdubihar	Debrecen
Győrmosonsopron	Győr
Komáromesztergom	Tatabánya
Borsodabaujzemplén	Miskolc
Jásznagykunszolnok	Szolnok
Szabolcsszatmárbereg	Nyíregyháza

Kedves barátaim, olvasók. Jól eset egy kicsit elkalandoznom, s egy gyerekkori vers jutott eszembe:

*Gyerek vagyok, gyermek lettem újra,
Lovagolok fűzfa sípot fűjva....*

De, ha a költő élne, s ma nekem írna, akkor:

*„Gyerek voltál, s szeretnél most újra
Lovagolni fűzfa sípot fűjva.”*

... hát így ityeg a fityeg, ma MMVI. V. 14-én

Rosszcsont Palkó

Az anyanyelvi kultúrát őrzi, ápolja a Balassi Intézet

The following interview took place on Hungarian Radio in December last year with the new director of the Balassi Bálint Institute, since renamed Balassi Bálint Hungarian Cultural Institute. Under the new leadership the Institute, while continuing what it was originally set up to do, is broadening its focus to emulate the Goethe Institute – an institution with a world-wide network to promote language and culture.

A közelmúltban Anyanyelv, kultúra, kapcsolatok az új Európában címmel konferenciát rendezett a Határon Túli Magyarok Hivatala. Az egész napos program nagy teret szentelt a szórványban élők helyzetének és az anyanyelvi kultúra megőrzése lehetőségének a szórványban.

- A Balassi Bálint Intézet központi szerepet játszik az anyanyelvi kultúrának a terjesztésében és ápolásában, és ezeken keresztül tulajdonképpen a nyugati magyar szórványnak az áttételes formában való istápolásában. Az intézetnek mennyiben változik meg a profilja attól, hogy új főigazgatója van, dr. Lauter Éva személyében?

- Az intézet profilja attól változott meg, hogy 2005 januárjától az Oktatási Minisztériumtól a kulturális tárca fennhatósága, felügyelete alá került át, amit mutat az is, hogy a Balassi Bálint Intézetről, Balassi Bálint Magyar Kulturális Intézetre változott a nevünk. Ennek a felügyeletváltásnak a stratégiai elve az az elgondolás volt, hogy az intézet közelebb kerüljön a külföldi magyar kulturális intézetekhez, a tárcanál ugyanahhoz a helyettes államtitkársághoz tartoznak a külföldi kulturális intézetek, és a Balassi Bálint Intézet. Ezáltal a magyar nyelvet és kultúrát külföldön népszerűsítő, terjesztő intézetek, és az általa működtetett vendégoktatói hálózat, tehát azok a lektorok, felnőtt tanárok, akik a külföldi egyetemeken magyar nyelvet és kultúrát tanítanak, egy egységes intézményi kört alkotnak. Ha nagyon röviden egy mondatban kell megfogalmaznom, akkor azt mondanám, hogy mi vagyunk a magyar Goethe Institute, tehát az az intézet, amelyik a magyar nyelvet és a kultúrát külföldön, illetve a Magyarországon élő külföldiek körében terjeszti – mondta dr. Lauter Éva.

- Mennyiben tekinthető ez a külföldi nyugati magyar szórvány, a világon szerteszét lévő klasszikus magyar szórvány bázisintézményének?

- Mindenképpen azok vagyunk, hiszen az Oktatási Minisztériumtól örököltünk egy olyan ösztöndíjas keretet, amelyben a szórványból érkező hallgatókat fogadjuk, például a Nyugat-Európában élő szórványból, illetve az amerikai féltekéből, tehát akár a dél-amerikai, akár az észak-amerikai féltekéről érkező hallgatókat, akik számára nyelvvizsgát, illetve magyarságismereti kurzusokat tartunk.

- Mire lehet számítani 2006. január 1-jétől?

- Elindul a virtuális módszer, ez egy önálló weblap, amely a világ bármely pontjáról az Interneten keresztül elérhető, és amelyen keresztül mind a magyar nyelvet tanulók, mind a magyar nyelvet oktatók az intézettől módszertani, szakmai segítséget kaphatnak.

- Mennyiben képzelhető el az, hogy mondjuk Nyugat-Európa tapasztalatait a Kárpát-medencében szórványban élő magyarok is jól fel tudják használni?

- A svédországi magyarság ugye diaszpóra és mint ilyen, gondjaink gyakorlatilag közösek a többivel, mert az, hogy ki milyen anyagi körülmények között él, természetesen fontos, hogy milyen politikai körülmények között él, természetesen fontos, de szellemileg, lelkiileg, önbizalom szempontjából, nemzeti azonosságtudat szempontjából nagyon közösek a gondjaink – vélekedett Dr. Stuber György, a Svédországi Magyarok Országos Szövetségének a vezetőségi tagja. A családon belül nyugvó patakként él tovább a nyelv és az anyanyelvi kultúra. A másék az, hogy sokszor olyan gyerekekkel van dolgunk az oktatásban, akik egyrészt nagyon különböző tudásszinttel rendelkeznek, esetleg őket kell oktatni, másrészt nagyon elbizonytalanodott azonosságtudattal rendelkeznek, önbizalmat kell nekik adni, meg kell velük szeretetelni a kultúrát, hogy érezzék azt, hogy a másságuk közös sok olyan gyerekekkel, akikkel egy osztályba járnak, és ez hála istennek nagyon jól működik. Éppen ez a része szerintem a legfontosabb.

Gecse Géza

Magyar Rádió, 2005. dec.15.

Levél Magyarországról

Négy hónappal ezelőtt egy hatalmas, idegen városba költöztem. Ismeretlen utca nevek és kiszámíthatatlan busz járatok fenyegettek: csak az előre kitervezett, legbiztosabb úton mertem járni, és az esti órákban

alig mertem kilépni az ajtón egy nagy csapat ismerős kísérete nélkül. Nem kalandoztam végig ezen az óriási, csodálatos városban, mert nem az enyém volt, és nem vigyáztam rám. Budapest számomra még csak egy fogalom volt, egy idill kép, ami napsütésből, kávéházakból és hímezett terítőkből állt. Szembe nézni a mindennapi, mozgalmos, szokatlan élet tempójával igen félelmetes és kellemetlen gondolat volt.

Amikor most felszállok a nyolcas, illetve a száztizenkettes buszra, eszembe se jut számolni a megállókat. Bámulok ki az ablakon, figyelem a mindennapváltozó Dunát, ahogy átrobogunk az Erzsébet hídon, és közben arra ügyelek, hogy jól kapaszkodjak az élénk-zöld korlátokban. Tudom, ha nem tartom az egyensúlyomat, a következő kanyarnál úgy belezuhanok a mellettem állóba, hogy mindketten elesünk és az egész busz bennünket fog nézni, ezt tapasztalatból tudom. Hát a budapesti busz járatok ilyenek, szörnyen el vannak hanyagolva – fel kellene újítani a buszokat, hát még az utakat, de még az sem lenne elég, mert ezek a buszvezetők egyébként is örültek – mondaná a mellettem lévő, ha panaszainnak én is hangot adnék.

De hát nem panaszkodom, mert most már süt a nap, megjött a tavasz, és teljesen új fényben tündököl a város. A téli hónapokban bús szürkeség fedte Budapestet, barna lötyt és sötét arcok töltötték el az utcákat, és a Duna, mintha egy fekete-fehér fénykép lett volna. Ma viszont ragyog a főváros, az emberek többsége napszemüveget és mosolyt visel, az utcák pedig virágba borultak, Budán, ahol lakom, különösen. Lila orgonák, fehér akácok és gesztenyefák díszítik a környéket, és olyan illat van a levegőben, hogy kénytelen vidámban lenni tőle az ember. Ilyenkor úgy tűnik mindenki szerelmes, bár ez általában is jellemző Budapestre. A metróban, a hidakon, a padokon kézen fogva látni párokat, akik úgy tesznek, mintha a világon csak ők léteznének – és ha ettől éppen nem fáj az ember szíve, akkor ez is szebbé teszi a város hangulatát.

A tavasszal ebben az évben viszont érkezett két olyan esemény is, ami óriási nagy hatással volt Budapestre, mégpedig az árvíz, és a választások. Mindkettő elöntötte a várost és sokáig a csapból is csupán az folyt, hogy egyik vagy másik miniszterelnök jelölt hol segít be az árvíz elleni védekezési munkákba. A város alakját is ideiglenesen megváltoztatta mind az árvíz, a sok közlekedési gondjával, dugójával, mind a választások, a piros és narancssárga plakátokkal, amelyek mindent beborítottak. Ezek az események feszült hangulatot teremtettek Budapesten, egyben valamennyire ellentétes hatással működtek. Míg az árvíz összehozta az embereket és arra serkentett mindenkit, hogy együtt dolgozzon, egymást segítse, a választások ellenkezőleg szétvá-

lasztotta a népet, sok-sok vitát, és széthúzást okozott. Most pedig bár mindenki örül, hogy nagyobb károk nélkül megúsztuk az árvizeket, az ország majdnem fele igen elkeseredett a választások eredményével, és ez a kicsit depressziós hangulat egy ideig ott marad a levegőben.

... bárkivel szóba áll az ember hamar kiderül, hogy valószínűleg önekik is a szívük egy kisrésze Budapesté, és ilyenkor elmosolyodik az ember, mert ismeri az érzést.

Budapesten viszont változatlanul pezseg az élet, különösen így tavasszal. Az iskolai tanév is a végénél jár, és bár sokaknak ez nagyon stresszes vizsgaidőszakot jelent, azért mégis van valami lazaság a városban. Margit-sziget a zöld, frissítő légkörével egyre népszerűbb lesz, és az opera, színház helyett (amik nyáron szünetelnek) az emberek inkább kirándulnak, és Duna-parti sétákra mennek. Fiatal szemmel azt is megfigyeltem, hogy ilyenkor még több bár és klub megnyílik, és a melegebb éjszakákban egyre többen járják az utcákat a hajnali órákban.

A nagyon korareggeli órákban is élmény Budapesten lenni. „Fél-magyar”-ként nemzetközi kollégiumban élő fiatalokkal együtt, elég sokat járok osztálytársaimmal, barátaimmal a városban ilyen szokatlan órákban. Rengeteg külföldi fiatal helyét találja ilyenkor a belvárosban - körülbelül olyan, mint Váci utca napközben, amikor néha úgy tűnik a környéken senki sem beszél magyarul. De szinte mindenki barátságos: bárkivel szóba áll az ember hamar kiderül, hogy valószínűleg önekik is a szívük egy kisrésze Budapesté, és ilyenkor elmosolyodik az ember, mert ismeri az érzést.

Idegen városba érkeztem, de most már nem idegenben vagyok. Most amikor kipillantok az ablakon a negyedik emeletről, bár ugyanaz az óriási, csodálatos város tárul ki előttem, mint azelőtt, most kacsinatnak rám a nyüzsgő esti fények és érzem, hogy Budapest karjaiba zár.

Hellyer Zsófia

Budapest, 2006. május 16. □

[Hellyer Zsófia Új-Zélandban született, úgyszintén magyarszármazású édesanyja és új-zélandi édesapja. Jelenleg a Balassi Bálint Intézet első új-zélandi ösztöndíjas tanulójaként ismerkedik az óhazával.]

!!!!
Nagy szükség lenne a Gyöngyös Imre Válogatott versei könyv egy-két példányára. Szívesen vásárolnánk valakitől egy kóbor, de jó állapotban levő példányt vagy kettőt: természetesen megfizetnénk! Ha tud segíteni, kérjük lépjen kapcsolatba a költővel: tel. (04) 476-3103.
!!!!

Letter from Hungary

Four months ago I moved to a huge foreign city. Overwhelmed by unknown street names and unfathomable bus routes I only ventured out on planned and certain routes and after dusk I hardly dared step out onto the streets without a large contingent of acquaintances by my side. I couldn't take on this gigantic wonderful city because it wasn't mine, and it wouldn't take care of me. Budapest was at that stage just an abstract notion to me, an idealistic image of sunshine, coffee houses and embroidered tablecloths. And it was uncomfortable and scary to face the busy everyday tempo of this strange new life.

Now, when I climb up onto the number 8 or the 112 bus, it doesn't even occur to me to count the bus-stops. I gaze out the window looking at the ever-changing Danube as we rumble across the Elizabeth Bridge, all the while making sure that I hold on tight to the vivid-green handrails. I know if I don't keep my balance, I'll career into the person standing next to me, and we'll both hurtle to the floor with everyone looking at us – this I know from experience. Well, that is what the Budapest bus system is like: it is terribly neglected, both the buses and the roads need to be upgraded, but even that wouldn't be enough, because these bus drivers are crazy, the person beside me would say if I gave voice to my complaints.

But I'm not complaining, because now the sun is shining, spring has arrived and the city sparkles before me in a completely new light. A gloomy greyness covered Budapest over the winter months, brown sludge and dark faces filled the streets, and the Danube was like a black and white photo. But today the capital glistens, most people are wearing sunglasses and smiles, and the streets are blooming with spring flowers, especially in Buda where I live. Purple lilac trees, white acacias and chestnut trees decorate the surrounds, and there is such a wonderful scent in the air, you can't help feeling better for it. It is a time when it seems everyone is in love, although this is generally true of Budapest. Everywhere you look: on the underground, on the bridges, on park benches, you see couples holding hands and you can tell as far as they're concerned no one else exists in the world... And if this sight does not happen to pain your heart, then it makes the atmosphere of the city just that much more beautiful.

Spring brought with it two major events this year that had a huge impact on Budapest – they were the flooding and the general elections. Both of them literally swamped the city and for weeks the only thing that flowed out of the taps was

Flooded tunnel in Budapest

which party leader was where helping strengthen which the flood barriers. Both the events actually changed the skyline of the city for a while with the havoc created by traffic diversions and blockages due to the flooding, and the masses of red and orange election billboards plastered all over the city. Both these events created a tension about Budapest, at the same time as bringing out the opposite reactions in people. While the flooding served to bring together people, and unite them as they worked together to help one another, the elections had the opposite effect dividing people, causing lots of disagreements and pulling them apart. And now, while everyone is grateful that the country survived the flooding without major damage, nearly half the country is dejected about the election results, and it seems this somewhat depressed atmosphere will linger in the air for a bit.

But life in Budapest still bubbles along, especially now in spring. The school year is also coming to an end, and while this equates with stressful exam periods for many, there is still a feeling of relaxedness in the city. Margaret Island is becoming increasingly popular with its greenness and fresh air, and instead of going to the opera, or the theatre (both of

which take a break over the summer), people are opting to go on picnics and walks by the Danube. I've also noticed (through the eyes of a younger generation) that there are more clubs and bars open now, and on these warmer nights there are more and more people about in the wee small hours.

The very early morning hours are also an experience in Budapest. As a "half-Hungarian" thrown together with other half-Hungarian international students I often find myself in the city with my classmates and friends in these strange hours. There are hundreds of foreign students "making themselves at home" in the centre of the city at this time of the night – it's a bit like Váci Street is by day, when it seems no one in the vicinity speaks Hungarian. But everyone is friendly, and it soon becomes apparent from anyone you stop and talk to, that a little part of their heart also belongs to Budapest, and then you smile to yourself, because you know the feeling.

I arrived to a foreign city, but I'm no longer a stranger in it. While it's still the same huge, wonderful city unfolding before me as it did four months ago, now when I glance out of my fourth floor window, the restless night lights wink at me and I can feel Budapest embrace me.

Zsófia Hellyer [translated by K.Sz.; photos Zsófia Hellyer]
Budapest, 16 May 2006

[Zsófia Hellyer is New Zealand born, as are her parents, her father being a New Zealander through and through, her mother being of Hungarian origin. Zsófia is currently studying Hungarian as the first scholarship student from New Zealand at the Balassi Bálint Institute.] □

Parlamenti választások után

In April Hungary re-elected its centre-left government led by Prime Minister Ferenc Gyurcsány, in spite of the country's soaring budget deficit. The socialist-liberal victory gives the ruling coalition of socialists and liberals a second term in office, the first time since the fall of communism that a government has been re-elected in Hungary.

Of the 386 seat strong parliament the Socialist Party and the Alliance of Free Democrats increased their share from 198 to 210 seats. The Fidesz Alliance of Young Democrats and the Christian Democratic People's Party lost four seats, ending up with a total of 164, while the Hungarian Democratic Forum gained 11 mandates and the new parliament has one independent member.

The centre-left victory comes despite serious economic troubles in the country, which saw its budget deficit hit 6.1 percent of GDP (gross domestic product) this year – presently the highest figure in the entire EU. Hungary aspires to join the Eurozone in 2010, but the Gyurcsány government has recently clashed with the European Commission on a number of occasions over what Brussels sees as insufficient efforts to cut the deficit. EU rules stipulate that Eurozone membership requires a public deficit under 3 percent of GDP.

[According to the EUobserver (24 April 2006) Gyurcsány is planning to hold a non-binding referendum on joining the Eurozone by 2008, but is insisting it will adopt the EU common currency even if a majority of the country's citizens votes against it. All EU states that entered the bloc in 2004 are legally obliged to join the Eurozone, with Hungarian officials indicating a "no" vote would not change this fact.]

As Joseph Csitári points out below, the facts do not bode well for Hungary, whose people face the prospect of huge cutbacks, if the country is to climb out of the financial abyss it has ended up in.

Bármennyire is távol esünk Magyarországtól, az ottani választásokat mindannyian kisebb-nagyobb mértékben de nyomon követtük. Ismét sorsdöntő választáson esett át az ország, s az eredmény mindenképpen nagy meglepetést okozott. Sokan bíztak kormányváltásban, amit a FIDESZ (Fiatal Demokraták Szövetsége) - KDNP (Kereszténydemokrata Néppárt) tömörülés majdnem véghez is vitt, de ugyanannyian (s az eredmények tükrében úgy látszik valamennyivel többen) bíztak abban, hogy Magyarországon megérett egy olyan politikai kultúra, ami biztosít egy olyan stabil társadalmi szférát, akik azt mondják, hogy egy ország problémáira választások idején nem csak kormányváltással lehet megoldást nyújtani, ha az ember él az alkotmány által biztosított választási jogával négyévente.

Tekintsük végig Magyarország jelenlegi helyzetét, vizsgáljuk meg a tények tükrében, hogy hol is tart az ország közel 16 évvel a rendszerváltás után.

Ami tény és való, hogy véglegessé vált a 2006-os magyar parlamenti választás mandátumelosztása - bár a végeredmény még mindig nem jogerős. Eszerint az új parlamentben 190 képviselője lesz a Magyar Szocialista Pártnak (MSZP). A FIDESZ-nek minden bizonnyal 141, a KDNP-nek pedig 23 (a két párt még nem állapodott meg véglegesen arról, hogy pontosan hány képviselő ül majd a kereszténydemokrata frakcióban.), az SZDSZ (Szabad Demokraták Szövetsége) frakciója 20 tagú lesz, az MDF-nek (Magyar

MSZP 2006 választási plakát

Demokrata Fórum) 11 mandátum jutott, s egy független képviselője is lesz az új Tisztelt Háznak.

Magyarország komoly problémákkal kényszerül szembenézni, duzzadó államadósság és költségvetési hiány, romló helyzetű államháztartás, növekvő kamatteher, magas szinten stagnáló munkanélküliség. Az idén és jövőre is Magyarország marad az EU legnagyobb költségvetési hiányát produkáló tagállama – állapítja meg az Európai Bizottság frissen közzétett jelentése, amely a magyar kormány (amely a régi, és új kormány egyben) hivatalos mutatóinál lényegesen rosszabb számadatokat tett közzé az idei és a 2007-es évre vonatkozóan. Brüsszel szerint Magyarország közeledés helyett továbbra is távolodik az eurótól.

A 25 uniós tagállamra vonatkozó előrejelzés szerint mind az idei, mind a jövő évi magyar hiányadatok számítanak messze a legmagasabbnak az uniós összes tagországai között. A jelentést ismertető Joaquín Almunia, az EU pénzügyi biztos a napokban nem hagyott kétséget afelől, hogy a magyar hiányt Brüsszelben sokan tartják, s hogy a deficit mérséklése miatt szigorítani kell a pénzügyi politikán. Európában példa nélküli a magyar államadósság GDP-hez

FIDESZ 2006 választási plakát

(GDP-a lakosság egy főre eső átlagjövedelme) viszonyított aránya, mely rosszabb Bulgária, Oroszország vagy Ukrajna adatainál is. Mindeközben március folyamán újból megugrott a lakosság eladósodása.

Egyetlen fejlett ipari állam sem nézett még szembe olyan kedvezőtlen államadósság-helyezettel, illetve egyszerre olyan drámai demográfiai kilátásokkal, mint Magyarország jelenleg - ezt a politikai vezetésnek minél hamarabb fel kell ismernie, és drákói megszorítások kellene annak elkerüléséhez, hogy a magyar adósságot a BBB kategóriába (közepes) minősítsék le a nagy nemzetközi hitelminősítők – áll az elismert amerikai hitelelemző cég, a CreditSights közelmúltban megjelent összefoglalójában.

Nagy kihívás ez az országnak hiszen az elkövetkezendő 7-8 év különösen kedvezőtlen lesz, ugyanis amellett, hogy a munkaképes korú lakosság folyamatosan és gyorsuló ütemben csökken, a nyugdíjas korú réteg létszám-növekedési üteme robbanás előtt áll (mindez pedig óriási kihívást jelent a költségvetés számára!). Amennyiben Magyarország nem szanálja a költségvetését

SZDSZ 2006 választási plakát

belátható időn belül, akkor akár egy „argentin típusú összeomlás” is bekövetkezhet, ami 4-500 forintos euró árfolyammal (ami jelenlegi árfolyam kétszeresét jelentené) - mondta Demján Sándor, a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségének elnöke. Az ország felkészítése az euró 2010-es bevezetésére egy érthető és elfogadható konvergencia-program benyújtásán, a közigazgatás, az önkormányzati rendszert, továbbá az egészségügy megreformálásán múlik. Hasonló véleménynek adott hangot Járai Zsigmond (A Magyar Nemzeti Bank elnöke) egy szakmai konferencián, úgy vélte az ország morális válságban van, ezért nem szabad a magyar politikusokra bízni a reformokat, igénybe kell venni a befolyásos Nemzetközi Valutalap közreműködését (amelyet a jelenleg alakult új kormány határozotlan elutasít).

A megoldáshoz közel vinné az országot ha, négy-öt éves

MDF 2006 választási plakát

távlaton belül a bérek kétharmada az emberek zsebében maradna, és csak az egyharmada menne el adóra. Sajnos az arány jelenleg ennek pontosan a fordítottja!

Az újonnan alakult kormány várhatóan júniusban komolyan felveszi előző kormányciklusukból eredő gondokkal a harcot. „Nem megszorítás, hanem dinamizálás következik” - mondta Gyurcsány Ferenc Magyarország miniszterelnöke. A kormányfő honlapján volt olvasható, hogy 300-350 milliárdos megszorító csomag bevezetésére készül a szocialista-szabaddemokrata (megalakuló) kormány. (Elemzők egy csoportja szerint a megszellőztetett megszorító csomag csak az azonnali tűzoltáshoz elég. Ők középtávon, azaz 2008-ig 1100-1200 milliárd forintnyi spórolással számolnak ahhoz, hogy 2010-ben be lehessen vezetni az eurót). Lépé-

Gyurcsány Ferenc, MSZP

Kuncze Gábor, SZDSZ

sek szerint az egykulcsos ÁFA (Általános Forgalmi Adó) rendszer bevezetésének terve a legnépszerűbb. Az ÁFA 15-ről 20 százalékra való emelésétől, fél év alatt, 150 milliárd forintos bevételt vár a kormány.

Elképzelhető még az EVA (Egyszerűsített Vállalkozási Adó) 20 százalékra növelése, amely további 30 milliárd forintos többletet jelentene a költségvetésnek. Az egészségbiztosítónál szóba jöhet a gyógyszerár-támogatások csökkentése (ha valóban így lesz, akkor az jórészt a nyugdíjasokat - az MSZP fő támogatóit - érintheti kedvezőtlenül), majd a lakástámogatások terén a lakáshitel-

törlesztés után igénybe vehető SZJA (Személyi Jövedelem Adó) kedvezmény eltörlését is maga után vonná. A kormány megszüntetné a forrásoldali jelzáloglevél kamattámogatását. A tervezett intézkedés túl van az ötlet szintjén: a törvényjavaslatot már megszövegezték, és az egyike lenne a kormányfő által beharangozott és a parlament elé terjesztendő több mint egy tucatnyi jogszabály módosításnak. (A lépés vélhetően azt eredményezné, hogy a forintalapú lakáshitelek kamatai néhány százalékponttal, a törlesztő részek pedig jelentősen, akár 50 százalékkal is emelkednének, ez még inkább a devizakölcsönök felvételére ösztönözné a lakosságot, amely teljesen ellehetetlenítené főleg a fiatal családok lakásvásárlási lehetőségeit!)

Lendvai Ildikó (az MSZP frakcióvezetője) szerint a reformok érdekében még egy esetleges vereséget is be kell vállalniuk a szocialistáknak az önkormányzati választásokon. Ha a reformok a tervezett módon fognak teljesülni, az országra a Bokros-csomag ('90-es évek közepén Magyarországon hírhedté vált szankcionáló intézkedések) háromszorosát kitevő megszorító intézkedések fognak várni!

Elemzéseim során kizárólag pártfeletti és független (nemzetközi és EU-s) tényforrások adatai alapján dolgoztam s próbáltam az országról egy aktuális képet adni az itteni olvasóknak, így megőrizve elfogulatlanságomat! Nem szerettem volna a mérleg nyelvét egyik irányban se elmozdítani, vagy esetleges kihatással lenni olvasóink politikai ideológiájára! Tisztelem, becsülve azt - írással igyekeztem a jelenlegi magyarországi helyzetet közelebb hozni az itteni olvasókhoz, rávilágítani az ott kialakult komoly gazdasági helyzet tényeire. Egy dolog biztos: nagy megpróbáltatás elé állította magát az ország.

Csitári József

□

Sólyom László köztársasági elnök beszéde az Országgyűlés alakuló ülésén

2006. május 16.

Tisztelt Országgyűlés!

A kampánynak vége – mostantól más beszédmódra van szükség. A választások után a tények, a döntések és a felelősségvállalás ideje jött el.

Tisztelt Képviselők!

Önök hamarosan leteszik az esküt. Ezzel új minőségbe lépnek át: az államhatalom gyakorlóit lesznek; mondhatnám személyükben állami szervvé válnak. Belépnek a pártok és az állam viszonyának összetett rendszerébe. Az Alkotmány parancsa szerint az országgyűlési képviselők tevékenységüket nem egy település vagy foglalkozási csoport, hanem „a köz érdekében végzik”, azaz szabad mandátumuk van. A szabad mandátumot a modern parlamentekben ugyan korlátozza a frakció-fegyelem. De végső garanciaként az alaptörvény a képviselő lelkiismeretét teszi meg legfelsőbb fórumnak, és a mérce – ahogy az Alkotmány indokolása megnevezi – a nemzet szolgálata.

Tisztelt Képviselő Asszonyok és Urak, nem alkotmányjogi előadást tartok. A hosszú kampányidőszak kényszerűen az egyes pártok útjáról szól az államhatalom és a kormányzati hatalom felé. Ennek érdekében a kampány tematikája is aggasztóan beszűkült. Mindezzel a részlegességgel és egy-síkúsággal szemben arra szeretnék most, az induláskor rámutatni, hogy az Országgyűlés az egész ország gyűlése. Együtt van benne minden politikai irányzat, amely Magyarországon számottevő támogatottságot élvez. Különböző formákban mindegyik részese a hatalomnak, és minden országgyűlési képviselő egyenlő legitimáció birtokosa.

A kormányzati felelősség körét, és a kormánypártok szerepét egyértelművé kell tenni, s megkülönböztetni attól a helyzettől, amikor az országgyűlési képviselők együttesen viselik a felelősséget. A demokrácia szabályai szerint ugyanis a többség dönt: a kormánytöbbségnek különleges feladata és felelőssége van, méghozzá a kormányzással összefüggő kérdésekben. Ez az a terület, ahol többnyire a konkrét intézkedések születnek, ahol a „kivétel módja” eldől. Például hagyományosan a kormány és parlamenti többségének ügye a költségvetés, amelybe még népszavazás sem szólhat bele, s az alkotmánybírói kontroll is néhány elvi kérdésre szorítkozhat csak. Azonban az Országgyűlés közös felelőssége nem kisebb súlyú. Ide tartoznak az alapkérdések, amelyeket az Alkotmány szerint csak minősített többséggel lehet szabályozni. Elsősorban az Alkotmányt védi ilyen különleges minősített többségi követelmény. Az államszervezet és az önkormányzatiság alapkérdései azonban éppúgy csak az ellenzék egyetértésével szabályozhatók.

Az Országgyűlés közös felelőssége az említett alkotmányi követelmények mellett mindenekelőtt az alapos, tárgyyszerű

vitára, az érvek valódi mérlegelésére vonatkozik. A nemzet javát szolgálná az is, ha néhány, ciklusokon átívelő alapkérdésben legalább stratégiai szinten egyetértésre jutna az Országgyűlés. Volt már erre példa a rendszerváltás után.

Most, hogy a választási harc elült, néhány erre alkalmas, sőt szerintem szükséges témára hívom fel a Tisztelt Országgyűlés figyelmét. Ilyen ügy a környezetvédelem, és a jövő nemzedékek iránti felelősség. Új alapon, és közösen kell újra felépíteni a határon túli magyarsággal kapcsolatos politikát. A külpolitika hétköznapijai a kormány cselekvésére tartoznak, de egy, az új feltételekhez igazodó, hosszú távú törekvéseiben konszenzusos, világos külpolitikai irányvonal az Országgyűlés felelőssége is. Európai Unió tagságunk most kezd majd beérni. Az Unió hosszabb léptékű tervezéséhez, működésének ritmusához az egész Ország-

gyűlésnek alkalmazkodnia kell. Hasonlóan fontos, oszthatatlan felelősség a kultúra és a tudomány sorsdöntő fontosságának érvényesítése.

Az Országgyűlés felelőssége nemcsak a törvényhozásra vonatkozik, hanem a saját működés módjára is. Nemrég Drezdában láttam a tartományi parlament új épületét. Az ülésteremnek körös-körül üvegfala van; az utcáról mindenki láthatja, mi történik odabent. Az átláthatóságnak ez a kifejezése talán túlságosan naiv-közvetlen, de üzenete semmiképpen sem az. A parlament a nyilvános politikai vita kitüntetett színtere és alkalmá. Ezen a fórumon meg kell jelennie az országot érintő minden fontos ügynek, így azoknak is, amelyek a kampányból kimaradtak. A nyilvánosság kötelez: a méltányos és érvelő vita a választók megbecsülése is. A médiának pedig kulcsszerepe van

... az Országgyűlés az egész ország gyűlése. Együtt van benne minden politikai irányzat, amely Magyarországon számottevő támogatottságot élvez. Különböző formákban mindegyik részese a hatalomnak, és minden országgyűlési képviselő egyenlő legitimáció birtokosa.

abban, hogy az emberek a parlamentben történeteket valódi jelentőségük szerint ítélhessék meg.

A politikai diskurzusnak nemcsak a tartalma fontos. A képviselők, ha akarják, ha nem, példát mutatnak. Magatartásuk nagy hatással van az állam és a politika megítélésére, a demokráciáról alkotott közvéleményre.

Tisztelt Országgyűlési Képviselők!

Ellentétben a kampány által sugallt szimpla hatalmi logikával, az alkotmányos állam a kölcsönös ellenőrzés és egyensúlyok kifinomult és bonyolult rendszere, s ezek a parlamenten kívül is, és azon belül is hatnak. Például adott esetben a frakciók a pártok ellensúlyai lehetnek; a kormányoldalon belül pedig a kormányfő további egyensúlyként szerepelhet.

Ami a külső egyensúlyt illeti, a pártok által meghatározott Országgyűlés és az ún. független szervek viszonyáról külön szólni kell.

A független szervek ugyanis alapvetően mások: ezekben pártpolitikai befolyás nem érvényesülhet. Az Országgyűlés itt is nélkülözhetetlen: hatalommal csakis a népszuverenitást gyakorló képviselők ruházhatják fel a többi alkotmányos szervet. Elsőként e szervek – például az alkotmánybíróság, a bíróságok, az ügyészség, a köztársasági elnök – és a parlament alkotmányos együttműködési köteleességét emelem ki, ami minden esetben eltérően érvényesül. Viszont nyomatékosan hozzá kell tennem, hogy az együttműködés alapja csakis a függetlenség közös, az alkotmánynak megfelelő felfogása lehet.

Tisztelt Országgyűlési Képviselők!

Az új parlament napirendjét, tudjuk, kezdetben sürgős tennivalók fogják uralni. A köztársasági elnök ezekben az ügyekben annyit tehet, hogy továbbra is minden hatáskörével elősegíti, hogy a szükséges intézkedésekre minél előbb sor kerülhessen. Mindemellett sose tévesszék szem elől a tágabb perspektívát. Felhatalmazásuk négy évre szól, ami jelentős idő, és ez alatt szükség lesz méltányosságra és nagyvonalúságra is!

Ehhez a munkához kívánok Magyarországnak új Országgyűlésének megfontoltságot, emelkedettséget és sok sikert!

Forrás: www.keh.hu

... It would benefit the nation if Parliament were to reach agreement, at least at a strategic level, on certain basic issues that extend beyond single terms of office.

pointing out that Parliament is the assembly of the entire nation. All political views supported by significant numbers of Hungarians are in it together. Each

shares power at various forums, and every single Member of Parliament is an equally legitimate office-holder.

The responsibility of government and the role of the government parties must be made clear and distinct from cases in which the Members of Parliament jointly share responsibility. In a democracy, rule is by the majority. The government majority has special tasks and responsibilities which cover the issues of executive government. This is where most of the concrete measures are taken, where the manner of execution is decided. For instance, traditionally, the budget is a matter for the government and the parliamentary majority, and not even a referendum can intervene. Constitutional Court controls on this matter are limited to a few issues of principle. However, that does not reduce the joint responsibility of Parliament. It must concern itself with basic issues which, under the Constitution, require a qualified majority to regulate. A primary role of the requirement for such a qualified majority is to protect the Constitution. However, basic issues of state organization and of local government also require opposition agreement to regulate them.

In addition to the constitutional requirements, Parliament bears a common responsibility for thorough, objective debates and true consid-

eration of arguments. It would benefit the nation if Parliament were to reach agreement, at least at a strategic level, on certain basic issues that extend beyond single terms of office. There have been examples of this since the return of democracy.

Now that the election campaign is over, there are several issues to which I would like to call your attention, on which agreement could be reached, and in my view, should be reached. One is the environment and our responsibility for future generations. We need to establish a new foundation and act jointly to restore policies concerning ethnic Hungarians from neighbouring countries. Day-to-day foreign policy is the job of the executive, but evolving a clear direction for foreign policy adjusted to new conditions and one of consensus in long-term aspirations is also Parliament's responsibility. Our membership in the European Union is just beginning to mature. All of Parliament must adjust to the longer-range

All of Parliament must adjust to the longer-range planning and the rhythm of European Union operations. We have a similarly important and indivisible responsibility to treat culture and science with the significance they deserve.

Address by President László Sólyom at the inaugural session of the new Parliament

16 May 2006

Ladies and Gentlemen!

The election campaign is over and now we need to change the style in which we communicate with one another. It is time to look at the facts, make decisions and take responsibility for them.

Distinguished Members of Parliament!

Soon you will be taking your oath of office. With that, the quality of your service changes, for you will become exercisers of state power, or, I might even call each of you a personal envoy of state power. You will be entering the complex network of links between political party and government. The Constitution demands that your work "be conducted in the interests of the common good" and not for the benefit of any single community or occupational group. In other words, you have an open mandate. In a modern parliament, that open mandate is limited by party discipline. But, the supreme guarantee the Constitution places on a Member of Parliament is conscience, and the yardstick – put forward by the Constitution in its reasoning – is service to the nation.

Ladies and Gentlemen, I do not intend to offer a lecture in constitutional law. The long period of election campaigning was necessarily focused on the road taken by the different political parties towards state power and the power of government. In support of that goal, the subjects of the campaign were disquietingly limited. Now, at the start, I would like to neutralize the partiality and restricted attitudes by

planning and the rhythm of European Union operations. We have a similarly important and indivisible responsibility to treat culture and science with the significance they deserve.

Parliament's responsibility is not only for the legislature but for its own operation as well. I recently visited Dresden and saw the new building of the regional parliament. The assembly hall is surrounded by a glass wall and everyone in the street can see what is happening inside. Perhaps this manifestation of transparency is a bit too naively direct, but the message is certainly true. Parliament is the venue and opportunity for public political debate. It is the forum where all issues of importance to the country must appear, even the ones left out of the election campaign. Making our affairs public is a responsibility. Carefully considered debate with sound arguments shows respect for voters, too. The media has a key role in allowing people to judge events in Parliament in accordance with their true significance.

When it comes to political discussion, not only content is important. Members of Parliament are setting an example, whether they intend to or not. Their behaviour has a powerful effect on the way the nation and politics are viewed and on public opinion's view of democracy.

Distinguished Members of Parliament!

In contrast with the simple logic of power suggested by the election campaign, a constitutional nation is a refined and complex system of mutual checks and balances which operate both outside and inside Parliament. For instance, in a given case, the faction can counterbalance the policy of the party leadership. On the majority side, the Prime Minister can act as an additional counterbalancing point.

As far as the external balance is concerned, the relationship between Parliament, which is defined by political parties, and the independent bodies, deserves special mention.

The independent bodies are fundamentally different: no partisan politics may be allowed to influence them. Here too, Parliament is essential. The Members of Parliament exercising popular sovereignty are the only ones who can grant power to the other constitutional bodies. First of all, I need to mention the requirement for constitutional cooperation between these bodies – such as the Constitutional Court, the courts, the public prosecution authorities, and the President – and Parliament, which operates differently in each of these cases. However, I must add very emphatically that the basis for cooperation must be a joint concept of independence, one that is in accordance with the Constitution.

Ladies and Gentlemen!

We know that in the beginning, the agenda of the new Parliament will be dominated by urgent tasks. Regarding these tasks, the President can help by using his full authority to promote action on the necessary measures as quickly as possible. But, you must never take your eyes off the broader perspective. Your mandate is for four years, which is a significant time in which you will need to be fair and generous.

I would like to wish Hungary's new Parliament the thoughtfulness and the intensity needed for your work, and much success in accomplishing it!

Source: www.keh.hu

□

Leave out the Politics! (continued from p.1)

In the first place we've all ended up a long way away from home. We couldn't have ended up further away, and that goes for all of us, who came from Europe. In a sense we all belong to "minority groups". But one major advantage of our situation and one which most groups realize early on is the importance of staying apolitical. Everyone tries to avoid politics, or certainly any conflicts that may result from differing opinions. It is a question of survival for many of our groups.

So what remains if we leave politics out of the equation?
- Everything that a nation treasures.

Be it the Croatians, the Dutch, or the Hungarians, ask any group what it is that characterises their particular nation and you can be assured everyone will be able to answer. This is what we call identity. It is part of who we are. We who have ended up so far away from the old homeland are special New Zealanders, we belong here, but we continue to value what we treasure in our hearts from the old country. And this applies not just to us Hungarians, but to the other Europeans in New Zealand as well.

Many comment that the reason New Zealand is so colourful and diverse is because so many nations live side by side, respecting each other's cultures, and preserving their own. But let's think about it. To achieve this we've had to purposefully lift our quest to survive above that very human instinct to assert our differences. We've had to leave out the politics just to stay alive, in fact some groups have even written it into their constitution.

So why is it that we need the distance, the separation to realise who we are? And why doesn't it occur to the old country that there is something to be learnt from our experience? Our nations' treasures are after all treasures from whichever side of the fence we regard them. And their preservation does not depend on politics. There is much to be gleaned from the lessons the Diaspora has learnt, not about democracy, not even about success, but simply about survival.

Klara Szentirmay

□

Gyöngyös Imre:

Érkezésünkről

Hoztunk magunkkal annyi drága kincset,

mely életünk végéig elkísér,

melyet szívünk világgá szertehintett

s melyért nem jár se pénz, se lelki bér.

Elbírjuk érte nyugodt életünket.

Élő magyar hagyományok

- Szegedy Krisztina

Kedves Mindenki, kedves új-zélandi-magyar Barátok!

Először is köszönet a szép percekért, melyeket Veletek tölthettem az 1848-as forradalom emlékére rendezett ünnepségeken Wellingtonban. Ószintén meghatódtam, amikor láttam, hogy ott, a „világ végén” a magyar kokárdát viseltétek.

Magyarnak lenni nem könnyű, sohasem volt az. Az a szó, hogy „magyar” sokat szenvedett a történelem során. Mindazok a magyarok, akik Magyarországon és szerte a világon élnek ragyogó képet alakítottak ki nemzetünkről. Mégis, vannak és voltak mindig is olyanok, akik, bár „magyarnak” nevezték és nevezik magukat, csupán rombolják a magyarról a nagyvilágban kialakított véleményt.

Akárhogyan is, mi magyarok megmaradtunk, és különleges kultúrát képviselünk, mely a szívünkben és lelkünkben él. Ez a kultúra a rendkívüli kapocs közöttünk. Ez a kultúra, ami különleges zenénkben is megjelenik. A mi zenénkben, mely vad és szomorú egyszerre. Zenénkben, mely maga egy nyelv. Amely képes megragadni szíveket és lelkeket szerte a világon. A mi zenénk nemzetközi nyelv.

Köszönöm Mindannyitoknak a csodálatos magyar dalokat, melyek elhangzottak ott, a Magyar Millennium Parkban, ez év március tizenötödikén. Azok a dalok a nappal együtt ragyogtak ránk azon a szép délutánon, melyet együtt töltöttünk.

És ezúton köszönöm a Magyar Szó szerkesztőjének, aki lehetőséget adott nekem, hogy néhány magyar hagyományról cikksorozatot írhassek az újság számára. Számomra ez megtiszteltetés és csak azt remélem, hogy irományaim érdeklődésekre tarthatnak majd számot.

*Őszinte hivatok:
Krisztina*

Élő magyar hagyományok

Az én családom mindig büszke volt a nagyvilágban élő magyarokra. Mindig azon a véleményen voltunk, hogy, bár tragikus, történelmi okokból, de a magyaroknak megadatott a lehetőség, hogy jelen legyenek szerte a világban.

A magyar szó, bizonyára a legerősebb elem, mely összeköt bennünket. Viszont magyaroknak lenni leginkább érzés, lelki állapot és küldetés is egyben. Láttunk olyanokat, akik büszkén vallották magukat magyarnak, bár nyelvünket nem beszélték.

A kultúra, amelyen osztozunk olyan gazdag és erős, hogy azt babusgatnunk kell bámerre élünk is. A mi kultúránk azzal kezdődik, amikor gyermekünket elringatjuk a „Gólya, gólya gilicére...” Ez a kis dal a mi első történelmi leckénk és az első leckénk gyógyításból is. Szegény gólya, a magyarok szabadság és

fészekrakás iránti vágyának régi szimbóluma. A gólya, melyet a török megvágott, melyet a magyar meggyógyít, zenével.

Hagyományos egészségmegőrző és gyógyító módszerek

A Magyar Szót olvasva bukkantam rá néhány természetes gyógymódról, illetve a magyar termál-fürdőkről szóló cikkekre. Ezekhez a cikkekhez szeretnék kapcsolódni azzal, hogy az élő magyar hagyományokról szóló sorozatomat a magyar gyógyítási hagyományok összefoglalásával kezdem. Olyan hagyományok ezek, melyek ma is élnek és az utóbbi időben mindinkább újra felfedezzük ezeket, illetve divatos formában újjászületnek Magyarországon.

A magyar gyógyítási hagyományok régi időkre nyúlnak vissza. A pannon császárok orvosai, a magyar törzsek táltosai, apátságok szerzetesei, népi gyógyászok, javasasszonyok mind hozzájárultak tudásukkal ennek a hagyománynak kialakításához, továbbviteléhez hosszú évszázadokon keresztül. A bajok ellenére, a magyar orvosok ma is világszerte elismertek. A magyar orvosok speciális gyógyító hagyományt alakítottak ki, a hagyományos gyógymódokat a modern orvostudomány módszereivel ötvözve. A külföldiek, akik hazánkba látogatnak mindinkább érdeklődnek a magyar medicina hagyományai és módszerei iránt.

A borok, gyógyfüvek (a magyar kamilla, a bódító hársfa, a tihanyi levendula, a körömvirág), dudvanövények (a pity-pang, a csalán), különféle összetételű ásványvizek, büdös vizek, hévizek, iszap, vízi növények, piócák, kőrisbogarak, viperaméreg, a méz, a paradicsom, a spenót, a cékla, a káposzta és a magyar paprika (a legismertebb magyar Hungaricum) évszázadokon át szolgálták betegegyógyítására.

A Magyarországon élő magyarok egészségi állapota meglehetősen rossz. Emiatt erős az igény a hagyományos gyógymódok alkalmazására. Ugyanakkor, a „megelőzés többet ér, mint a gyógyítás” elve egyre meghatározóbb. A középkorúak és a fiatalabb korosztályok mind több és több egészség- és nyugtató forrást használnak arra, hogy kiegyenlítsék a stresszt, mely valószínűleg az egész világon legfőbb oka az egészségügyi problémáknak.

Mit ajánlhatunk a fenti hagyományokból és egészségforrásokból azoknak, akik Magyarországra jönnek, vagy csupán érdeklődnek a magyar természetes gyógymódok iránt?

Kínálhatunk például borokat és elixíreket

A tokaji a múltban gyógyszerként is elismert bor volt. Az ember, még a múlt század ötvenes éveiben is, elmehetett az orvoshoz, hogy felírassa receptre a Vinum Regum Tokajense Passum-ot. A somlói borokat (melyek Magyarország legkisebb borvidékéről származnak) szerzetesek gyógyításra használták. A jó magyar vörös bor, mindig is az elsősegély volt vérszegénység ellen.

És persze ott van az Unicum. Ezt az italt jellegzetes, vöröskereszttel ellátott palackjáról egyszerű felismerni. „Dass ist ein Unikum!”, kiáltott fel II. József, udvari orvosához szólva, s felkiáltásából egy történelmi ital született. Az Unicum, a csodálatos elixír, mely a legjobb gyomor-problémákra, olyan történettel rendelkezik, mely egyben a magyar történelem utóbbi két évszázadát is tükrözi. Az Unicum, mely magyar festményeken is megjelenik, az ország újjászületésekor

hazatért Magyarországra és még mindig egyik vezető terméke a magyar alkoholos italok piacának.

Természetesen egy elixírnek nem kell feltétlenül alkoholos itálnak lennie. A magyar ásványvizek nemzetközi vízfesztiválokon díjakat nyernek. A különféle összetételű ásványvizek megvásárolhatók a boltokban és a patikákban. Ezek nem csak frissítő italként, hanem összetételüktől függően, egészségmegőrzésre és beteg állapotok gyógyulásának elősegítésére is használhatók.

Feltétlenül meg kell említenünk még itt a magyar gyógyteákat, melyek közül sok gyógyszerkönyvi minőségű és bizonyítottan használható betegségek leküzdésére.

Kínálhatunk gyógynövény és ásvány készítményeket

A gyógynövényekből és gyógyvizekből kinyert ásványokból készült, valóban remek minőségű kozmetikumokat, gyógykrémeket, fürdőszókat.

És természetesen, ajánlhatjuk a magyar fürdőket

A magyar fürdő-hagyományok a római időkre nyúlnak vissza. Pannóniában a császárok tovább folytatták a fürdők építését. Ennek emlékei fellelhetőek az országban.

Amikor a magyarok az ország területére érkeztek, hamar találkozhattak a gyógyító erejű hideg és meleg forrásokkal, tavakkal és hagyománnyá vált az iszapfürdőzés is. A magyarok gyógyvíz-ismerete, akaratuk a gyógyvizek kiaknázására és hitük a gyógyvizek gyógyító erejében, mindez együttesen tette Magyarországot a gyógyvízkultúra kiemelkedő képviselőjévé.

Azután megérkeztek a törökök. Bevezették különleges fürdő-kultúrájukat, mely mind a mai napig nagyon népszerű az országban. Egyik legszebb török fürdőnk, a Rác-fürdő, most lesz újjáépítve.

A XIX. században a gyógyvizek kihasználása fejlődésnek indult. A Monarchia osztrák-magyar éveiben került végül a „hab a tortára”, a „gemütlicher” atmoszféra, mely sok fürdőnköt azóta is jellemzi.

A magyar fürdőkultúra átélte a háborúkat, forradalmakat, diktatúrákat és még mindig virágzik. A gyógyvizek minőségét, a gyógyvíz-létesítmények színvonalát ma már kontrollcsoport ellenőrzi. A gyógyfürdők, általában, egyben gyógyközpontok is, ahol orvosi felügyelet mellett használják a gyógyvizeket gyógyításra. Az egészségesek számára, pedig gyógyó kikapcsolódásul szolgálnak.

Az utóbbi időkben a WELLNESS remek divatja érkezett hazánkba. A lehető legjobb helyre érkezett. A wellness-centrumok a földből nőnek ki. Sok helyen régi kastélyokat, udvarházakat újítottak fel e célra, egyben kiaknazzák a magyar gyógy-hagyományok helyi forrásait is. Természetesen, ezekben a centrumokban nem csak a magyar egészségmegőrző és gyógyító, nyugtató módszereket alkalmazzák, hanem a világ minden tájáról származókat is. Ismét egy erős magyar hagyomány: a világirányzatok gyors adaptálása. Természetesen, a római, a pogány magyar, a török, a magyar-osztrák fürdőhagyományok és ezek jelképei gyak-

ran megjelennek, akár a gyógymódokban, akár a létesítmények stílusában.

Az itthoni magyarok nagyon kedvelik ezeket e helyeket. A wellness egyben a szociális érintkezés egyik formája is lett. A külföldiek szintén szívesen látogatják a magyarországi gyógyhelyeket, természetgyógyászati központokat, bio-patikákat, bio-piacokat. A gyógyturizmus, reményeink szerint erős fejlődésnek indult és ez tovább folytatódik.

„Mens sana in corpore sano”, mondja a latin, és igaza van, „Ép testben, ép lélek.”

A magyar egészségmegőrző és gyógyító hagyományok újjászületése mindenképpen segíthet az embereknek stresszes világunkban. Csak remélhetjük, hogy a Magyarországra látogatók programján egyre inkább szerepelni fog a magyar gyógyító hagyományok egészséges kincseinek kipróbálása is.

Internetes oldalak, további információkkal:

www.borbarat.hu, www.zwack.hu, www.szentkiralyi.hu,
www.thermaltours.hu, www.biomed.hu, www.ilcsi.com
www.wellnesshetvege.hu

[Szegegy Krisztina magyar banki jogtanácsos, választottbíró a Budapesti Értéktőzsde mellett működő Választott-bíróságon. Krisztina nagy utazó, Új-Zélandban is járt egy párszor, és itt léte alatt részt vett a Magyar Millennium Parkban rendezett ünnepeken. A Magyar Szó lapunk lelkes előfizetője.]

Living Magyar Traditions **- by Krisztina Szegegy**

□

Dear All, dear Hungarian friends in New Zealand,

Firstly, I would like to thank you for the wonderful moments we shared at the Magyar event in commemoration of the Hungarian Freedom Fight of 1848. You left a deep impression on me by wearing our Hungarian national colours at the “end of the world”.

Being a Magyar is not easy. It never has been. The word “Magyar” has suffered a lot during history. Magyars living in Hungary and all over the world have created a splendid image of our nation. Nevertheless, there are Magyars who have tried to destroy this image in several ways, but still call themselves “Magyars”.

Yet we Magyars have survived and we represent a unique culture that lives in our hearts and in our souls. That culture is an extraordinary link among us. It is never more apparent than in our special music - wild and melancholic at the same time. Our music is a language in itself. It is able to catch hearts and souls all over the world. Our music is a world language.

Thank you all for the wonderful Hungarian songs that were sung at the Hungarian Park on 15 March this year. They shone through with the sunshine on that afternoon we spent

together.

And I would like to thank the editor of the Magyar Szó for giving me the opportunity to write a series of articles about Hungarian traditions. I hope they will be of interest to you.

Yours truly,
Krisztina

Living Magyar Traditions

My family has always been proud of Magyars living all over the world. We have always been of the opinion that Magyars have been granted the chance to make their mark on the world, despite the tragic historical reasons for the Diaspora.

The "Magyar szó" is certainly the strongest link among us. But being a Magyar is mostly a feeling, a state of mind and it is a mission at the same time. We frequently see people proudly declare themselves as Magyars, but who do not speak our language.

The culture we share is so rich and strong we should embrace it and nurture it everywhere we live. Our culture starts with cuddling our babies to the "Gólya, gólya, gilice..." children's song. That song is our very first history lesson and our first lesson in healing. The poor stork (gólya) is the old symbol of desire of Magyars for freedom and for building nests. The stork was wounded by the Turk and healed by the Magyar with music.

Traditional Health Prevention and Healing Methods

When reading the Magyar Szó I have come across a few articles about natural therapies and thermal baths of Hungary. I would like to take up where they left off in this, the first in my series of articles about Hungarian traditions, which will be devoted to healing traditions. These traditions have stayed alive for long centuries and have recently been re-discovered and re-born in trendy forms in Hungary.

Healing traditions go back to ancient times. Doctors working for Pannonian emperors, shamans of Pagan Magyar tribes, monks in abbeys, populist "doctors", wise-women living among people in the countryside all added their knowledge to the development of the healing traditions of Magyars.

Despite difficulties, Hungarian doctors are still very much appreciated all over the world. Hungarian doctors have used traditional healing methods in combination with modern medicine and in doing so have created a special healing culture. Foreigners visiting the country are increasingly interested in Hungarian medical traditions and methods.

Wines, herbs (Hungarian camomile, linden, lavender of Tihany, calendula), weeds (e.g. dandelion, stinging nettle), mineral waters of different types, smelly waters, thermal waters, mud, water flowers, leeches, blister beetles, viper-poison, honey, tomato, spinach, beetroot, cabbage and the Hungarian paprika (the most well-known Hungarianum) have been used for many centuries to heal the sick.

The state of health of many Magyars living in Hungary is rather bad. This generates a strong need for traditional therapies. At the same time the "Prevention is better than

the cure" principle has gained momentum. Middle-aged and younger people use more and more healthy and relaxing therapies and remedies in order to balance the stress that is most probably the main reason for health problems all over the world.

What is on offer for those visiting Hungary or for those interested in Hungarian natural therapy?

Wines and elixirs

The Tokay wine used to be acknowledged as medicine. In the 1950s one could still go to the doctor and ask for a prescription for Vinum Regum Tokajense Passum.

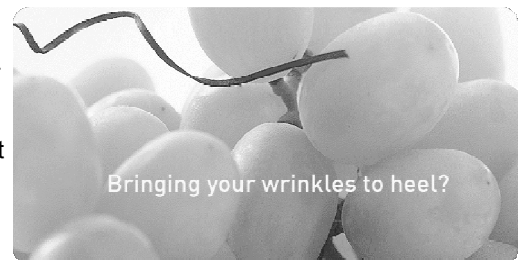
The Somló wine (coming from the smallest wine region of Hungary) was used by monks for healing purposes. Good Magyar red wine has always been the first-aid for people suffering from anaemia.

And there is Unicum. This drink is easily recognisable from its characteristic bottle with the Red Cross on it. "Dass ist ein Unikum!" exclaimed Joseph II, the Habsburg emperor to his doctor and thus a historical drink was born.

This potent elixir, Unicum, which works best against stomach problems, has a history that mirrors the Hungarian history of the last two centuries. Unicum which appears in Hungarian paintings arrived in Hungary following the re-birth of the country and is still a leading product in the Hungarian alcoholic beverage market.

Although an elixir is clearly not necessarily an alcoholic drink. Hungarian mineral waters win awards at international water-festivals.

Mineral waters of different type are available in shops and at the chemist. They can be used not only as refreshing drinks, but also, depending on their content, for health prevention purposes or for helping to remedy various illnesses.

Hungarian herbal teas should also be mentioned here. Most of them are of top quality and can be successfully used in fighting against illness.

Herbal and mineral products

High quality cosmetics, healing creams, and bath salts made of herbs and minerals extracted from healing waters are also produced in Hungary.

Hungarian baths

Romans were well-known for their bath culture. In Pannonia Roman emperors continued building Roman baths. Ruins of these baths can still be seen in the country.

When Magyars first arrived in Hungary they became acquainted with cold and hot-water streams and lakes that could be used for healing purposes. Mud-bathing became a tradition too. Knowledge of Magyars about healing waters, their desire to harness the energies of such waters and their

belief in our waters made Hungary an important player on the international thermal-bath scene.

Then the Turks arrived. They introduced their special bath culture and helped us to become one of the famous bath-countries of Europe. Turkish baths are still very popular. One of the most beautiful, the Rác-fürdő in the Tabán, is presently under reconstruction.

In the 19th century usage of healing waters was developed further. The Austrian-Hungarian Monarchy then "put the chantilly on the top of

Hévíz Wellness Centre at dusk

the cake" - the "gemütlicher" atmosphere that is still present in many of our bath centres.

Bathing traditions have survived centuries of revolutions, wars, dictatorships and are still alive and well. The quality of thermal waters and bath centres are controlled by audit teams. Healing baths usually operate at the same time as medical centres. Healing waters are used for curative purposes under doctors' instructions. For healthy people they offer perfect relaxing facilities.

Recently, the great fashion of WELLNESS arrived in Hungary. It arrived to the right place. Wellness centres are popping up everywhere. Many old castles and courtyards have been renovated and are used for wellness purposes all over the country. At the same time local healing sources have been mined out.

Certainly, it is not just Hungarian healing traditions that are used in these centres, but ones from all over the world. Another longstanding Hungarian trait: quick adaptation to world-trends.

Magyars living in Hungary are regular visitors to wellness centres. Wellness has become a source of socialising. Foreigners too like Hungarian natural therapy centres, healing baths, bio-pharmacies and bio-markets. Healing-tourism is fast becoming a prominent industry.

"Mens sana in corpore sano", says the Latin proverb: "A sound mind in a sound body".

The re-birth of Hungarian health prevention and healing methods certainly has a role to play in helping people in our stressed world. We can only hope that visitors to Hungary will sample the healthy treasures of Hungarian healing traditions.

Elhunyt a Béres csepp feltalálója

The inventor of the world-famous Béres Drop (Béres Csepp) died in Hungary in March this year at the age of 86.

The Béres Drop has been synonymous with the word "health" for decades. Every year millions of people use this medicinal preparation, dreamt up by Kisvárdai-born scientist Dr. József Béres in the 1970s, as a way of preventing and curing illnesses. The drops are now known all over the world.

After two decades of professional and political struggle, of testing and fine-tuning, Béres' special preparation containing trace elements and minerals finally appeared in the top category of the medicinal register (i.e., as a bona fide medicine) in January 2000.

It was the first time in the history of Hungarian pharmacology that a food supplement was promoted to a medicine. People no longer had to wait outside Dr József Béres's Kisvárdai house to get his "miraculous" drops as they did in the 1970s. "It is the greatest satisfaction and present that my drops are registered as a medicine for my birthday," said the 80-year-old Béres who invented the drops that bear his name in 1972, although it was only sold in 1978 as a food supplement after he was charged with charlatanism in 1975.

The liquid drops are recommended both for healthy and sick people, they strengthen the immune system and help metabolism. A certain portion, depending on body weight, needs to be dropped into a drink and consumed.

Although the formula has hardly changed over the past few decades and the quality remains impeccable, research continues to go on at the Béres Pharmaceutical Factory Ltd, Hungary's only pharmaceutical plant. The drops are produced in Szolnok.

Béres drops are used successfully both in Hungary and abroad in the prevention of illnesses, and the treatment of health problems facing people of all ages. They are, in fact, Hungary's most popular and best-known medicine. Made with scientifically-proven contents, the

drops have become a symbol of health.

Dr. Béres József
1920. feb. 7. - 2006. márc. 26.

Viszontagságos utat járt be az immunerősítő csodaszer és annak atyja, aki végül jelentős vállalatot hagyott maga után. A ma már világszerte elismert dr. Béres József feltaláló 86 évesen márciusban elhunyt.

Fűrésztelepi gyári munkásként kezdte pályafutását a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Záhonyban született Béres József, majd a szakkertési vizsgát letéve bevonult a hadseregbe. A frontszolgálat alatt váll- és karsérülést szerzett férfi a háborút követően több iskolát is elvégzett, s 1972-ben alkotta meg a nyomelemeket komplex formában tartalmazó humángyógyászati készítményét, a későbbi Béres-cseppet.

A daganatos betegségek kezelésében hatékonynak bizonyuló találmányt a kor értetlenséggel fogadta, s politikai üldözés indult a cseppek és azok feltalálója ellen. Ez 1975-ben egy bűnvádi eljárás formájában érte el csúcspontját. "Később megtudtam a vádat is: a társadalomra olyan közveszélyes elem, mint én, nem garázdálkodhat szabadon" - mondta el évekkel később a Változó Világnak dr. Béres József. A "kuruzsló" folyadéka ennek ellenére rövid idő alatt népszerűvé vált a lakosság körében, s a szájhagyomány útján terjedő csodaszerért még a határon túlról is kopogtattak Béres ajtaján.

A nyílt üldözés stratégiája lassan hallgatásba csapott át, így 1978-tól a készítmény már kapható volt

ugyan, ám terjesztését a nyolcvanas évek végéig jelentősen akadályozták. Hasonló tiltólistára került Kósa Ferenc "Az utolsó szó jogán" című dokumentumfilmje is, amely Béres munkásságát és néhány gyógyulás történetét mutatta be.

A változást a csepp és feltalálója életében 1989 hozta. Az akkor alapítványként működő vállalat számára e működési forma szűknek bizonyult, így megalakult a Béres Részvénytársaság, egy hónappal később pedig a televízió is műsorára tűzte az ominózus, betiltott filmet.

Innentől felgyorsultak az események a cég életében. 1993-ban piacra került a béres pezsgőtabletta-család első tagja, a Béres Vitalin, s ugyanebben az évben kezdte meg működését a "Béres Alapítvány a Teljes Életért" nevű karitatív szervezet is. Évente újabb készítményekkel bővült a vállalat termékpalettája, amely - a Pharmasol Rt., majd később a Libra Rt. felvásárlásával - a gyógyszer-nagykereskedelemben is komoly érdekeltségeket szerzett. 1997-ben a Béres Holding már közel 500 főt alkalmazott.

A gyógyszerészársadalom hivatalos "elismerésére" 2000-ig kellett várni: ekkor törzskönyvezi gyógyszerként a Béres Cseppet az Országos Gyógyszerészeti Intézet. Megjegyzendő, hogy ez az első olyan termék a világon, amely a gyógyhatású készítmény kategóriából gyógyszerre, hazánkban elsőként úgynevezett roboráló (erősítő) szerré vált. Ugyanebben az évben az Rt. Magyarország legnagyobb vény nélküli gyógyszergyártó és forgalmazó vállalata lett.

A csepp születésének 30. évfordulójára a társaság már a határon túlra is kiterjesztette piaci pozícióit: befektetésekbe fogott Oroszországban, Ukrajnában és Szlovákiában, sőt később Romániában is. Az utolsó években dr. Béres József a nevét viselő vállalatcsoport elnökeként és a Béres Alapítvány tiszteletbeli elnökeként visszavonultan élt Kisvárdán.

Dr. Béres József élete utolsó tíz esztendejében több kitüntetésben is részesült. Az egészségmegőrzés társadalmi szintű elfogadtatásában végzett munkájáért a Magyar Köztársasági Érdemrend Tisztikeresztjével jutalmazták. Pro Naturali Medicina plakettet kapott a természetgyógyászatért végzett több évtizedes munkássága elismeréséül, s 2002-ben megkapta a Köztársasági Elnök Érdemérmét is. Ugyanebben az évben Üzleti Tisztességért díjat kapott a Rotary International szervezettől, s elnyerte az Év Vállalkozója kitüntetést is.

A halál 2006. március 26-án érte utol.

A tudományos munkásságáért és küzdelmes életéért közmegebecsülésnek örvendő feltaláló így nyilatkozott a Változó Világnak viszonztságairól: "Hogy küzdeni kellett? Hát küzdeni kellett. Mikor jöttek az üldöztetések, támadások, az elkecserepedéstől néha napokig nem tudtam dolgozni, de soha nem adtam föl egy pillanatra sem. Öröm és nagy elégtétel, hogy láthatom a munkám gyümölcsét. Részvénytársaságunk termékeit ma már világszerte ismerik és elismerik."

Béres Csepp®
Szokjon rá az egészségre!

A híres Heltai Jenő író

1957-ben kapott Kossuth díjat és halt meg. A 86 éves író művei. Kató, Jaguár, Modern dalok, A 111-es, Az utolsó bohém, Family hotel, A tündérkerti lányok, A néma levelette, Szépek szépe, Ezerkettedik éjszaka, Színes kövek és rövid állatmesék. Íme néhány Heltai mese:

Az állatok nemes versenyre mentek

Arról vitakoztak, hogy az ember kit szeret közülük a legjobban.

- Legjobb barátja én vagyok - mondta a kutya - Hűséggel szolgálom, és velem a legjobb falatját is megosztja.
- Én kísérem harcba, vadászaton, versenyen pénzt hozok neki, gyönyörködik bennem - mondta a ló - Félt mint a szeme fényét.
- Engem becéz, kényeztet - mondta a macska - Vele lakom a szobában, ha a pamlag selyemvankosára akarok feküdni senki sem tiltja meg.
- Mindez semmi - szölt végül a bolha - Engem annyira szeret, hogy az ágyát is megosztja velem.

Ökrök a vérpadon

Az ökröt vágóhídra vitték.

- Csak az vigasztal - mondta a jámbor állat, - hogy én is a hazáért halok meg.

A bánatos zebra

A zebra felesége egy fa tövében üldögélt és a legfrissebb párizsi divatlapot olvasta. Hirtelen letette, és keserves sírásra fakadt.

- Mi bajod? - kérdezte tőle a férje.
- Mi bajom? Az a bajom, hogy tönkre vagyok téve. Hogy életem végéig nem mehetek ki az utcára. Olvasd!
- A zebra a kezébe vette az újságot, és nagy megdöbbenéssel olvasta: - Csíkos szövetekben némi változás észlelhető. Ugyanis a csíkok az idén nem felülről lefelé húzódnak, mint eddig, hanem jobbról balra!

S búcsúzva Heltaitól hadd csaljak egy kis mosolyt az aotearoi radiátor mellett ülők fizimiskájára, vagy a síófoki aranyparton napozó otthoni olvasóknak.

Jól tejel

Az öreg székelynek 100 litert tejelő Riska tehene van, csodájára jár ország-világ. Kimegy hozzá egy riporter is érdeklődni:

- Bátyám! Hogy lehetséges, hogy az ön tehene ilyen sok tejet ad?
- Ááá, semmiség az egész, minden a kedvességen múlik.
- ????
- Minden reggel kimegyek hozzá az istállóba, megsimogatom a Riskát, és megkérdem tőle: hogy "Mi lesz ma vacsorára? Tej vagy marhasült?"

Van aki nem ismeri???

A férj faggatja a feleségét: - Drágám, hol van a tea?

- Jaj, ti férfiak soha semmit nem tudtok megtalálni. A tea a gyógyszeres fiókban van egy kakaódobozban, amire az van ráírva, hogy só!

S befejezésül két skót vicc:

80 éves Mrs Macbean vacsora után megkérdi a férjét: - Ion, nem vinnél el moziba engem?

- De hiszen már voltál velem moziba!
- De ez most hangos film.

McBrian szomorúan megy az utcán, s találkozik egy barátjával, aki így szól hozzá:

- Jock, miért lóगतod a fejed oly' szomorúan, hisz főnyereményt nyertél a Lottón?!
- Igen, de soh'se fogom megbocsátani magamnak, hogy két szelvényt vettem!"

Rosszcsont Palkó

Népi gyógyászat
Természetes gyógyászat

- Bernád Ilona

Gyógyítónk a természet:

Vízgyógyászat

Regular feature-writer on the subject of Folk Healing and Holistic Medicine, Ilona Bernád, looks at the importance water plays in our lives and the various ways in which various forms of hydrotherapy can affect us and improve the state of our health.

Az élet vize

Az egészséges életmódhoz a helyes táplálkozás, méregtelenítés, stresszoldás mellett hozzátartoznak a víz-kúrák. A víz életemünk. Szervezetünk és Földgolyónk kétharmada vízből áll. Ezért, nagyon fontos, hogy testünkbe tiszta vizet vigyünk be, és megtartsuk Földünk víztartalékának tisztaságát. A természettől, a négy őselemtől, köztük a víztől való elszakadás a betegségek forrása lehet. A víz segítségével megőrizhetjük egészségünket, és gyógyíthatjuk betegségeinket. Az emberiség a legrégebbi időktől fogva ráértett a vízben rejlő gyógyhatásokra és alkalmazta azokat. A víz nemcsak a testet, hanem a lelket is tisztítja. Az emberi kultúra egyik tartozéka. Régi koroktól fogva kultikus célokra is használták.

Az emberek megfigyelték, hogy folyó-, tenger- vagy tóparti séta után idegrendszerük megnyugszik és feltöltődnek új erővel, energiával. Egészségünk megőrzéséért minél gyakrabban sétáljunk szabadban található víz mellett. A szabad vizek mellett nagyobb a levegő oxigénkoncentrációja, élénkebb a légáramlat, ezáltal sokkal több oxigénhez jut szervezetünk. Az agy, valamint a szervezet oxigénellátottsága megjavul, utána jobb összpontosításra, fokozottabb szellemi és testi munkára vagyunk képesek.

Egészségünk megőrzésének másik módja, a szabad vizekben való fürdés. A fürdőzéssel a testünket tesszük edzettebbé, megerősítjük a védekező (immun)rendszerünket. Ilyenkor nemcsak a víz jótékony hatása érvényesül, hanem a vízi bioáram, mágneses mező erősíti a szervezetünk biomágneses energetikai rendszerét. A víz-kúrát minden alkalommal kössük össze levegős és nap-kúrával.

Hazánk jódszegény vidéken fekszik. pajzsmirigyünk jóhiányosak. Ez az állapot idegességet, a stresszre való nehezebb alkalmazkodást okoz. Feladatunk feltölteni pajzsmirigyünket jóddal. Ennek természetes módja a sós tó- vagy tenger-

vízben való fürdés, mert ezek a vizek sok jódot tartalmaznak, s a bőrön keresztül felszívódik. Évi két- három heti, jódban gazdag vizekben való fürdés egy egész évre feltölti szervezetünket.

A gyógyvizek hasznosításáért, egészségük megőrzésére, betegségeik gyógyítására az emberek gyógyfürdőket építettek. Hazánk területén még mindig megtalálhatók a rómaiak által épített gyógyfürdők maradványai. A gyógyvizek hatása fokozására a gyógyfürdőzést ajánlott ivókúrával együtt végezni.

Az emberek egyéni vízszükséglete változó. Veséink jó működéséhez szükségünk van napi másfél, két liter vízre. Nyári kánikulában ez a mennyiség felmelegedhet három literig is. Ivásra a legideálisabbak a természetes forrásból származó tiszta vizek, a forrásvizek, főleg hogyha bázikusak. Mai, szennyezett környezetünk miatt az emberek szervezete elsavasodott, a betegek, a sok fizikai munkát végzők, sportolók szervezete még savasabb, ezért igyunk lúgos hatású, nem szénsavas ásványvizet vagy gyógyforrásvizet.

A víz-kúrát iktassuk be napi programunkba! Legegyszerűbb egyik testi-lelki tisztító- és feltöltő vízgyógyászati módszerünk, feszültség és stressz oldására, a stresszoldó zuhany, amelyet minden nap, rendszeresen elvégezhetünk. Ez abból áll, hogy fáradtság esetén beállunk a fürdőkádba, a tetszés szerint beállított vizet csurgatjuk magunkon és közben gondolatban (mentálisan) azt a megerősítést mondjuk tudatalattinknak, hogy távozik belőlünk, és a vízzel együtt lefolyik rólunk minden fáradtság, idegesség, feszültség, szorongás, negatívítás. Pár perc múlva, mikor megnyugodtunk, azt mondjuk, és vizualizáljuk, hogy megtisztultam, és ezután feltöltődöm a víz tisztaságával, a benne lévő gyógyító erővel, energiával. Amikor úgy érezzük, hogy feltöltődtünk, abbahagyhatjuk a zuhanyozást.

Vízgyógyászat

A hidroterápia minden ősi és hagyományos orvoslásnak része, így a magyar népi gyógyászatnak is. A víz három halmazállapotban alkalmazható:

1. Gőz - szauna, helyi gőzölés, inhalálás.
2. Cseppfolyós – begöngyölés, „életvize”, törzsfürdő, teljes fürdő, meleg ülőfürdő, leöntés, zuhany különböző erősségű nyomással és hőmérsékleten stb.
3. Szilárd (jég) – gyulladások, visszergyulladás enyhítésére, stb.

A modern vízgyógyászat megalapítója Priessnitz Vinzenz, 1799-ben született. Neki köszönhető, hogy a vízgyógyászat a mai orvostudomány egyik része. Róla nevezték el a vizes borogatást, a priznicet. Priessnitz a langyos és hideg víznek egyre több alkalmazási módját találta ki, olyan sok embert meggyógyított (az akkori időkben még gyógyíthatatlannak hitt TBC-s betegeket is), hogy Grafenbergben található otthona a szenvedők zarándokhelye lett. Pontosan száz kötet jelent meg, amelyek az eredményeiről szólnak. A hatóságok már 1831-ben megengedték, hogy egy fürdőintézetet építsen.

A világon a vízgyógyászat megteremtőjének Sebastian Kneippet tekintik, pedig elméletét Priessnitz tapasztalataira építette. Kneipp 1821-ben született, pap és „vízgyógyász” volt. Az önmagán kipróbált víz-kúrák lelkes terjesztője lett. Lelkipásztori munkája mellett 1855-től Wörishofenben gyógyászzal is foglalkozott. Betegek ezreire segített. A híres kneippi „hideg öblítések” messzire elvitték hírét, csodagyógyászként tisztelték. Először ő javasolta, hogy a hidroterápiát vegyék fel az egyetem tananyagába.

A vízkúra alapszabályait Sebastian Kneipp így fogalmazta meg: „Ez a gyógyítás igazi művészete: se túl sokat, se túl gyakran, mindent a maga idejében.” Tehát, mértékletesség. Sem a 10 perces tartó hideg, sem a tartós meleg fürdő nem helyes. A hideg víz alkalmazása Kneipp szerint 20-30 másodpercig tartson csak, kizárólag meleg testre alkalmazható, és amint fázunk, abba kell hagyni. Minél hidegebb a víz, annál rövidebb ideig szabad alkalmazni, és annál erősebb a visszahatás. Gyenge szervezetűek enyhébb hőmérsékletű vízzel kezdjék, illetve folytassák a kúrát. A hideg vízbe mártott szivaccsal vagy összehajtott, fehér ruhával való lemosás enyhébb hatású, mint a hideg víz-sugár vagy hideg fürdő. Fontos alapszabály még szintén Kneipp megfogalmazásában: „A meleg víz egyedül renyheszt, elpuhít, a befejező hideg lemosás erősít, edz, és egészséges fejlődést biztosít.” (Idézetek Oláh Andortól)

A vízgyógyászat alkalmazási módjai

(Dr. Oláh orvos természetgyógyász után):

Cseppfolyós állapot: Meztőláb járás: nedves, harmatos fűben 4-5 percig, utána a nedves lábra gyapjú zoknit húzunk, és mozgással, szökdeléssel egészítjük ki a kúrát. Ez a népiesen kanápolásnak nevezett módszer az egész Kárpát-medencében honos.

Víztaposás: fürdőkádban vagy természetes vízben lábszárközépig érő hideg vízben egy helyben járunk, úgy hogy minden lépésnél teljesen kiemeljük a vízből a lábfejet. Har-

minc másodperccel, egy perccel kezdjük, majd 5-6 percre megyünk fel. Mindkét módszer serkenti a vérkeringést, ösztönzi a salakanyag kiválasztást, javítja az anyagcserét és az emésztést.

Egészségerősítő és gyógyító módszer a váltakozó fürdővel vagy zuhannyal együtt. Két perces meleg zuhany után egy fél percig hideg vizes szivaccsal való lemosás vagy nem vad-hideg vízzel zuhanyozás, majd ismét két perces meleg zuhany, majd fél perces hidegvíz hatás. 3-4-5-ször váltva.

Enyhe vízkalmazás, a lemosás, többszörösen összehajtott, hideg vízbe mártott lenvászon kendővel. Változatai: egésztest-, felsőtest-, alsótest-lemosás. **A meleg karfürdő javallatai:** szívkoszorúr- keringési zavar (angina pectoris), asztma, sirógörcs, kézszibbadás, rándulás.

A meleg lábfürdő javallatai: hideg láb, vese-, húgyhólyag-, medencei szervek gyulladása, a garat, a gége, a nyak, az orr és a fül gyulladása.

Mindkét meleg fürdő hőfoka 38 C fokos víz és időtartama 10-15 perc.

A váltakozó lábfürdőhöz két edény szükséges. Egyikbe 38 fokos, a másikba hideg vizet öntsünk, 2-3 perces meleg lábfürdő után, 20 másodperces hideghatás, majd ismét meleg, 3-4-szer váltogatva. Az érszűkület gyógyítására használjuk.

Meleg gőz: Fejgőzölés: nátha, influenza, torokgyulladás, arcidegyulladás, középfül- és homloküreg- arcüreggyulladás ellen. A betegség súlyosságának függvényében naponta egyszer-kétszer, hetente kétszer-háromszor végezzük.

A lábgőzölés: 15-30 percig tarthat, közben öt-tíz percenként hevített kövel, fémmel emelhető a víz hőmérséklete. Javallata: alsó végtagok idült, reumás, köszvényes elváltozásai, heveny és idült hólyaghurut, fokozott lábizzadás, hideg lábak, nyugtalanláb-tünet (lefekvéskor nem tudjuk hova tenni a lábunkat), idült kismedencei gyulladá-

Hajdúszoboszló: az ország egyik kedvenc termásvíz központja

sok, fejfájás.

Az alhas gőzölés: Feloldó és levezető hatású. Kivágott ülőkéjú széken, vagy két szék között végezzük. Javallatok: idült hólyaghurut, idült dülmirigy-, vese-medence-, csípőízületi gyulladás, lumbágó és más, reumatikus bajok, dülmirigy –magnagyobbodás, vese- és húgyúti kőképződés.

A szauna javítja az állóképességet, élénkíti az anyagcserét, gátolja az öregedést, fokozza a szervek és mirigyek működését, elősegíti a salakanyagok, mérgek kiürülését, javítja a bőr állapotát és a vérkeringést, immunstimuláló, idült betegségekben gyógyító hatású, (reuma, légzőszervi bajok, gyakori meghűlés), testi-lelki görcsöket old, ellazító hatású. Ellenjavallatok: heveny ízületi gyulladás, epilepszia, tbc., súlyos szív- és érbetegség, vérkeringési zavar. Szauna előtt 10 percig vegyünk meleg lábfürdőt, hogy vérkeringésünk megélénküljön. Száraz bőrrel menjünk be a szaunába. Minél nagyobb testfelület maradjon szabadon. Ne legyen rajtunk műanyag ruhadarab. Az északi népek meztelenül szaunáznak. A meleg térben 8-15 percig tartózkodjunk, amíg jól megizzadunk. A benti hőmérsékletet növelhetjük, ha vizet öntözünk a forró kövekre. Miután kijöttünk, fokozatosan hűtsük le testünket, főleg a szív és keringési zavarokban szenvedők, úgy hogy tíz perces-negyed órát tartózkodjunk szobahőmérsékleten, azután következhet a hideg vizes lemosás. Edzett, egészséges szervezet estében hideg vízzel zuhanyozhatunk. Utána tetszés szerinti masszáz. Negyed-fél óra után bemehetünk ismét a meleg térbe, majd folytatjuk lehűléssel, lemosással; mindent sorjában ismétlünk 3-4-szer. Ez tulajdonképpen váltakozó fürdő. Mindezt egy fél óra-egy óra pihenővel, gyümölcs- vagy zöldséglé fogyasztással fejezzük be.

A víz alkalmazása különböző hatásokat vált ki a testben. Ezeket három csoportra oszthatjuk, termál, mechanikai és kémiai hatások.

Termálfürdő: A víz hőfoka változhat - a test hőmérsékletéhez viszonyított - igen melegtől az igen alacsonyig, plusz öt fokig is. Minél nagyobb az eltérés a meleg és a hideg között, annál nagyobb fizikai hatást érünk el.

Mechanikus alkalmazáskor a víz testünk külszínén, a bőrön át fejti ki hatását. Ilyen alkalmazás például a vízörvény, a leöntés, a zuhany és a ledörzsölés.

Kémiai használaton a gyógyvizek, teák ivását értjük, illetve az irrigációt, a bélmosást, a meleg fürdőket gyógynövényteával.

A másik két módszer is kitűnő, viszont a termálfürdőnek van a legerősebb méregtelenítő hatása. A meleg fürdőben csökkennek vagy megszűnnek a fájdalmak, oldódnak az izomgörcsök, a salakanyagok kiválasztódnak, idült izadmányok felpuhulnak, a szövetek vegyi hatása előnyösen, lúgos irányba tolódik el, csökken a vér húgysav és cukortartalma. Áthangoló hatású, enyhe ingerkezelés. Javallatai: idült ízületi gyulladás, reumatikus bajok, idült légúti, emésztőszervi, nőgyógyászati betegségek, pszichoszomatikus betegségek (pajzsmirigy-túlműködés, idült vastagbélhurut, asztma, stb.), neurotikus zavarok.

A termálfürdőzést kapcsoljuk össze lazítással, lelkigyakorlattal, pozitív gondolatkoncentrációval. Csak 10-15-20 percig legyünk kb. 33 fokos termálfürdőben, utána hűtő zuhanyozást vagy hideg vizes lemosást végezzünk szivaccsal, lenvászon ruhával vagy törülközővel. Lemosás (ledörzsölés) hideg vizes ruhával: Egy közepes méretű törülközőt hideg vízbe mártunk, több részre hajtogatva kicsavarjuk, és a következőképpen végezzük a ledörzsölést: Kezdjük a jobb vállunktól lefelé a jobb lábunkon végig, majd a bal oldalon ugyanígy. Újból áthajtogatjuk a törülközőt és a mellkasunk közepén át a hasunkat, aztán a lábaink belső részeit dörzsöljük végig. Megint áthajtogatjuk a törülközőt és a nyaktól lefelé a jobb karunkon és a lábon megyünk végig. Ezután a bal oldalon végezzük el ugyanezt, majd a hát következik. Utolsó mozzanatként jól rálépünk a hideg törülközőre, és a talpunkat dörzsöljük meg.

A test végigdörzsölése után gyorsan beburkoljuk magunkat egy fürdőlepedővel. Hogyha ezt a kezelést otthon végezzük, ruha nélkül bújjunk ágyba, jól takarózzunk be, hogy hamar felmelegedjünk. Korábban készítsünk egy la-

vór vizet és törölközőt az ágy mellé. Csak jól felmelegedett testen végezzük ezt a kezelést és a lehető leggyorsabban. A hideg vizes le-dörzsölést ajánlatos elvégezni minden hajnalban, vagy akkor, ha valaki nem tud aludni.

Szünetekkel 2-3-szor is igénybe vehető a termálfürdő. Egy fürdőkúra 12-20 fürdőből áll. Teli gyomorral ne fürdjünk! Az egyéni reakcióhoz, korhoz, betegséghez kell igazítani a fürdőkúrát, vízkúrát. A termálfürdőkúrát mozgásgyakorlat, vízi torna, nap-és légfürdő egészítse ki.

A gyógyfürdőkúra, termálkúra negyedik-ötödik napján jelentkezik a fürdőreakció bágyadság, fejfájás, fáradékonyság, álmatlanság, ingerlékenység, rossz közérzet formájában. Néha a fennálló betegség rosszabbodik, reumás vagy más eredetű fájdalom fokozódik, kisebb hőemelkedés lép fel. Néhány óra vagy néhány nap alatt megszűnik a fürdőreakció. A kúrások közel felénél jelentkezik.

A jeget is gyakran alkalmazzuk gyulladáscsökkentésre. Természetes anyagból készült textíliába fogjuk, és a fájós helyre, zúzódásokra, fogfájáskor az arcra, kelésekre, visszerre, stb. tesszük.

Belsőleg is általános erősítőszereink lehet, energia-dús italt kapunk, hogyha vizet általunk készített karton piramis alá tesszük, pár órát hagyjuk, hogy feltöltődjön, és úgy isszuk. Több héten át végezzük. Kipróbált módszer. A víz átveszi a piramis formaenergia rezgését, erejét. Testünk hamarosan leereagálja a változást, közérzetünk megjavul. Szervezetünk nagyobb része víz, azonnal leereagálja a víz hordozta gyógyító információkat. Élünk vele naponta!

Forrásanyag: Dr. Oláh Andor: A természetgyógyászat kiskatéja, 1992, Budapest; Bokor Katalin: Táplálékok legyen gyógyítók, év nélkül, Budapest; Dr. Manfred Köhnlechner: Természetes csodaszerek, 1990, Budapest; Schirilla György: A lélek patikája, 1993, Budapest.

► Bernád Ilona könyveit *Egészségünkért I. kötetet*, valamint *Egészségünkért II. kötetet* meg lehet rendelni Romániából a szerkesztőségen keresztül, \$22 plusz postaköltség darabja [- Szerk.]

Hazaszeretet

- Illés Sándor írása

This piece of writing penned by Sándor Illés which appeared in the 4 May 2006 edition of the Hungarian daily Magyar Nemzet, is entitled Patriotism. Literally the work "hazaszeretet" means "love of the home [country]" and Sándor Illés traces the various flashes of memory that mean just that to him. Many Hungarians will be able to identify with it.

Nyitott szemmel feküdtünk a lövészárkok piszkos, felszaggatott mélyén. Egy pillanattal előbb húztak el fölöttünk a szovjet bombázók, csend volt, amikor megszólalt a mellettem fekvő Kárász József, hűséges bajtársam. Hódmezővásárhelyi volt, a mártélyi tanyákról beszélt. Én meg a bácskai búzamezőkről. Mindketten az otthonra emlékeztünk.

Istenem, hányszor eltűnődtem már azon, hogy mit is jelent az otthon melege, amelyet mindig a szívünkben őrzünk. És mi az a csodálatos melegség, amely újra és újra erőt ad az élet küzdelmeihez? Megérdemelne egy külön nagy és részletes tanulmányt. Osztályozni kellene, mert mindenkinél más formában jelentkezik. Kárász bajtársam szívében egy régi tanya elmúlt pillanata fénylik fel olykor, nálam meg az a pillanat marad örökre felejthetetlen, amikor a konyhaasztal sarkánál ülve a szülét figyeltem, amint a kávé darálja.

És a gang, istenem, az a régi gang vadszőlőrepkénytől védve, azok a kék és sárga zománcos köcsögök a kerítés lécein, aztán a nagy eperfa, amelynek lombja nyáron hűvöst nyújtott a baromfinak.

Az ember gyanútlanul szemlélődik az életben, aztán egy nem várt pillanatban hirtelen kitarul a múlt kapuja, s máris virágos réten fut, vagy nagy botjával hajkurássza a rábizott kis tehéncsordát. Mert nemcsak az az ünnep, amely fénylő gyertyalángtól kísérvé megmarad emlékeztünk titkos rekeszében, hanem a hétköznapi száz más mozzanata is tovább él bennünk.

A nagyapa fogja a kezemet, és ballagunk a kanyargós gyalogösvényen a közeli gyümölcsösbe, mert most érik a májusi ropogós cseresznye. Feledhetetlen az íze. Vagy az a pillanat, amikor a nagymama mézet csorgat a reggelihez kapott kenyérré. Néha behunom a szememet, és a régi fényes jászol szélére ülök Szultán lovunk mellé, míg ő az elébe dobott kukoricából csemegézik. S olykor-olykor

felhorkan, mintha mondani szeretne nekem valamit. A lovak sanyarú életéről. Mert érzi, hogy én megértem. Vigasztalásként megpaskolom a nyakát.

Mindenkit kísért az emlékezet múltból pislákoló fénye. Ismertem egy embert, aki szabadsága idején fia kezét fogva elutazott egy kisvárosba, leült vele a régi gimnázium közelében lévő utcai padra, és így emlékezett: „Látod azt a korcs akácfát? No, arról jött mindennap anyád az iskolából. Itt vártam rá... Aztán csak ültünk, és egymás kezét fogtuk... Szép volt... Felejthetetlen...” Szavai nyomán a fiú is látta azt a régi lányt. És elképzelte mosolyát is. A ma nevetett és örült...

Ha a szülőfalumban járok, és nekidőlök egy pillanatra az iskola előtti fa törzsének, hallani vélem Kováts tanító úr rekedtes hangját. Átfutok a réten is, megnézem a régi cseresznyés helyét, mert a fákat az új gazda kivágta. Elmegyek a szülőházba, a mállott falú falusi otthonba. Sokszor csak benyitok a kapun, és képzletben végigfutok az udvarán.

Hátul álltak a kazlak, a boglyák és kukoricaszárkúpok, azok között lehetett a legjobban bújócskázni. Innen hordtam a csutkát vagy a száraz gallyat is tűzrevalónak, meg a száriziket kemencefűtésre. Ezt a feladatot rám bízták. Segítettem a szülének a krumplicsészésben is, meg gondoskodtam arról, hogy mindig legyen friss kútvíz a konyhai csöbörben.

Avas zsiradékból szappant főztünk, és amikor kihült, téglá nagyságú darabokra vágtuk. Ezt használtuk a nagymosásnál. De főztünk a nagy üstben gyümölcsésér idején lekvárt is, aztán üvegbe raktuk, és a szüle behordta a kamrába. Mindig tudta a befőttesüvegek számát, nehogy valaki megdézsmálja. De jutott a szilvalekvárból a köcsögökbe is, azok külön polcon sorakoztak.

Minden mozdulat megmaradt bennem, ahogy a nagyapa a kalapja felé nyúl köszönés közben, a mama hívó szava, a kacsászatató az eperfa alatt, a kicsikó csengettyűjének hangja, a lovak horkantása, a kacsák hápogása, a régi falóra ketyegése, az ünnepi húslevesek íze, apám kacagása, minden, minden egy csodálatos íz harmóniájaként.

Tudom a nevét is ennek a csodának, ami bennünk lakik, a szívünk legmélyén. Hazaszeretet.

St Stephen in Hungarian Poetry

- Béla Pomogáts

The poetic evocation of a major historical figure is not necessarily linked to a specific occasion, even though an outstanding event - such as an anniversary, a ceremony or a national day of remembrance - offers an excellent opportunity for drawing of such a poetic

portrait. Major historical figures are, at the same symbols - a symbol of a moral point or of a major element of national identity. This is also true of Hungarian poetry since the celebration of Árpád, leader of the Magyar tribes at the time of the Conquest, of King St. Stephen, founder of the Hungarian state in a Christian Europe, of St. Ladislav, defender of the country from all enemies, of János Hunyady, defeater of the Turks, of King Matthias, introducer of Humanist culture to Hungary, of Gábor Bethlen, Ferenc Rákóczi II and Lajos Kossuth in poetic works usually served as a reminder of an important demand of national existence. This demand could range from the protection or restoration of national independence to the kindling of the national spirit, the call for a just social order, a wise political strategy, a sacrifice for the nation or a self-sacrifice. The evocation of outstanding and exceptional kings, princes and statesmen was always placed in the service of important ideals and served as a source of spiritual strength and inspiration spurring to action or introspection. This is why Hungarian poetry set the outstanding individuals of Hungarian history as an example.

The literary and poetic depiction of St Stephen and his historical deeds was conceived in the spirit of these considerations; the poetic or dramatic evocation of the sainted king and his deeds was always vested with a topical and symbolic meaning, usually within the context of important historical events that determined Hungarian national identity during the past one thousand years. One of these events was the foundation of the Hungarian state and its integration into the Christian community of nations of Europe. Both of these lifted the Hungarians from the chaotic world of eastern life-ways and migrations and anchored them firmly among the western nations. The figure of St Stephen assumed an important literary role whenever there was need to emphasize the continuity of the Hungarian state and the European commitment of the Hungarians.

The figure of the sainted king has been preserved in the "major" and "minor" Legend of St Stephen, as well as in the legend composed by Bishop Hartvik. The *Officium S. Stephani Regis Hungariae* [Versified chronicle of King St Stephen], composed in the late 13th century, draws heavily from these legends and offers the portrait of a ruler who founded the state and organized the Church. The main emphasis is on the fact that King Stephen guided the Hungarians from paganism to Christianity: "While ruled by Attila / the Hungarian people / suffered the yoke of tyranny / mindless and faithless. / But Stephen's rule / brought a glorious change. [...] Our Creator had not delivered / Hungary, abandoned for / unfathomable years / for conversion. / With this saint / He offered the balsam of baptism, / opening to him and his people / His eternal heavenly home." The versified chronicle emphasizes that King Stephen led his people into Christian Europe with a strong will and royal discipline. "If our nation would have listened / to a gentler apostle / God would surely have sent us / a more lenient one. / How could a weak shepherd have coped / with a multitude of rebels? / The grace of God descended upon us / through a strong-

willed man." The poem also exults the king's tenderness and benevolence with which he treated the poor and the suffering: "The greatest grace / of all the gifts of Heaven / that descended on the king / is miraculous patience.. / Paupers tugged at his beard / - 'tis mentioned in a parable - / when he once benevolently / distributed alms among them / and he began to sing / a song of gratitude and awe / that he was worthy to suffer / this hideous humiliation."

Zsolt Alszeghy noted that the Hungarian translation of two excerpts of the *De Sancto Stephano rege*, a medieval Latin hymn included in József Dankó's 19th century collection of old Hungarian hymns, could be found in Hungarian medieval codices. Although both are translations in prose, the poetry of the text can still be sensed. The first excerpt is found in the *Keszthely Codex*: "King St Stephen / apostle of the Hungarians / graced daily with miracles / and gifts from Heaven, / we piously beg thee / to protect us from all evil." The other translation appears in the *Érdy Codex*, in a passage quoting a sermon about St. Stephen: "Hail blessed King St Stephen / noble hope of thy people. / Hail thou mentor and apostle of our conversion. / Hail bright mirror of all sanctity and justice."

The figure of St Stephen was never absent from medieval ecclesiastic poetry, as shown by both Latin hymns and Hungarian fragments. These texts are without exception based on the historical material contained in the legends of St Stephen and on the portrait drawn by them: the missionary apostle and organizer of the Church, the pious king who adopted and promoted the Christian morals. The first extant St Stephen hymn in Hungarian dates from 1651 and can be read in the *Cantus Catholici*. This hymn also commemorates the results of the apostolic service: "Grasping the royal staff / he began spreading the Christian faith, / banishing and expelling pagans from the country / founding in Hungary / churches and bishoprics / in which God was glorified and His name was extolled. / He filled them with riches / adorning the altars / with treasures of gold, well-crafted articles, gems / and brought true shepherds, / teachers from other lands." The sainted king is portrayed in a similar vein in Lázár Szegedi's *Cantus Catholici*, published in 1674, in the *Cantionale*, a manuscript from the late 17th century, in the collection of songs compiled by János Kájoni of Transylvania in the 17th century and in György Náray's *Lyra Coelestis* from 1695. The 'Song of St. Stephen' in the latter collection documents the first instance when the legend of the Holy Right is incorporated into a hymn, even though the legend itself is known from the *Érdy Codex*. A study by Zsolt Alszeghy, 'St Stephen in Hungarian ecclesiastic poetry' (published in 1938, in the St Stephen memorial volume) offers an excellent overview and analysis of these poems.

The figure of St Stephen also appears in 16th century secular poetry, in works by both Catholic and Protestant poets. In his versified chronicle, 'The Jewish and Hungarian nation' written in 1538, András Farkas, a Protestant preacher, draws a parallel between the Jews of the Old Testament and the Hungarians in the hope that the examples taken from Jewish history would reassure the Hungarian nation, then suffering the national tragedy of the post-Mohács period, that all was not lost. St. Stephen, St. Emerich and St. Ladislav are portrayed not as the embodiment of Catholic virtues, but as outstanding actors on the stage of Hungarian history. Some one hundred years later Count László Listius, a talented Baroque poet evoked the figure of King Stephen in his poem, 'On Hungarian kings'. This poem also drew from the well-known traditions on the king's life: "The very first king of the Hungarian nation / received his crown from Rome / destined by the Almighty / to restore the fear of God."

The return of the Holy Right, the embalmed right hand of the king too contributed to the cult of the sainted king. This reliquary was taken to Bosnia after the Turkish despoilment of the royal tombs at Székesfehérvár. The reliquary was then acquired by Christian merchants and taken to Ragusa (Dubrovnik) and left in the care of the Dominican monastery, whence it was taken to Vienna and, later, to Buda by the Empress Maria Theresa in 1771. The return of the reliquary to Hungary strengthened the cult of Saint Stephen as reflected, for example, in a song in the Egyházi Énekes Könyv [Church Song-Book] compiled by the erudite Jesuit poet Ferenc Faludi in 1797: *"Thou hast been exiled, we have found thee, blessed be the Heavens, / Brought thee back to the country, our heart is joyful / dearest treasure we have found thee, Hungary rejoices / thou art here and bringest a thousand blessings."* Two other songs in this songbook were also composed on the occasion of the return of the reliquary. The first, attributed for a long time to Ferenc Faludi, begins with the following verse: *"Oh Holy Hand, oh Holy Hand / be our protection and eternal shield."* The other song suggests that the miraculous survival of the Holy Right proves the sanctity of the first king of Hungary: *"Thy zealotry and good deeds merited / thy holy right to overcome decay, / thou rejoicest with the Blessed Virgin / and the heavenly angels, / oh Holy King, thou seeest our need / bless us with all worldly goods."*

Secular and ecclesiastic poetry of the 18th century often evoked the figure and the deeds of the sainted king. The Church Song-Book quoted above includes several hymns and songs to Saint Stephen, as does the Katolikus karbéli kótás énekeskönyv [Catholic song-book] compiled Mihály Bozóky in 1797 and the Énekek könyve a szükséges litániákkal és imádságokkal [Book of songs with the necessary litanies and prayers] published in Pest in 1785. Pál Ányos, one of the outstanding poets of this period published his Énekek könyve [Book of songs] in the same year; this collection includes the Hymn to St Stephen that stands out from among the average church songs of the period by virtue of its poetic excellence. *"The time has come for zealotry, / Our hearts are inflamed, / A day of joy for Hungarians / The morning to which we awake, / The day of King St Stephen / 'Tis enough to say the word / for his people to rejoice / and never cease to be joyful."* The two song-books published in 1797, one by Mihály Szentmihályi, the other by Mihály Bozóky, both contain the song that has retained its popularity to this very day. *"Oh, where art thou, radiant star of Hungarians, / Protector of our country, / Where art thou, King Stephen / Desired by all Hungarians / crying unto thee in mourning."*

Secular poetry of the 19th century rarely turned to the figure of the sainted king, in spite of the fact that the outstanding figures of Hungarian history, such as Saint Ladislav, János Hunyady, King Matthias, Miklós Zrínyi and Ferenc Rákóczi II, were often evoked in the poetry of this period - after the Age of Reform, the 1848 War of Independence and the repression following the quelling of the War of Independence the allegorical evocation of outstanding kings and brilliant military leaders was consciously used for stirring national pride and self-esteem. János Garay's collection of poems, Az Árpádok [The Árpáds], commemorated the glorious deeds of the rulers from the House of Árpád; three poems in this cycle are dedicated to the life of King Stephen ('The Holy Crown', 'The Apostle' and the 'The Dying King'). The second poem is perhaps the most instructive since by evok-

ing the caritas of the king, it calls attention to the desired qualities of the ideal monarch who not only governs, but also serves his people - an ideal reflecting the general beliefs of the Age of Reform.

King St Stephen also appears in János Arany's unfinished epic poem, Csanád, begun in the 1850s, but never finished. The poem narrates the victory over the pagan Petchenegs who raided the southern parts of the kingdom, and the rivalry between the Csanád and Gyula, the two victorious military leaders. The first verse presents the king, reigning in all his glory and dignity.

"King St Stephen sits in Esztergom, / Priests and peasants surround him, / On his head the ornate new crown, / On his shoulder the beaded velvet mantle, / In his hand a staff, a golden bough, / His majestic dazzle, as the rising sun / Reflected on the faces of his dignitaries."

Two poems, one by János Vajda, the other by Gyula Reviczky must also be mentioned in this respect. Vajda's poem, 'Székesfehérvár', evokes the memory of the rulers of the House of Árpád who had been buried in the one-time royal town, whose ornate tombs were plundered at the time of the Turkish invasion. *"On these quiet streets / roam grandiose spirits; / the bells toll out the name / of King Saint Stephen. / The trees / sway in sorrow, / dream a dream / that all passes away. / The one-time seat of majestic kings / ancient Alba Regia / is no more than a pious memory / a smouldering mummy."* Gyula Reviczky's poem, 'King Stephen's day', recounts the legends and traditions associated with the king and closes with an appeal for rallying Hungarian forces: *"There will come the time, there will come the day / When, oh glorious king, / The might of the Hungarians / Will not be weakened by internal strife, / When in the whirlwind of the nations / Thy crown will stand steadfast, / And the anointed king of all Hungarians / Will be Hungarian king again!"*

The figure, the memory and the legacy of King St Stephen appeared often, mainly in poems written for some festive occasion; a good overview of these poems can be found in Jenő Pintér's study, 'Saint Stephen in Hungarian secular poetry', published in the Saint Stephen memorial volume of 1938. These include Gyula Vargha's two poems, 'Queen Gizella' and 'The first bell peal', Géza Gyóni's 'To the glorious Holy Right', Imre Gáspár's 'Saint Stephen's feast', Győző Dalmady's 'Saint Stephen's day', Aladár Bán's 'Song of the Holy Right' and Lajos Harsányi's 'Saint Stephen', although countless similar poems could be quoted since the Holy Right processions, traditionally held on August 20, always inspired religious and patriotic poetry.

Outstanding among the memorable poems about St Stephen written by the classical poets of 20th century poetry are the ones written by Mihály Babits. His poems on St Stephen were in part inspired by the fact that during the interwar years he spent the summers in Esztergom, near the historical places associated with the sainted king. His poem, 'The sainted king's town', written in the early 1920s, laments the sufferings brought on to the Hungarians by World War I, the two revolutions and the Peace Treaty of Trianon. *"'Tis a dark age / friends! Awakening from a terrible slavery / we are weary to fight for freedom. / Destroying churches, we lacked the time / to build; and 'tis a mercy if we can erect our own / crumbled walls, to hide behind them in shame! / To fight? Other ages fought for the book, the cross, / for the wafer and the flag: these are all nothing / to us. We fought for / Nothingness, as empty machines, a more terrible fight /*

than the fights of barbaric centuries. We drew each other / before the cannons. Oh, King Saint Stephen! Your / battles were better. Sword / against drawn sword! That the Hungarian hawk should rest as a dove / on the saints' shoulder and carry from them / God's own messages! - Where is God? And where is the fight / sweet with the promise of peace?" Another of Babits' renowned poems, 'Prince Emerich', also evokes the sainted king and his royal dignity.

The memory of St Stephen can also be traced in the poetry of Sándor Sík, the renowned Catholic poet, Piarist priest and literary historian. His festive poem, 'Summoning the Sainted King' was written for the 1938 anniversary. He read out his poem at the ceremony held at the Vác cathedral; another speaker at this ceremony, representing the then government, was Bálint Hóman, Minister of Culture. Evoking King St. Stephen, the poet called on the Hungarians to hold a collective penance according to Catholic morals. "Treading on the mound of my aching grave, / kneeling before other gods, / to sundown, to sunrise. / Faithless people of mine, rising against me / How oft have you raised the toppled idols / as pagan heretics. / All who call themselves Hungarian, all who call / and love me / should thrice beat their breasts."

And thus we come to contemporary Hungarian poetry. Interest in the figure of St Stephen peaked in 1938, when the Eucharistic World Congress was held in Budapest, and this interest has not waned since. After World War II the figure of St Stephen became a symbol of national independence, national dignity and national identity against the destructive forces unleashed by the Communist tyranny. József Tornai's poem, 'Saint Stephen's sarcophagus' - that echoes the above quoted song, 'Where art thou, King Stephen?' - evoked the figure of the sainted in this sense. Another of Tornai's poems, 'King Stephen', recounts the ordeals of the Hungarian nation during the past one thousand years: from the men killed by the arrows of the Mongolians to the anti-kulak policy of the 1950s, finishing on a note of hope, on the historical experience sustaining national existence: "We are the ones who always breathe, / King Stephen."

István Ágh's poem, 'Catalogue of the House of Árpád' reflects the image of the sainted king in contemporary Hungarian poetry: he evokes both St Stephen and St. Ladislas, both kings being the sacred symbol of national survival: "The ruling right survives in the / cut-off fist of a Negro child, / fumes from the parched mind / gild the herm, / engraved and coloured by strong mores, / a double spirit in stone / without heart, or flesh, or bone / a cyanotic design from the otherworld—/ they guard us, we guard ourselves." Finally, we must mention that the recently celebrated millennium of St Stephen has also enriched Hungarian poetry: 'St. Stephen's Psalm', written by Péter Vasadi, the talented Catholic poet, has firmly placed the figure and the spiritual legacy of the sainted king among the major historic symbols of national existence and national identity: "Before thee, golden flutter / blazed a homeland / behind thee, in dazzle and dust / our rich land, resting; / thy times still drawn by oxen / thy fist still marching among us." The memory of St Stephen still lives on as a moral example, as a historic legacy shared by all Hungarians and as a national-spiritual source of strength.

[Béla Pomogáts, an essayist and literary historian, is President of the Hungarian Writers' Association.]

Source: www.hhrf.org/kisebbssegkutatas/

Gyöngyös Imre:

Egy Fáy Ferenc portréhoz

Fáradt, keserves fürkészedéseden
a délután fülledten ringatózik.
Dacod zsarátnokában végtelen,
szép halhatatlanság izzása bódít.

Fáklyád lángjából költőknek való hit
szikrázik át időközön, tereken.
Életműved megismerésre szólít,
mint színekből az én dicséretem.

Előttünk állsz, mint mozgató erők
hullásának örök megújhódottja.
Művészeted rég örökre fogadta

lélekcsaládként a sok verselőt.
Hazán kívül te vagy a versek atyja,
sok száműzött költőnek hős előd!

Fáy Ferenc:

Barátkozás az öregkorral

Nem félek és nem rettegek már tőle,
nem zárom kulccsal napjaim előle.
Mellettem él, mint árnyam él a porban
s ha elmarad már kérdem néha: hol van?
Leül mellém és hűvös lesz az ágyam,
ölebe vesz és forróbb lesz a csend.
És szép szavak szítáló alkonyában
visz át a párás, őszi földeken.

Vár rám a ködben... bújnék... és hiába,
ott ül a város minden kapujába,
az úti fákon, sóhajtó levélen, -
felkel, ha lát s indul, hogy elkisérjen.
Nem szól hozzám, csak ballag lent a porban,
meleg szemében áldott nyugalom van,
kezében fény, hátán a dombok háta,
szép melle élén jegenyék sora,
mély-árkú sírás, sírok kemény árka...
s egy arc, melyet még nem láttam soha.
És mégse félem... nem futok már tőle.
Nem zárom kulccsal házam se előle,
ágyamban hál és hallgatom, ha éjjel
gyufája lobban, rágyújt és köhécselel.

Dohánya füstje végigszáll a házon,
s vizet forral, teát főz, hogyha fázom.

Gyöngyös Imre: Csacsi mondókám

Buta hitű mondókámnak,
mit e suta rontó szám szab:
nyers vonalát idomítom,
verstanilag finomítom.

Legyen csengő hangon zengő,
elmélkedő, elmerengő;
orgonasípokként bűgő
orgonaszírmokban úszó.

Lágy könnyekkel, mint egy asszony
sírni valót megsirasson;
világában el ne vesszen:
vidámabbat megneveessen.

S minden jó lesz mondókámban,
szívemben úgy, mint a számban;
versemen is mindig szebben
szentebb fény és szín lebegjen.

May in Hungarian History

- Paul Hellyer

We begin our survey of May in Hungarian history with a look at the life of one of the more controversial figures in twentieth century Hungarian life, Janós Kádár. May is the month in which he was born, on 26 May 1912 in Fiume, and on 22 May

1988 his long political career ended when, plagued by ill-health and clear signs of senility, he was removed from the Politburo and replaced as General Secretary by the then Prime Minister, Károly Grósz. And in between those 76 years, what do we make of his life and career? For many he was the man who invited the Soviets in 1956 and saw to the crushing of the Revolution, and the execution of its leaders, including Imre Nagy. So for many Hungarians he has blood on his hands. Yet I know of more than one Hungarian who liked and respected Kádár. They see him as someone who, the events of 1956 notwithstanding, oversaw nearly three decades of peace, prosperity and a degree of freedom not experienced in other Communist countries. Eventually, life under a Kádár-ruled Hungary was not so bad, they say. A few things are clear about Kádár – he was a life-long Communist who despite the ups and downs of his career never wavered in his ideological beliefs; he led a spartan, puritan-like life and actively avoided any “personality” politics; and he ruled Hungary for longer than any other leader in modern times. But ultimately he was the victim of the truism “all political careers end in failure”: the reburial of Imre Nagy in 1989, the man Kádár had sent to the gallows, signified the end of his regime and all he had stood for. Kádár himself died a few weeks after Nagy’s reburial but by then he was irrelevant to Hungarian life, his legacy at best uncertain.

János Kádár

Turning from politics to more cultural matters, May is the birth month of one of my favourite Hungarian painters, Béla

Béla Iványi-Grünwald painting by István Boldizsár

Iványi-Grünwald who was born on 6 May 1867. Initially a pupil of Bertalan Székely and Károly Lotz, he studied in Munich and Paris before joining the Nagybanya artists group. An example of his early work is Devotion (Ave Maria) showing meticulous drawing and restrained use of colour. Once at Nagybanya his style naturally changed and became much

more impressionistic. His “Spring Excursion” is a fine example of the plein-air style and while very close to the French Impressionist style, is still distinctly Hungarian in feel. Iványi-Grünwald eventually settled in Kecskémet where he founded his own artists’ colony.

Another significant figure in Hungarian cultural life, Miklós Radnóti, was also born in May, on the 5th in 1909. He is one of Hungary’s greatest twentieth century poets and his works are the most translated of any Hungarian poet. His poems are of the utmost beauty and have a grace and power born

of truly loving spirit. Yet death is a common theme of his poetry – not surprising given that his mother died giving birth to him and his twin brother was still-born, while his father died when Radnóti was barely a teenager. It is however the manner of his own death that gives his life and poetry real meaning. As a Hungarian Jew he was not drafted into the regular army but instead was forced to serve in labour-camp service. In late 1944 his squad was force-marched to Abda in north-west Hungary where he along with twenty-two others were shot by their guards and buried in a mass grave. His body was later exhumed and a notebook of poems was found sewn into his clothing. These formed part of a posthumous volume of his poetry known as *Foamy Sky* (Tajtékos ég) that truly established his reputation as a great poet. His last poem, written a week before his death, *Razglednica* (4), [Serbian for ‘postcard’] has become perhaps the most famous poem of the holocaust. Only seven lines long (translated by Steven Polgár), it is worth sharing in full here:

Miklós Radnóti

*I fell next to him. His body rolled over.
It was tight as a string before it snaps.
Shot in the back of the head – ‘This is how
you’ll end.’ ‘Just lie quietly,’ I said to myself.
Patience flowers into death now.
‘Der springt noch auf(*). I heard above me.
Dark filthy blood was drying on my ear.*

(*)“This one might get away yet”

May marks the death of another titan of the Hungarian literary scene, Gyula Krúdy who passed away on 12 May 1933. A contemporary and friend of Ady, Krúdy established his reputation as a writer of class with his Sinbad stories. Here he tells about the adventures, amorous and otherwise, of the timeless, nostalgia-ridden Sinbad. No doubt many of these stories have their basis in Krúdy’s own tremendous love of life and its many pleasures. But he tells these stories in a mystical, sad and yet hopeful manner. His prose has a rhythm and a music that draws you into the phantasmagorical, dream-like world of Sinbad and keeps you there. The world he describes is manifestly Hungarian in tone, colour and feel. Fortunately these works are now available in English translation so his works now have a much wider audience.

Several other great Hungarian writers departed this earth in the month of May including Jókai Mór on 5 May 1904, Áron Tamási on 26 May 1966, Kálmán Mikszáth on 28 May 1910, and in more recent times the poet János Pilinszky died on 27 May 1981.

If we can return briefly to politics two current political figures celebrate birthdays this month, Katalin Szili, who visited New Zealand a few years ago, turned 50 on 13 May and Viktor Orbán celebrates 43 years on 31 May. One suspects with recent political events, the latter’s won’t be the happiest of celebrations.

We will end this brief survey of Hungarian history and personalities with a connection to the month of May with a look at the life of Artúr Görgey, the military leader of the 1848-49 War of Independence, who died on 21 May 1916 at the remarkable age of 98. After playing a key role in some of the early military success of 1848, he was appointed supreme commander of the Hungarian forces by Kossuth. However differences between him and Kossuth surfaced as they argued over the conduct of the war, the role of the army and the place of the Monarchy. By early 1849 Görgey was suspected of treason after several of his offices went over to the Imperial side. Nonetheless as the military and political situation deteriorated throughout that year, Kossuth would eventually resign and handover power to Görgey. A few days later Kossuth wrote to him saying, "I should consider it treason if you were not to exploit every reasonable opportunity to save the nation. I should consider it treason if you begin negotiations, not in the name of the nation but in the name and interests of the army."

But two days later Görgey surrendered to the Russians at Világos and thus became to many a traitor, "Hungary's Judas", and remained so forever in the eyes of many. He was pardoned in 1867 and lived out the rest of his life in

GÖRGEY ARTÚR KOMÁROMI SZABÓTISZTEI ALTAL KÖRNYEZVE, AZ 1849. ÉV. JÚNIUS 3-ÁN KOMÁROMI CSATÁBAN TÖRTÉNT MEGCSÉDESÉSÉET ÁLTÁN.

**Artúr Görgey and his officers
after the battle of Komárom (Hungary) in July 1848
[Museum of War History, Budapest]**

Hungary, vilified by many and humiliated in public. But in his last years and in recent historiography he is seen in a different, more generous light. History can be both a cruel and a forgiving judge, as the heirs to János Kádár may one day discover. □

Endre Ady:

Longing For Love

Neither the issue nor the sire,
neither fulfilment nor desire
am I for anyone,
am I for anyone.
I am as all men, the sunless sea,
the alien thule, mystery,
a fleeing wisp of light,
a fleeing wisp of light.
But I must look for friends and brothers;
I want to show myself to others
that seeing they will see,
that seeing they will see.
For this my lyric masochism;
I long to close the gaping schism,
and thus belong somewhere,
and thus belong somewhere.

Translated by Anton N. Nyerges

**Ópusztaszer
National Historical Memorial Park**

The National Historical Memorial Park at Ópusztaszer preserves the past of the land of legends. King Béla's chronicler, Anonymus, mentioned this area in his famous *Gesta Hungarorum* for the very first time as the venue of the first National Assembly, which also explains the meaning of the name of the place, Szer: "it was there that they took care to settle the affairs of the whole country". In other words, it was the venue for the first General Assembly of the Chiefs of the conquering Magyar tribes lead by Chief of Chiefs Árpád.

Sights for tourists at Ópusztaszer

Sights, architectural memorials
Ópusztaszeri Nemzeti Történelmi Emlékpark
(Ópusztaszer National Historical Memorial Park)

Address:

H-6767 Ópusztaszer, Szoborkert 68.

Tel.: 62/275-133

Fax.: 62/275-007

e-mail: info@opusztaszer.hu

Internet: www.opusztaszer.hu

Admission:

(Between 1st April and 31st October 2006):

Full price for a single ticket to visit the Panorama Picture:
HuF 1,900

Single ticket (students, senior citizens) to visit the Panorama Picture: HuF 1,300

Single ticket to the Park: HuF 900

Single promenade ticket (on Mondays to the Park only):
HuF 600

Between 1st November 2006 and 14th March 2007 -
the Park is closed during this period.

Opening hours:

Between 1st April and 31st October: from 9 am. to 6 pm.

(The houses in the open-air museum are closed on Mondays.)

Between 1 November and 14 March: from 9 am. to 4 pm.

(The houses in the open-air museum are closed between 1st November and 14th March.)

Appointments and ticket reservations:
every day between 9 a. m.
and 4 p. m.

Marital Relationships

- Dr Endre Maurer

In the "Dominion Post" (25 March 2006) an article appeared based on marital infidelity. It posed the question, whether infidelity was due to sexual dissatisfaction or to lack of intimacy in marriage. The writer

of the article favoured the second assumption and in support of his view, he quoted Frank Pittman ('Private Lies: Infidelity and the Betrayal of Intimacy.') He commented: "... many of his unfaithful patients came from marriages that seriously lacked something else – intimacy... Affairs were thus three times more likely to be in the pursuit of a buddy than in the pursuit of a better orgasm. Sex may follow from empathy shown by that buddy."

No doubt, the ability and/or the willingness to listen to a partner in order to fulfil his/her emotional needs, is of paramount importance. Feeling neglected, lonely or bored is not the foundation of a happy relationship. However, a survey conducted here in New Zealand and in Australia, published in the 'Readers Digest' (Dec. 2001), put the emphasis on difficulties in communication.

Lack of honesty and unwillingness to discuss matters were pinpointed as culprits. And, who is to be blamed? Marriage guidance counsellors interviewed in the survey, claimed that women were more likely to initiate discussions, though men hotly denied it. Men were the ones who did not listen well and either ignored or misinterpreted comments 'casually' made by their wife.

It is not, that some men would be unwilling to talk. Thirty five percent of the participants WISHED they could talk with their partners but did not know how to broach the problem, especially sex. About the same percentage of men did not bother to acknowledge the difficulties that arise due to the lack of communication. These people, after a heated discussion, would put the issue to one side, ignoring the fact that women find it difficult to let go of their tension and may not feel comfortable to kiss or to cuddle until the negative feelings are gone. On the other hand, men believed that physical intimacy was enough to repair the relationship. Most of the women felt they had to settle the argument before they could become intimate again.

Difficulties in communication, as these comments suggest, may arise out of false expectations and/or ignorance and not necessarily out of arrogance. But why blame only men as both sexes have preconceived ideas about each other's behaviour? An example of false expectation is when a woman thinks that the only way to get her feelings or needs acknowledged is to create a scene and get hysterical. Men on the other hand might want to resolve the issue by becoming aggressive. After all, our "macho" culture taught us to be "manly" and, the best defence is to attack before being attacked. Both parties should consider the foolishness of their actions.

These erroneous, negative (in result) thought patterns are called "schemas" by T.B. Goleman ('Emotional Alchemy', 2001, Random House Group Ltd., Reg. No.954009). They are also referred to as "emotional habits" by other authors. They are born out of our early experiences. Much of their

power over our lives comes from the fact, that they are largely unconscious in nature, i.e. they operate outside of our awareness.

Whether it is lack of honesty in communication, empathy or intimacy, it does not really matter as they are interrelated and are the result of our schemas. Thus we have to learn first to recognise these hidden patterns. Goleman says, that "... much of our emotional turmoil is imposed by our deepest emotional schemas, ingrained patterns of perception and responses, which led us over and over to react to similar triggers with a maladaptive, habitual set of thoughts, feelings... Awareness of these patterns is essential to combat our negative feelings."

As I pointed out in my previous writings, we develop filters through which we observe the world and what we see we regard as reality. These precepts become fixed in our minds and influence our entire personality. If a predominant precept (mental state) is negative, we tend to react in angry ways. To quote Goleman again: "A schema is a powerful set of angry thoughts and feelings. In order to avoid being thrust into the grip of these harmful mental states, we can develop strategies for warding them off."

The schemas which work against becoming honest in communication or being emphatic are called maladaptive. They are over-reactions to the present situations. In many cases they lead to neurotic solutions. As I said above, the bases of the schemas lie in early, traumatic experiences. Goleman discusses in some detail the most common ones.

Quite a few people feel chronically deprived of love, attention and caring. Fear of abandonment, which is an appropriate feeling in early childhood, may not fit the present situation, yet it still fills people with panic so severe that they think their lives are endangered. The fear of being extinguished generates murderous rage, directed at the partner, at the slightest hint of rejection.

The emotionally insecure people schema is characterised by mistrust. These people's assumption of others is that they do not care and they tend to misinterpret neutral, even positive comments as threats. Because they so readily see hostility in people's actions, even their closest relationships turn into battlegrounds.

Early childhood deprivation can also be a major issue. The ensuing feeling is "my needs will never be met". The corresponding emotions, registering in awareness are deep sadness and hopelessness stemming from the conviction that they will never be accepted, cared for, or understood.

The subjugation pattern revolves around the feeling that one's own needs will never take priority. The other party comes, always, first.

Suspicious people feel, constantly, threatened. They think that people will betray them, take advantage of them.

"Unlovability" is called the "defectiveness schema", the internal message being "you are not good enough". As a recent TV programme (Dr Phil, "Pretty Ugly", TV 3, 1 May 2006) illustrated, it has nothing to do with the child's actual qualities of worthiness. It is the result of the expression of disgust, contempt expressed by the people around her. The result is a deeply felt sense of inadequacy and shame. Shame overtakes us when we fear that our felt, imagined shortcomings are exposed to the world, especially if a spouse learns about them.

Those of us burdened with these schemas tend to stay distant, disconnected or become hostile. In order to improve our relationships, we should focus on our thoughts, emotions, actions. Focussing means becoming mindful, i.e. aware of what is happening in these domains. The first requirement, in this respect, is to learn how the schemas work:

- Step one: all of us have needs.
- Step two: thinking of satisfying a need, one mentally rehearses the action one is about to take, and one anticipates a response from one's partner.
- Step three: one emotionally reacts to that imagined response.

Let us consider these steps in the light of the emotional deprivation schema, referred to, above.

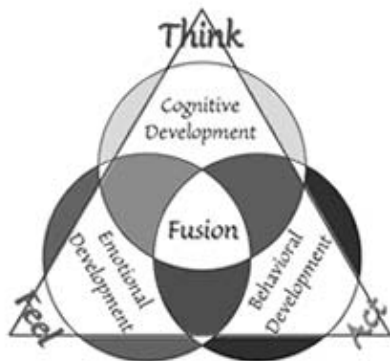
- Step one: I need, want closeness and affection.
- Step two: I anticipate that my partner will deny me that closeness, affection.
- Step three: My emotional reaction to her, due to feeling already rejected, is anger. I blame her for my unhappiness.

A schema is an ingrained chain-reaction pattern. In order to break it, we have to learn to decipher the meaning of our feelings. Feelings have messages, which lie hidden in the deeper layers of our mind. What we experience in consciousness is usually a mixture of emotions, some stronger than others. Anger is usually the most obvious emotion, but upon reflection, we may discover that underneath it, lurks hurt and sadness. We should realise whether our immediate emotional reaction is appropriate or not. Extreme overreactions, e.g. panic, intense anger, deep sadness when somebody leaves, emotions which do not fit the situation, are the common signs of the inappropriateness of our reaction. In addition one may hear the internal message "she can't treat me like this".

Another way to start this "detective work" is to examine our thoughts during an overreaction. At the obvious level, there are thoughts specific to the moment, but the ones we should become aware of are those which feed our emotional reactions. Behind the thought "she can't treat me like this" are the more subtle ones about being treated unfairly, which fuel the angry reaction.

Once we become aware of these patterns, we can learn to control our impulses, actions.

Once we become mindful of our own conduct, we are in a better position to become aware of the thought and feeling patterns of our partners, as well. Such an understanding fosters honesty and empathy, the corner-

1956-2006

To many New Zealand Hungarians – for personal reasons – 23 October is the most important of Hungary's 3 national days. 23 October commemorates the first day of the Hungarian uprising against communism. The Revolution was crushed on 4 November and as a result some 200,000 of Hungary's 10 million citizens fled to freedom in the West.

New Zealand's Hungarian population stands at about 2,000. About two-thirds are here today because of New Zealand's generosity in taking in 1117 refugees following the Hungarian Revolution of 1956. This year marks the 50th anniversary of the Hungarian Revolution and Hungarian communities worldwide are planning major celebrations to mark the occasion.

In Wellington these are the events planned:

- Photo and information displays.
- Media coverage in the radio and press featuring various stories about the Hungarians who came to New Zealand as refugees of 1956.
- A lecture series in conjunction with the European Union Network with visiting Hungarian historian.
- Film screenings.
- 1956 basic facts of the Hungarian Revolution booklet distribution.
- Publication of a bilingual book of New Zealand Hungarians' memories of the Revolution.
- Hungarian Soccer Matches (22 Oct): The return of the players of the famous Hungaria Team of the early 1960's fondly remembered by many Wellingtonians in a game against a team yet to be confirmed. And a pre-match game with a team of New Zealand descendants of Hungarians.
- A Commemorative Dinner with a special guest from Hungary (22 Oct).
- Commemoration Ceremony at the Magyar Millennium Park (with same special guest from Hungary), as well as the unveiling of new engraved pavers at the Hungarian Garden, followed by lunch at a nearby venue (23 Oct).
- Hungarian Celebratory Concert (25 Oct) - a lunch-time concert at St Andrews on the Terrace.
- Mass, Candle Vigil and a commemorative gathering at the Hungarian Garden to mark the crushing of the Revolution (4 Nov)

If you are interested in being involved please contact the Editor.

Közmondások - Proverbs

Minden rosszban van valami jó.
There's good in every bad.

Segíts magadon, (és) az Isten is megsegít.
God helps those who help themselves.

Bagoly mondja a verébnek, hogy nagyfejű.
Pot calling the kettle black.

Recent News from Hungary

Hungary re-elects centre-left government

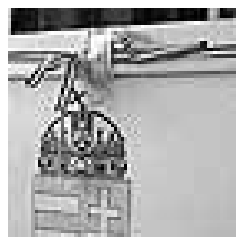
Hungary has re-elected its centre-left government led by current Prime Minister Ferenc Gyurcsány, who now faces a huge task to trim his country's soaring budget deficit. Hungarians voting in the second round of general elections on Sunday (23 April) granted a second term to the ruling coalition of socialists and liberals, while the conservative opposition saw its support slip back. The socialist-liberal victory represents the first time since the fall of communism that a government has been re-elected in Budapest. Mr Gyurcsány's Socialist Party and the Alliance of Free Democrats increased their share in the country's 386 seat strong parliament from 198 to 210 seats, according to official results with over 98 percent of votes counted. The Conservative Fidesz group lost four seats, ending up at 164, while the centre-right Hungarian Democratic Forum gained 11 mandates. "We have won!" Prime Minister Gyurcsány, a millionaire businessman, claimed before supporters on Sunday according to press reports. "We understand the responsibility we have been given. We have to create a better, more successful Hungary that is better to live in," he said. The centre-left victory comes despite serious economic troubles in the country, which saw its budget deficit hit 6.1 percent of GDP (gross domestic product) this year – presently the highest figure in the entire EU. EUObserver, 24 April.

Few women in new Parliament

Hungary's soon-to-be-formed new Parliament will only have five more women MPs and their overall representation in the National Assembly will still stay below ten percent, a national daily reported on 28 April. The most woman MPs, 25, will sit in Socialist ranks, while opposition Fidesz is to have 12 women in its group, SZDSZ two and MDF one namely; Ibolya Dávid, who chairs the small MDF, Népszabadság said. The overall number is 40 of the 386 MPs, up from 35 in the previous cycle. While women are popular politicians, according to popularity polls, their role in Hungarian politics is hardly noticeable these days, sociologist Erzsébet Szálai told the paper. The reason could be that women's mentality does not tolerate the methods of promoting interests seen in politics in Hungary, she said, adding that women prefer to make a career in academic fields, where they need not have daily contact with economic and

political elites. Fidesz MP Márta Mátrai, who has been in politics since the change of regime in 1989, said it was important to have women in Parliament as they are much more sensitive to the problems of people and families or such vulnerable groups as the elderly or single parents. Socialist MP Erzsébet Németh said women's ability to compromise, their tolerance and calmness was a necessary ingredient in politics. 28 April, MTI

Ballots abroad did not influence result

The number of votes cast at Hungarian embassies abroad did not change the outcome of the second round of the parliamentary elections. The Socialist parliamentary candidate won in Kiskunfélegyháza as a result of foreign votes, but Fidesz gained an extra seat on the national list. 3May, HAC.

Gyurcsány hosts Tariceanu

"It is disappointing that Romania has not yet passed a bill on ethnic minority rights, but I believe this will soon be resolved," Prime Minister Ferenc Gyurcsány told reporters on 26 March after meeting Romanian Prime Minister Calin Popescu Tariceanu in Budapest. Tariceanu arrived in Budapest en route from the EU summit in Brussels Friday evening for an unexpected visit. Gyurcsány expressed confidence that the work of the ethnic Hungarian party RMDSZ and the support of Romania's National Liberal Party will guarantee the passage of the minorities' bill. He said Tariceanu's party is the only one to consistently stand up for the Romanian act on national minorities. For his part, Tariceanu said that since the joint cabinet meeting last October several plans such as the Marosvásárhely (Târgu-Mureş),-Budapest air link, a joint gas pipeline and the Hungarian consulate in Csíkszereda (Miercurea Ciuc) have been implemented. 27 March, HAC

\$500,000 paid out in Nazi Gold Train case
Two checks totalling USD500,000 will be sent today to Jewish museums in the United States and Israel for Holocaust research and documentation of the historic Nazi Gold Train case. It is the final piece of the settlement between Hungarian Holocaust survivors and the U.S. government. The money is going to the United States Holocaust Memorial Museum in Washington, D.C., and the Yad Vashem museum in Israel. In 1944, the Nazis loaded \$200 million in gold, jewellery, furnishings and pricey art work onto dozens of railway cars

bound for Germany from Budapest. The so-called "Gold Train" was abandoned by the Nazis in Austria and recovered by the U.S. Army on May 16, 1945.

"The archives are an extremely important facet of the settlement because what the survivors and their families were looking for in this case was not only the monetary restitution, but historic accountability," said Sam Dubbin, one of the attorneys for Hungarian families in South Florida who filed the suit in 2001. In October, the United States apologized for its actions, as part of the \$25.5 million settlement approved by a Miami federal judge. 13 April

International airport opens in Pécs

The international airport of Pécs-Pogány in southern Hungary was formally opened by Speaker of Parliament Katalin Szili on 26 March. The first aircraft, an Austrian Airlines Dash 400, touched down on the reconstructed runway at 2:15 p.m. local time, to return to Vienna one and a half hours later. The airport, modernised for over HUF 4 billion (NZD30.8 million), will receive four scheduled flights a week from the Austrian capital: on Monday, Wednesday, Friday and Sunday. Flying time is less than an hour. Opened in 1950, the airport served domestic air transport up until the mid-1960s when it was closed to passenger traffic on grounds of safety and profitability. Since then, it has been used by crop-dusters and sports craft. 26 March. MTI

BBC Hungarian radio service donates digital archive to Hungary

A copy of the digital archives of the BBC's Hungarian radio service, reflecting the country's history, culture and political events over 66 years, will be placed in Hungary's National Library and public radio archives after an agreement was signed by the BBC World Service and the Library on 25 April. The 1,100 discs contain copies of archived broadcasts made by the BBC's central archives up until the end of December last year, when the broadcaster terminated ten of its language services, including the Hungarian section, to accommodate a new Arab television news channel. The head of the Hungarian service, Béla Dajka, said that the material would not only be freely available to researchers but to programme makers, too. The process of digitisation started five years ago. Dajka noted that it was not a uniform practice within the BBC World Service to archive the broadcasts of every language section. But while in the past few years programmes were recorded for posterity in their entirety, many broadcasts from the period after the first

World War in 1939 were missing - initially live broadcasts were not recorded at all. Many key events covered by the section, such as the trial

of Cardinal Mindszenty in 1949 and the 1956 uprising, remain intact, however. At such times, the BBC was a life-line for dissidents and anyone desperate for accurate and impartial coverage, when all the state put out was propaganda. 25 April, MTI

Hungary book market flourishing despite fewer readers

Hungary's book market is growing, despite seeing a fall in the number of readers and book-buyers over the past years, a social researcher said at the Budapest Book Festival on 21 April, presenting latest findings. A recent poll by TARKI showed that adults have continued to read less frequently in the past twenty years and 42 percent of adult respondents in Hungary last year admitted to never reading at all, Anikó Bernáth said on the second day of the festival. Most adults polled cited financial reasons or lack of time for not reading, but children were more honest, and 51 percent of them said they did not enjoy reading, Bernáth said. The average number of books read by Hungarian adults per year was 7.6. The most popular readings are fiction, light reading and science titles. People who said they purchased books represented 44 percent of the population, down from 54 percent three years ago, the survey said. Head of the book festival László Péter Zentai said despite the changing reading trends, the book market has been growing at a faster rate than the annual inflation for years, without any state support. The number of titles published rose from 7,600 in 1989 to nearly 13,000 in 2005, Zentai said. 21 April, MTI

Cancer major killer in Hungary - conference

Cancer takes the lives of twice as many Hungarian men and women under 65 compared to other European Union citizens, a professor of the Hungarian Academy of Sciences said at a cancer prevention conference held in Zalaegerszeg, Western Hungary, on 27 April. Róza Adány said the number of oral and lung cancer victims has gone up sharply in the past twenty years. Lung cancer is the number one killer among women now, whereas breast cancer used to be top of the list, Adány said. Statistics show that around 53,000 men and 17,000 women die of cancer in Hungary, whose population is just over 10 million, each year. 27 April, MTI

Conductor Iván Fischer Wins Hungary's Top Arts Award

Iván Fischer, the artistic director of the Budapest Festival Orchestra, received Hungary's Kossuth Prize at a ceremony on March 15, the orchestra announced. The prize is Hungary's highest honour for artists. Previous winners include

composer György Kurtág, pianist András Schiff, and composer Peter Eötvös. 28 March.

Researcher Béres dies at 86

Researcher József Béres, the inventor of Béres drops, a medication to boost the immune system, died on 26 March following a brief illness. He was 86. His name is kept alive by Béres Rt. and the Béres Foundation, active in disease prevention and in helping cancer patients. 27 March, HAC

Ethnic Hungarian shot in leg in Subotica

An ethnic Hungarian, 66 year-old Mihály Kasza was shot in the leg by a man in Subotica (Szabadka) on 30 March. His assailant was caught by Serb police later that day. Subotica mayor Géza Kucze said he had asked Borivoc Mucalij, the leader of the interior ministry secretariat, about why police are unable to take firm action to preserve law and order. Kucze said the attackers are Serbs, who are temporary residents in the city. József Kasza, president of VMSZ, the Democratic Alliance of Hungarians, visited the elderly man and later told the daily Magyar Szó that the attacks represent a new form of intimidation, which aims to make victims relocate to other areas. President Boris Tadic of Serbia released a firmly worded statement condemning crimes against ethnic minorities.

Hungarian assault was drug-related

An ethnic Hungarian was recently cut in the face with a knife and beaten in Újvidék; (Novi Sad) because of drug debts, rather than because of his ethnicity, Magyar Nemzet reported on Saturday. Serb police will now conduct proceedings against Tibor Dusnoki for false reporting. Dusnoki tried to present the attack as ethnically motivated in order to receive a permit to emigrate to Hungary. 24 April, HAC

Serbia passes acts on rehabilitation, amnesty

The Serbian Parliament has passed a bill on rehabilitation which will remove the stigma of war criminal from ethnic Hungarians from Voivodina who were executed or chased out of their homes in 1945. A separate bill will provide for compensation and reparation. The leg-

islature also approved a bill granting amnesty to those who refused compulsory military service and fled abroad from 7 October 2000, after the Milosevic regime was toppled. Proceedings are still underway against 2,475 enlisted soldiers living abroad, possibly including hundreds of ethnic Hungarians now resident in Hungary. The amnesty will take effect in a few days' time. 18 April, HAC

Egypt bombing survivor dies in Budapest

A Hungarian man who was seriously injured in the Egypt terrorist bombing last month has since died, said an official working at the Budapest hospital where he was being treated. Dr Zsuzsa Juhász, a doctor at the burns unit of the Central Military Hospital, said that the 53 year-old man, whose identity was given as András K., passed away on Saturday morning. His heart stopped and an attempt to resuscitate him failed. His wife died in the aftermath of the explosion which took place in Dabab. The man had been on holiday at the Egyptian diving resort together with his wife, where a series of three bombs were set off by terrorists on April 24. He had suffered burns on sixty percent of his body. Around 20 people died in the attacks and nearly sixty were injured. 6 May, MTI

Hungary jobless rate jumps to 7.8% in Dec-Feb from 7.5% in Nov-Jan - Stats

Hungary's rate of unemployment rose to 7.8% in December (2005)-February (2006) from 7.5% in the preceding three months, the Central Statistics Office (KSH) reported on Tuesday. The fresh jobless rate marks a near seven-year high. The KSH said the number of unemployed was 326,500 and the number of employed totalled 3.883 million in the period examined. The latter figure compares with 3.877 million in the same period a year earlier, and the number of unemployed grew by 39,700. 28 March

Population decline slows in Jan-Feb

The rate of population decline slowed in the first two months of the year as both

the number of births and deaths fell compared to the same period a year ago, said the Central Statistical Office on 24 April. Hungary's population was esti-

- Úgy tűnik, az egyetlen orvosi beavatkozás, amihez megvan a kellő pénzügyi háttérünk, az euthanázia.

imated at 10,074,000 at the end of February, and fell 3.9 per thousand in the first two months this year compared to a decline of 4.4 per thousand in 2005.

In the first two months, 15,615 babies were born; there were 21,950 deaths and 3,000 marriages. The number of newborns fell 1.3 percent year-on-year while deaths were down 4.7 percent. The trend over the last few years has been for the number of marriages to bottom out in the first two months. This year marriages were even lower, down 2.1 percent year-on-year, said KSH. 24 April, MTI

Rehn under fire over Hungarian minority rights

A group of MEPs have accused enlargement commissioner Olli Rehn of ignoring the plight of the Hungarian minority in Romania in his approach to Bucharest's EU membership bid. A letter delivered to the European Commission on 25 April refers to the commission's "apparent readiness to regard the questions troubling the Hungarian minority, which have serious human rights implications, as being of no concern to the commission". The letter has been signed by 15 MEPs, all but two from the centre-right European People's Party. According to a Hungarian parliament official, Hungarian socialist MEPs agreed with "most points of the letter" but have composed a separate statement on the issue. 25 April

Body at bottom of barrel shocks rum-drinking workers

Workers renovating an empty house in Szeged, SE Hungary, dipped deep into a 300 litre barrel of rum they found in the basement, but the drinking came to a screeching halt when they discovered a long-dead body at the bottom of the barrel, the website of a police magazine reported. The house had been owned by an elderly lady who had spent many years in the Caribbean region with her diplomat husband before returning home alone some 20 years ago, Zsaru Magazine wrote. Her husband had died abroad, she said. The lady herself died recently and the house was sold to a young couple who ordered a basement-to-attic renovation. Workers soon discovered that a 300-litre barrel left behind by the former owner was filled with rum, and they took it upon themselves to empty it, commenting on its unusual bouquet. The rum tasting lasted some six months before the body was discovered preserved in the alcohol. Stunned by the discovery, they called police. Yes, the body was that of the diplomat husband, but no, he had not met with foul play, police found. An autopsy revealed that death had been due to natural causes, and a bit of investigation found that he had died in or around Jamaica over 20 years earlier. The widow, on learning how expensive and complicated it was to return a corpse to Hungary, avoided officialdom by having him packaged in a barrel of rum, which she brought home and kept in her basement until her own death. The man was finally buried in Szeged cemetery. 4 May, MTI □

After all the planning, the meetings, the gathering of precious items for display, the day was finally here – yes, EuroFest 2006 was about to begin.

It was the morning of Sunday, 7 May and those of us who are early risers had arrived at the Queens Wharf Events Centre from 5am onwards bursting with enthusiasm for the day

ROBERT CATTO PHOTOGRAPHER WWW.CATTO.CO.NZ

ahead by setting up displays for our various countries. Some members of the European Forum had already hung our various countries' flags around the Events Centre finishing off the transformation for EuroFest. We were grateful to have so many people and Embassy representatives travel from far and wide to support EuroFest and we personally were fortunate enough to have our own Estonian Honorary Consul come over from Sydney to join us.

Throughout the day I took the chance to walk around EuroFest looking at the other stands and displays. It really proved to be a great opportunity to learn more about the different countries and cultures and in some cases you could even sample their local fare. One of the great things about EuroFest was the effort that communities had put into their stands. It was fantastic to see so many traditional costumes being worn, along

with colourful and vibrant display pieces and handouts for the public. Some had visual displays via TVs or laptops while others like the Swiss Embassy were handing out a bag full of information, which included a DVD to take home to learn more about their country.

There was everything from Latvian cookbooks to Russian dolls either for sale or as handouts, not to mention the wide arrange of food delights to give the crowds a small insight into traditional tastes and favourites. Welsh Cakes, Hungarian Goulash, Polish Sausage and Swedish delights were just some of the fantastic hot eats you could treat yourselves to. On the other side of the coin there were lots of sweet tempters from the many stands including Greek cakes, Austrian apple strudel and some Maltese treats to name a few.

The businesses that came along to EuroFest were not disappointed either. There was lots of interest in the fantastic Belgian chocolates made just the day before EuroFest, which melted in your mouth! Maria Pia's lovely range of olive oils and other goodies were also a great buy and I guess being of Estonian heritage I was drawn to the European Jewellers stand with its large and very impressive choice of amber jewellery which was also very tempting. Along with Viva Espania and Gecko Publishing we also had Tory European who proudly displayed one of their VW cars by the stage. Next to our display was Brezelmania with all types of bread on offer and there was also Lokoumi Turkish Delight for those with a really sweet tooth. Let's hope that these businesses look forward to joining us again for next year's EuroFest and we hope to encourage other businesses to join in the fun.

We were fortunate enough to have had interest from the children's tele-

ROBERT CATTO PHOTOGRAPHER WWW.CATTO.CO.NZ

Mandatory credit with image use: © Robert Catto / www.catto.co.nz all rights reserved

ROBERT CATTO
PHOTOGRAPHER
WWW.CATTO.CO.NZ

Mandatory credit with image use:
© Robert Catto / www.catto.co.nz, all rights reserved

vision show "What Now" who broadcast live from 8am from EuroFest. This really helped with publicity for the Event as unfortunately the weather was not on our side and would have probably kept some of the public tucked up warm in their beds on a cold, wet Sunday.

Just where to begin when I think about the diverse and very entertaining Cultural programme which was running on the stage from 10.00 till 4pm during the day? To name a few we were entertained by Dutch children dancing, a Croatian male voice choir, Polish dancers, Maltese singers, Danish actors, a Swedish fiddle player, an Austrian men's choir and Spanish flamenco dancing. Thanks to Marianne Iwanek for organising the performers and welcoming them onto the stage for the various performances. Communities also brought in CDs so we could play traditional music between acts during the day.

The public, especially the children were also treated to various cartoons from many different countries in the Cartoon Corner. There was also the opportunity to take part in some craft activities - my friend's children said they really enjoyed trying the Polish egg painting, and others were making Hungarian wooded crafts. Again, having the chance to see and try things that are either commonplace or tradition in other countries is a great way for the public to get to know a bit more about Europe.

We were very fortunate with the help and support of sponsors to also hold a EuroFest raffle. It's always fun to be in with a chance to win a trip or some goodies as well as having a great day out.

To finish, I am sure all members of the European Forum and their communities will agree that EuroFest would not have existed without the leadership and drive of Klara Szentirmay, Honorary Consul of Hungary who not only chaired our Forum meetings but was the face of EuroFest 2006 being the project organiser. Thank you Klara, without people like you these kinds of events never get off the ground. In Estonia there is a proverb that says, "measure nine times, cut once" which to me sums up a fantastic and amazing day with all the planning involved and one shot at making it a success. It has made me proud of my Estonian heritage and hopefully it will encourage others like myself to explore their backgrounds and be part of these dedicated community groups.

I'm looking forward to being part of EuroFest 2007 that will hopefully be even bigger and better! So let's start planning now, and get the word out! As a famous Austrian actor once said "I'll be back" and yes, EuroFest will be back and I hope you will be part of it.

Sonia Clark,
Estonian Cultural Group

News about Hungarians in New Zealand

Auckland News

Meeting place: 6 Rockridge Ave, Penrose, Auckland (the Danish Society's building)
Club 2pm-7pm. admission - free.
Library: Zsuzsa Klein librarian, borrowing and buying Hungarian books.
Table tennis, chess, cards, board games, play area for children are available.
Drinks and food: tickets can be purchased at the front door cashier.
Please feel free to bring CDs of your favourite Hungarian music.

Club days (always on Sunday) in 2006: June 11, July 9, August 20, September 10, October 22, November 12, December 10

News and Notices:

- In June and July 2006 there will be no entry fees for club members. This is an experiment. If revenues from meals etc. compensate for the lost entry fees we will continue with free entry for club members.
- Internet—useful site for expatriate Hungarians (in Hungarian) <http://www.magyaronline.net>
- We are looking for two or three reliable people to work on club days—to help in the kitchen and to tidy up the club at the end of the day. We are looking for people who would be willing to do this on a long-term basis. Pay will be in the range \$150-\$200 per club day. Please contact the club president.
- At the moment, the club only plans one newsletter for June and July, to be issued in advance of the 11 June club day.
- We need volunteers to prepare food for the club days from June onwards. The club will reimburse the cost of food purchased. Thanks in advance to the volunteers!
- News! Anyone who has any please contact the president or secretary so that we can get it into the newsletter.
- For several years, the Balassi Bálint Institute of Hungarian Culture has organised a summer school for foreigners who want to study Hungarian. This year the course runs between 24 July and 18 August. If you are interested, contact the club president or visit www.summeruniversity.hu.
- Pictures of the 2005 Christmas club day can be seen on the internet at:
<ftp://rhca.gotdns.com> or
<ftp://magyar@rhca.gotdns.com>. To login: user = magyar, and password = magyar
- The Hungarian Playgroup has been meeting for six months. About twenty children now enjoy the regular company of other Hungarian

children. We are raising money to cover operating expenses and are running a cake stall on May 13 (between 10 a.m. and 1 p.m.) at Three Kings Plaza. We would appreciate it if you could bake a cake for the stall. We can collect the cakes.

Tel.: Zsuzsa 09-813-2691; Moni 09-818-2755; Szilvi 09-576-5693

Auckland Hungarian Club's new committee from left to right: Nándor Magó, President, Edit Simpson, Zóya Kőszegi, Zsuzsanna Klein, Librarian, Róbert Wiener, Secretary, Éva Edwards Treasurer

Source: Auckland Hungarian Club May newsletter

Wellington News

The Wellington Hungarian community is lucky enough to celebrate each national day with a programme at the Hungarian Garden (Magyar Millennium Park) which includes laying flowers at the kopjafa. The Red Cross building which is next to the Garden is where we gather for refreshments and some baking brought in by people. (Thanks to all those who always remember to bring in the delicious baking!) The Society's objectives include ensuring that all Hungarians are catered for. Any major events are conducted in both English and Hungarian so that partners and second generation Hungarians are able to participate.

By way of a brief summary since our last report: Mikulás was again an occasion for the children and last Christmas 16 children came together. A picnic at QEII Park in February to bring families together did not attract as many people as we had hoped – the postponement of the event due to bad weather did not help. For the elderly and those who seek the opportunity to speak Hungarian, the Society has secured funding from grants for the "Hungarian Nest" (Fészek) to run twice monthly gatherings. Apart from the funding, the Fészek operates as a separate entity from the Society.

The annual EuroFest festival held on 7 May at the Wellington Events Centre provided us an opportunity to showcase Hungarian culture, food and crafts. Gulyás in the bogrács, freshly-made palacsinta and pottles of körözött were available throughout the day. Besides the food table, the Hungarians had four other tables: the Honorary Consul provided information about Hungary and made Hungarian kólbasz, paprika, and other delicacies obtained from Auckland, as well as homemade vaniliás kifli available; carver Endre Hernyák came down from Hastings to display and sell his beautiful wood handcrafts; Christine Hegedüs sold her hand-made sour cherry and other varieties of chocolates; and there were Hungarian crafts and embroidery on display and for sale. The carver also ran craft sessions for children in-

**ROBERT
CATTO**
PHOTOGRAPHER
WWW.CATTO.CO.NZ

Mandatory credit
with image use:
© Robert Catto /
www.catto.co.nz
all rights reserved

terested in making Hungarian wooden crafts and that was a great success.

Turnout at the festival was not as good as was hoped for because of the bad weather and so sales were not so brisk – we hope to break even. With less than half the Gulyás sold, the Society will make the Gulyás available at our upcoming AGM. But the important thing is that we made our presence felt at this European event.

Events planned in the coming months – the AGM will be held on 16 July; St István commemoration on 20 August will be planned; and then the biggest event will be the 50th anniversary of the 1956 revolution. A separate group is planning and organizing the '56 festivities, which will be coordinated with the Magyar Millennium Park Trust for the unveiling of more pavers and improvements to the Hungarian Garden.

Thiam Szentirmay, Treasurer

Hungarian language courses at the Debrecen Summer School

A 4-week summer course, a 2-week winter, spring and summer course and an autumn course. In spring and autumn there are full-semester courses for foreigners temporarily or permanently living in Debrecen. They also offer one-to-one teaching for private individuals and special courses for firms and companies on request.

At the lower levels English and German are used as intermediary languages on autumn, winter, spring and summer intensive courses while on the Summer Course in Hungarian Language and Culture the intermediary languages at the lower levels are English, German, French, Italian, Finnish and Japanese. At the end of each course students can take the Summer School exam free of charge. The certificate is acknowledged as a credit by certain universities. A certificate of attendance is given to students who attend at least 70% of the classes.

For more information about courses available in June-July-August visit the Summer School's website:
www.nyariegyetem.hu

Culture Galore Christchurch 2006

Christchurch népszerű etnikai kulturális és kulináris fesztiválján először vettek részt magyarok.

A Magyar Klub Képviselőtében Kohajda Mária és Pálfi Erzsébet állított össze gazdag bemutató - asztalt a magyar népművészet és kézműves porcelánipar remekeiből

A színpadon Gerely Miklós pantomim művész szórakoztatta a kicsiket és nagyokat.

„Helena's Hungarian Kitchen” egyre ismertebb színfoltja az Arts Centre hétvégi étel-utcájának. Ere az alkalomra Gaál Ica és kocsija a magyarok támogatására a Culture Galore-on jelent meg. Az első képet nyitás előtt egy órával készítettük, a nyitás pillanatától kezdve nem-hogy Icat és hűségese segítőjét Kardos Jolit, de még a kocsit sem láttuk a forró illatos lángosra és gulyásra váró sortól.

HUNGARIAN GOLD TRAIN 1944 - qualifying claimants

Are you of Hungarian Jewish extraction? Were you born in Hungary before 8 May 1945? Or are you aware of anyone living in New Zealand, who is either affiliated or non-affiliated to any Jewish Community, coming within these criteria? If so, applicants may be eligible for compensation covering medical or other emergency assistance on an income-tested basis.

The funds have become available following a successful law suit against the U.S. government. These monies were paid, based on compensation for a train load of Jewish valuables (the Hungarian Gold Train), destined for Germany, but intercepted and confiscated by the U.S. Army in Hungary in 1944 (refer website www.HungarianGoldTrain.org)

The WJCAS has recently been formally appointed as trustee and co-ordinator for all claims for social programs available to qualifying individuals throughout New Zealand. In order that we may assist you, in the first instance please write providing name, date of birth, former Hungarian address, plus NZ contact details (Street address, Phone, Fax, email). All applications will be formally acknowledged.

Barry Jobson, B.Com ; C.A. (rtd)
Secretary
Wellington Jewish Care of the Aged Society Inc (WJCAS)
C/- PO Box 6377
Te Aro
WELLINGTON

Email : jobson@paradise.net.nz
Tel. (04) 904-3399

Going home, 50 years on

Return journey... Dunedin man Robert Steiner is returning to Hungary for the first time since his family fled. The painting behind him, by his father Erwin Steiner, captures the family's experience. The young couple had been battling through the deep snow of Central Europe for hours and were no longer sure precisely where they were. It was clear they could not go on like this indefinitely, and they had decided to seek refuge at the next house they encountered, no matter what side of the border it was on. Having set out to find a new life on the other side of the Iron Curtain, their survival now depended on getting out of the cold.

It is a true story, according to Dunedin man Robert Steiner, and he should know. On that winter's day in Hungary in the last hours of 1956, the couple were not alone. They carried their 18-month-old son, Robert, in their arms.

Now he is finally going back the first of his family to do so.

Those dramatic events of half a century ago followed the 1956 Hungarian Revolution, a short-lived bid for freedom from Soviet control that was soon snuffed out by Soviet tanks. Many then fled the country. Some people didn't make it, Mr Steiner (51) said.

On the wall of his home hangs a painting by his father, Erwin Steiner, that captures the scene. From the bottom corner a hand breaks through the snow, grasping for help that never comes. There were other scenes he could have painted.

They were pretty stormy times. My father relayed a time during the revolution when he was caught down a street between two tanks, one Russian and one captured by the revolutionaries, and they started shooting it out, Mr Steiner said.

If that was not enough reason to get out, his experience of World War 2 may have settled the issue. Mr Steiner senior, a Jew, survived Auschwitz.

For Dad to leave Hungary, he must have had strong feelings. Whether he never wanted to live under any kind of regime where there was a possibility of being interned again, or didn't like the political climate, I don't know, Mr Steiner said. It was not something he talked about a lot. So the Steiners set off, with just an overnight bag, on the pretence of visiting a cousin near the border with Austria and kept on going. Eventually, they made their way to New Zealand, and Dunedin, as refugees.

Source: Otago Daily Times, 29 April 2006

Let's Cook Hungarian!

When we talk about typical Hungarian food, everybody thinks of Gulyás. There are many versions of this delicious dish. Many people think that Hungarian Gulyás (or Goulash as it's often referred to as) is a stew, whereas the real thing is a thick hearty soup. Numerous houses lead to numerous recipes. Some people use two kinds of meat (pork and beef) together, and only potatoes. I personally prefer using beef and as many kinds of vegetables I can lay my hands on. If you are a vegetarian on the other hand, you can omit the meat altogether and make what we affectionately call "Mock Gulyás". Whichever way we make it, this nutritious thick soup can be served as a main course, followed by a good dessert like pancakes or apple pie. Actually Gulyás is also a good way to get children to eat vegetables.

It is very fashionable these days to cook without salt. I don't believe in this because the right amount of salt brings the taste out of the vegetables and the meat, not to mention that our bodies need a certain amount of salt too. A good Gulyás needs enough salt, so tasting it is an important part of the cooking process.

This Magyar Szó is the 84th issue - I think it's inevitable that I must have shared this recipe with you before, but there are many new readers, and they may well appreciate an authentic Gulyás recipe. Anyway, I hope you try it and spread the word about real Hungarian Gulyás.

Gulyás Soup (*Gulyásleves*)

600g beef (or mixture of beef and pork)	1 large onion
3 tbs fat or oil	1/2 tsp caraway
1 clove garlic (crushed)	ground paprika (sweet)
salt	1 medium carrot
1 medium parsnip	2 capsicums
1 medium tomato	2 stalks celery (including leaves)
400g potatoes	

For Csipetke (pasta pieces): 1 egg, about 1 cup flour, pinch of salt

Cut meat into 2cm cubes. Peel and finely chop onion. Heat oil or fat in a large pot (3 litre capacity), then cook onions covered over medium heat until translucent. Add caraway and garlic and cook briefly. Remove from the heat, then stir in paprika and meat and season with salt. Cover and cook gently for about 30 minutes (until meat is half done), adding a little water as necessary. Add the diced root vegetables, the seeded and chopped capsicums, quartered tomato and celery leaves, pour over 1.5 litres water and simmer gently for 15-20 minutes. Then add the peeled and chopped potatoes. Cook until potatoes are tender. Add Csipetke (combine egg, salt and as much flour as is needed for the egg to absorb to make a firm dough; leave to rest about 30 minutes, roll out to a thickness of about 5 mm, and "pluck" pea-sized pieces into the hot Gulyás. Cook for a further 5 minutes.

Serve with plenty of fresh (white) bread and some hot paprika, for those who like it spicy. Gulyás almost inevitably tastes better the next day - handy to know if you're expecting guests for dinner. *Jó étvágyat!*

Klára du Toit

The aim of the Magyar Szó (ISSN 1171-8978) is to serve the interest of Hungarians living in New Zealand, by publicising matters of interest and importance to them, and by documenting the life of the Hungarian community in New Zealand. The first issue was published as a circular for the Hungarian Community in Wellington. Since September 1991 (issue no. 6) the Magyar Szó has nationwide coverage, and is sent only to subscribers. Opinions expressed in this bulletin are not necessarily those of the Magyar Szó, its editors or the Hungarian Consulate-General.

The bulletin is published every third month, commencing in September. The subscription charge (within New Zealand) for twelve months is \$30.00, students and beneficiaries, \$25.00; NZ\$36 to Australia, NZ\$42.00 to other places. Please make your cheque payable to "Magyar Szó" and post it to the publisher.

Founder (Alapító): Paul Szentirmay
Communications to:
PO Box 29-039., Wellington, New Zealand 6030
e-mail: magyarszo@hungarianconsulate.co.nz

Publisher/Editor (Kiadó/Szerkesztő): Klára Szentirmay
tel: 64-4-973-7507   **fax: 64-4-973-7509**
website/honlap: www.hungarianconsulate.co.nz

Következő szám:

A Magyar Szó 2006/2007-es előfizetési évének első, vagyis a 2006. szeptemberi számhoz beküldendő anyagot kérjük **augusztus 25-i** határidővel a szerkesztőhöz eljuttatni. Bár gépelt, vagy kézírással készült anyagot is szívesen látunk, sok munkamegtakarítást jelent, ha a küldött anyag számítógépen készült, és e-mailen, vagy lemezen (diszken) küldik el.

Next issue:

*The deadline for the first issue of the 2006/2007 subscription year, the September 2006 issue is **25 August**. Where possible contributions are preferred in computer-readable format (i.e. e-mail or disc).*

Magyar Szó — bulletin of the Hungarian Community in New Zealand

INDEX to issue 84:

1956-2006	32	Letter from Hungary - Zsófia Hellyer	12
A híres Heltai Jenő író... - Rosszcsont Palkó	22	Levél Magyarországról - Hellyer Zsófia	11
Address by President László Sólyom (16 May)	16-17	Living Magyar Traditions - Krisztina Szegedy	19-21
Ady Endre: Longing for Love	30	Magyar Millennium Park - Új téglák felavatása...	3-4
Aim of the Magyar Szó	39	Magyar Millennium Park - Unveiling of new pavers...	4
Az anyanyelvi kultúrát őrzi... - Gecse Géza	10	Marital Relationships - Dr Endre Maurer	31-32
Elhunyt a Béres csepp feltalálója	21-22	May in Hungarian History - Paul Hellyer	29-30
Élő magyar hagyományok - Szegedy Krisztina	18-19	Népi gyógyászat, természetgyógyászat - Bernád Ilona	23-25
EuroFest 2006	35-36	News about Hungarians in New Zealand	36-38
Fáy Ferenc: Barátkozás az örekorral	28	Ópusztaszer National Historical Memorial Park	30
Going Home, 50 years on	38	Parlamenti választások után - Csitári József	13-14
Gyöngyös Imre: Csacsi mondókám	28	Recent News from Hungary (compiled by Paul Hellyer)	33-35
Gyöngyös Imre: Egy Fáy Ferenc portréhoz	28	Sík Sándor: Üzenet	4
Gyöngyös Imre: Érkezésünkről	17	Sólyom László köztársasági elnök beszéde - május 16.	15-16
Hagyjuk a politizálást - Szentirmay Klára	1,3	St Stephen in Hungarian Poetry - Béla Pomogáts	26-28
Hazaszeretet - Illés Sándor	25	Trianon Two Generations After - George Schöpflin	7-8
Hungarian Contacts in New Zealand	40	Trianon utáni generációk - Csitári József	5-6
Hungarian Gold Train	38	Visszaemlékezés - „gyerekkori emlékek” - Lánczy Pál	9-10
Hungarian Language Courses (in Hungary)	37	Commemorations planned for 50th Anniversary of 1956	30
Leave out the Politics! - Klara Szentirmay	1,17		
Let's Cook Hungarian! - Klára Du Toit	39		

Hungarian Clubs in New Zealand

Auckland Hungarian Club

President: Nándor Magó
PO Box 109-138, Newmarket
Auckland
Tel: +64 9 535 3527
Email: mago@ihug.co.nz

Hungarian Society of Wellington

President: István Szirányi
PO Box 44-083
Lower Hutt
Tel/Fax: +64 4 569-8526
E-mail: s.i.sziranyi@clear.net.nz

Hungarian Club, Christchurch

President: István Tóth
11 Hardy Street
New Brighton, Christchurch
Tel: +64 3 355-7448
Fax: +64 3 355-7458
E-mail: toth2@xtra.co.nz

FORINT

Rates as of 20 May 2006 . Base currency is HUF.

<u>Currency Unit</u>	<u>HUF/Unit</u>
EUR Euro	263.77
USD United States Dollar	206.83
GBP United Kingdom Pound	387.99
CAD Canada Dollar	185.02
AUD Australia Dollar	156.51
NZD <u>New Zealand Dollar</u>	<u>128.52</u>
CZK Czech Republic Koruny	9.32
HUF Hungary Forint	1.00
PLN Poland Zlotych	66.79
ROL Romania New Lei	74.78
RUR Russia Ruble	7.65

Magyar Szó,

the bulletin of the Hungarian community in New Zealand
PO Box 29-039, Wellington 6030